

แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ของผู้ประกอบอาชีพขี้นบรณนตรีรับจ้าง

นายพัฒน บัญญัติรุ่งโรจน์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4813-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PATTERN OF MASS MEDIA EXPOSURE AND USAGE IN EVERYDAY LIFE
OF TAXI DRIVER

Mr. Pat Boonyaritrungroat

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4813-2

นายพัฒนา บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์ : แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง. (PATTERN OF MASS MEDIA EXPOSURE AND USAGE IN EVERYDAY LIFE OF TAXI DRIVER) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 113 หน้า. ISBN 974-17-4813-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างภายใต้กรอบแนวคิดแบบจำลองเชิงโครงสร้างในการใช้สื่อมวลชน การใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ ทฤษฎีการคาดหวังคุณค่าที่ได้รับจากสื่อมวลชน แนวคิดเชิงบูรณาการในเรื่องการใช้สื่อ การใช้สื่อมวลชนกับชีวิตประจำวัน และแนวคิดเรื่องการนำสื่อไปใช้ประโยชน์ ระเบียบวิธีวิจัยใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ที่มีรถยนต์เป็นของตนเอง และผู้ที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างเปิดรับสื่อวิทยุเกือบตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มออกรถ โดยเลือกเปิดรับสถานีประเภทรูปแบบข่าวสารการจราจร ได้แก่ สถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์ (เอฟเอ็ม91), สถานีร่วมด้วยช่วยกัน (เอฟเอ็ม96) และสถานีวิทยุข่าวสารและการจราจร (เอฟเอ็ม100) สำหรับสถานีประเภทรูปแบบเพลงโดยเฉพาะเพลงลูกทุ่งเปิดรับสถานีลูกทุ่งเวทีไทย (เอฟเอ็ม90), สถานีลูกทุ่งเอฟเอ็ม(เอฟเอ็ม95) และสถานีวิทยุทหารเรือ (เอฟเอ็ม106) และสถานีประเภทรูปแบบกีฬาเปิดฟังสถานีสปอร์ตเรดิโอ (เอฟเอ็ม99) อย่างไรก็ตามการตัดสินใจเลือกเปิดรับสถานีหรือเนื้อหารายการบางครั้งจะพิจารณาจากความต้องการของผู้โดยสารประกอบด้วย สำหรับสื่อโทรทัศน์พบว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างเปิดชมโทรทัศน์ในช่วงเข้าก่อนออกไปทำงานโดยเปิดชมรายการข่าวทางช่อง 3 ช่วงหัวค่ำหลังจากเลิกงานเปิดชมรายการข่าวทางช่อง 3, ช่อง 7 และช่องไอทีวี รายการละครทางช่อง 3 และช่อง 7 และช่วงดึกจะเปิดชมรายการข่าวภาคดึกทางช่องไอทีวี และภาพยนตร์ทางช่องยูบีซี ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์นั้นพบว่า ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างมีโอกาสเปิดอ่านได้ตลอดทั้งวันทั้งจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์โดยเนื้อหาที่ได้รับความสนใจคือข่าวที่อยู่ในกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของคนทั้งในแง่การเมือง สังคม กีฬาและเกษตรกรรม รวมถึงการตุ๋นล้อการเมืองด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารมีการเปิดอ่านนิตยสารบางกอกโดยเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และนิตยสารเอนเตอร์เทนโดยเลือกอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์

นอกจากนี้ผลของการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการนำสื่อไปใช้ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ 1) การใช้สื่อเนื่องมาจากลักษณะนิสัยความเคยชิน 2) การนำเนื้อหาที่เปิดรับไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ สำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน อันได้แก่ การใช้เนื้อหาข่าวสารการจราจรเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเส้นทางในแต่ละวัน, การเปิดรับประเด็นวาระทางสังคมที่สื่อนำเสนอเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ตอกย้ำทัศนคติและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับการฟังเพลงนั้นเพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้โดยสาร

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาการศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2546

4485095128: MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: EXPOSURE/USAGE/EVERYDAY LIFE/TAXI DRIVER

PAT BOONYARITRUNGROAT : PATTERN OF MASS MEDIA EXPOSURE AND USAGE
IN EVERYDAY LIFE OF TAXI DRIVER : ASST.PROF.KUANRUEN KITIWAT, 113 pp.
ISBN 974-17-4813-2.

This research was aimed to study factors affecting taxi drivers' pattern of mass media exposure behavior and to study the usage of media and their content in everyday life of taxi drivers. The study is based on the concept of structural model of media use, the uses and gratification approach, expectancy value theory, integrated model of the process of media choices, media use and everyday life, and media use for individual. This research used in-depth interview technique. The key informants were taxi drivers in Bangkok, which divided into 2 groups: owned-car drivers and rented-car drivers.

Results indicate that the taxi drivers are exposed to radio almost all the time. They choose to listen to news and traffic format station which includes Phitakssantirat station (FM 91 MHz), Ruemdouychoykun station (FM 96 MHz), and traffic and news station (FM 100 MHz). They also listen to music format station especially Thai country music, namely Luktung Wayteethai station (FM 90 MHz), Luktung FM station (FM 95 MHz), and Royal Thai Navy station (FM 106 MHz). Some of them listen to sport format station that is Sport Radio (FM 99 MHz). However, their choice of radio programmes and content is depended on their passengers. As for television, the taxi drivers also are usually exposed to television program during their free time. In the morning, they watch news program on CH3. In the evening, they watch news program on CH3, CH7, ITV and TV drama on CH3 and CH7. At late night, they watch late-night news program on ITV and movies on UBC. As for printed media, the taxi drivers have the opportunities to read newspaper all day long. The contents they are interested in are human interests which are political, social, sport and agricultural issues and political comic in Thairat, Dailynews, and Kom Chad Luek. Besides, they also read magazines. They read about travel in Bangkok magazine and about movies in Entertain magazine.

Moreover, this study reveals that the media usage of the taxi drivers is determined by 2 reasons :
1) Their media usage is prompted by their habit. 2) It's their intention to utilize the media content in many aspects of everyday life which are using traffic news to plan their daily driving route. Exposing to public issues presented by the media to broaden their knowledge, to reinforce their attitude, and to exchange opinion with others. Listening to music programs for relaxation and serve their passengers' need.

Department	Mass Commnucation	Student's	signature.....
Field of study	Communication Arts	Advisor's	signature.....
Academic year 2003			

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อคิดเห็นเป็นอย่างดี ในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธี พลพงษ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาในการเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีประโยชน์และคุณค่าต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ อาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างยิ่ง ณ ที่นี้ด้วย

วิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจสำเร็จได้หากปราศจากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขบถยนต์รับจ้าง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ทุกคนที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอบคุณเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านร่างกายและแรงใจ คอยกระตุ้นเร้าให้ผู้วิจัยเข้มแข็งและสามารถต่อสู้กับจิตใจตนเองจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ ขอขอบคุณ จอย อีบ เล็ก อิว พรรณ เย้า เก่ เพื่อนผู้ทรงพลัง ขอขอบคุณ ปูก เพี้ยต พี่อ้อย พี่จวง พี่หยี น้อย ดา ชะ จู เล็ก พี่ขนุน พี่โนช บาส โบว์ พี่ซัช เน้น เอม ปูน กอล์ฟ เพื่อน MC ที่ร่วมชะตากรรม คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอด 3 ปี ขอขอบคุณทิพย์สำหรับบทรัดย่อ นื่องมดสำหรับทุกอย่าง และเพื่อนๆ อีกหลายคนที่ไม่ได้ออกนามในที่นี้

“ฮา” และ “เฮ” น้องสาวทั้งสองผู้คอยเป็นกำลังใจ เคี้ยวเชิญ ตลอดจนช่วยแจกแจงข้อมูลและสรุปข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจนวิทยานิพนธ์สำเร็จเป็นรูปเล่ม ขอขอบคุณอากอมาที่คอยให้กำลังใจและให้พรจนสมหวังในที่สุด ขอขอบคุณป้าอ้วนสำหรับคำแนะนำและการตรวจแก้เรื่องการใช้ภาษา ขอขอบคุณป้าบวยที่ช่วยดูแลเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาการศึกษารวมถึงสมาชิกในครอบครัวทุกคน

และทำที่สุดขอขอบพระคุณ “คุณพ่อ” “คุณแม่” ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด และให้การสนับสนุนกำลังใจทรัพย์จนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ณ

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญ	1
ปัญหาวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ข้อสันนิษฐาน	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7

บทที่ 2 แนวคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบจำลองเชิงโครงสร้างในการใช้สื่อมวลชน	9
แนวคิดเรื่องการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ	10
ทฤษฎีการคาดหวังคุณค่าที่ได้รับจากสื่อมวลชน	12
แนวคิดเชิงบูรณาการในเรื่องการใช้สื่อ	13
แนวคิดเรื่องการใช้สื่อมวลชนกับชีวิตประจำวัน	17
แนวคิดเรื่องการนำสื่อไปใช้ประโยชน์	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
แหล่งข้อมูล	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
การนำเสนอข้อมูล	31
บทที่ 4 แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง	
คุณลักษณะสภาพโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง	32
แบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ	40
บทที่ 5 การนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในชีวิตประจำวัน	84
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	103
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	108
รายการอ้างอิง	109
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	
แสดงจำนวนรถยนต์รับจ้างที่จดทะเบียนและจำนวน ผู้ได้รับใบอนุญาตขับรถรับจ้าง	2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองโครงสร้างในการใช้สื่อ	9
แผนภาพที่ 2.2 แสดงแบบจำลองแนวคิดด้านการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ.....	11
แผนภาพที่ 2.3 แสดงแบบจำลองความคาดหวังคุณค่าที่ได้รับจากสื่อ	13
แผนภาพที่ 2.4 แสดงแผนภาพเชิงบูรณาการเรื่องการใช้สื่อ	14

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันนี้ ได้ชื่อว่าเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร หรือสังคมสารสนเทศ (Information society) เป็นสังคมที่เทคโนโลยีดิจิทัล (digital) และอินเทอร์เน็ต (Internet) ทำหน้าที่เหมือนทางด่วนข้อมูล (information superhighway) วิ่งผ่านหน้าบ้านของคนทุกคน หน่วยงานทุกหน่วยงาน ทำให้คนทุกคน สถานที่ทุกแห่งเชื่อมต่อถึงกันได้อย่างสะดวกรวดเร็วซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อน (วิภา อุตมฉันท, 2546)

พัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อไม่กี่สิบปีมานี้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้ข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นและแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว โดย McLuhan ได้พยากรณ์ล่วงหน้าไว้ว่าเทคโนโลยีการสื่อสารจะทำให้เกิด “หมู่บ้านโลก” (Global village) กล่าวคือโลกทั้งโลกจะหดแคบลงเหมือนเป็นหมู่บ้านเดียวกันเพราะความทั่วถึงและรวดเร็วของการรับส่งข้อมูลข่าวสาร โดยที่ข่าวสารเหล่านั้นจะมีอยู่กระจัดกระจายตามสื่อต่างๆ รอบตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออื่นๆ ซึ่งสื่อเหล่านั้นจะนำข้อมูลทั้งสาระ ความรู้ ความบันเทิง ตลอดจนการโน้มน้าวใจในรูปแบบต่างๆ มาสู่ผู้เปิดรับ

การที่ข้อมูลข่าวสารเปรียบเสมือนปัจจัยพื้นฐานปัจจัยหนึ่ง ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในยุคสังคมข่าวสาร คนในสังคมเกิดความสนใจใคร่รู้ที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวอย่างทันท่วงที และลงลึกไปถึงรายละเอียด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตน โดยผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่มากกว่าย่อมเป็นผู้ที่ได้เปรียบในการดำเนินชีวิตในสังคม

ระบบสารสนเทศของไทยนั้นเริ่มจากการให้ความสนใจในเรื่องของข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล ซึ่งมีการให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาเทคโนโลยี ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับที่ 6 และฉบับที่ 7 ซึ่งทำให้สังคมไทยสามารถพัฒนาไปสู่ยุคสังคมข่าวสารได้ในปัจจุบัน (อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต) และในเรื่องของสื่อมวลชนที่มีการเกิดขึ้นและกระจายตัวเพิ่มมากขึ้น ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เคเบิล อินเทอร์เน็ต ตลอดจนดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร ทำให้สังคมไทยพร้อมไปด้วยสื่อมวลชนชนิดต่างๆ ที่ผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้อย่างเต็มที่ตามแต่โอกาสและปัจจัยเงื่อนไขในการเลือกเปิดรับ

กลุ่มแต่ละกลุ่มในสังคม ล้วนแล้วแต่มีความต้องการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร หากแต่มีเหตุผลในการนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกันออกไป James Lull (1982) กล่าวไว้ว่า ผู้รับสารมีการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์กับตนเองอยู่หลายด้านด้วยกัน ทั้งเพื่อเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของโครงสร้างตารางเวลาในการกระทำกิจวัตรประจำวัน (Structural Uses) เพื่อเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relational Uses) เพื่อการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งหรือการหลีกเลี่ยงสังคม (Affiliation/Avoidance Uses) และเพื่อเป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning)

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างเป็นกลุ่มทางสังคมกลุ่มหนึ่งที่มีความต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับจากสื่อต่างๆ เพื่อให้เป็นประโยชน์สำหรับการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ลักษณะการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนขั้บรยณต์รับจ้างที่แตกต่างจากกลุ่มอาชีพอื่นๆ โดยมีลักษณะการทำงานที่เป็นกะ และต้องใช้ชีวิตในระหว่างการทำงานอยู่บนรถแท็กซี่ ทำให้โอกาสที่จะเข้าถึงสื่อได้มีจำกัด อาจมีเพียงแค่อีเมล ซึ่งเป็นสื่อที่กลุ่มคนขั้บรยณต์รับจ้างสะดวกที่จะใช้มากที่สุดโดยไม่รบกวนเวลาการทำงาน

ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างมีวิถีชีวิตการทำงานที่ต้องเคลื่อนที่อยู่ตลอดและมีโอกาสพบปะสื่อสารกับผู้คนที่หลากหลาย ด้วยเหตุนี้เองกลุ่มคนขั้บรยณต์รับจ้างจึงมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสารที่ติ่กลุ่มหนึ่งในสังคมและเป็นตัวกลางในการแพร่กระจายข่าวสารการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งอาจจะมีผลต่อการสร้างกระแส หรือเปิดประเด็นทางความคิดให้กับกลุ่มสาธารณะชนในสังคม

ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีจำนวนมากและมีลักษณะขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้จากตาราง 1.1

	จำนวนรยณต์รับจ้างที่จดทะเบียน		จำนวนผู้ได้รับใบอนุญาตขั้บรยณต์รับจ้าง	
	ทั่วประเทศ	กรุงเทพฯ	ทั่วประเทศ	กรุงเทพฯ
2544	69,037	67,019	83,228	37,545
2545	73,061	69,692	88,470	39,106
2546	75,111	71,742	-	-

ตาราง 1.1 แสดงจำนวนรยณต์รับจ้างที่จดทะเบียนและจำนวนผู้ได้รับใบอนุญาตขั้บรยณต์รับจ้าง

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่มีรถเป็นของตนเอง (บุคคลธรรมดา)
2. ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการ (นิติบุคคล)

จากการสำรวจข้อมูลสถิติการจดทะเบียนรถยนต์รับจ้างประจำปี 2545 ของกรมการขนส่งทางบก พบว่า มีรถยนต์รับจ้างประเภทบุคคลธรรมดาทั้งสิ้น 36,184 คัน และรถยนต์รับจ้างประเภทนิติบุคคลจำนวน 36,877 คัน (กรมการขนส่งทางบก)

อาชีพการขับรถรับจ้างเป็นงานในรูปแบบของการให้บริการที่ต้องคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสารตลอดเวลาเมื่อต้องการเดินทาง ไม่เพียงแต่ต้องทำหน้าที่ในการให้บริการขับรถเท่านั้น แต่ในบางครั้งจำเป็นต้องเป็นเพื่อนในการสนทนาหรือรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกจากผู้โดยสาร ดังนั้นผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างจึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสื่อ เพื่อประโยชน์ในการรับทราบเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะด้านการจราจร เพื่อนำเนื้อหาสาระที่เปิดรับไปเป็นหัวข้อในการสนทนาพูดคุยกับผู้โดยสาร หรือการเปิดรับรายการเพลงเพื่อให้บริการตามความต้องการของผู้โดยสารหรือเพื่อการผ่อนคลายของตนเอง ถึงแม้จะมีความต้องการในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ แต่ก็มีปัจจัยเงื่อนไขสภาพแวดล้อมบางอย่างที่อาจมีผลต่อการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมในการใช้สื่อ ตลอดจนความสามารถและโอกาสในการเข้าถึงและเลือกเปิดรับสื่อได้

นอกเหนือจากช่วงเวลาในการทำงานที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างมีโอกาสได้พบปะกับผู้โดยสารแล้ว การประกอบอาชีพในแต่ละวันย่อมมีช่วงว่างหรือพักจากการขับรถ โดยในช่วงเข้าก่อนออกรถผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการจะมีการรวมตัวกันเพื่อรับรถ ระหว่างนั้นอาจมีการพูดคุยกันในกลุ่มผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน หลังจากนั้นในช่วงพักรับประทานอาหารทั้งเช้า กลางวัน หรือเย็น ในบริเวณร้านค้าซึ่งเป็นจุดที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างมีโอกาสพบปะพูดคุยกันได้อีกช่วงหนึ่ง หรือแม้แต่การจอดรถเพื่อพักผ่อนตามสวนสาธารณะ เช่น บริเวณสวนรัชวิภา ก็ยังเป็นจุดที่ผู้ประกอบการอาชีพสามารถเจอกัน รวมถึงมีการสนทนาพูดคุยกันในเรื่องราวต่างๆ ได้อีกด้วย โดยผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างเหล่านั้นมีการพูดคุยกันทั้งในเรื่องของรถยนต์ การจราจร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันด้วย

นอกจากนี้การเลือกเปิดรับฟังรายการวิทยุของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประสานงานให้ความช่วยเหลือผู้คนตามท้องถนน ทำให้กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเหล่านี้ ได้มีโอกาสติดต่อสื่อสารโดยใช้สื่อวิทยุเป็นช่องทางในการสื่อสารที่สามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะ หรือแสดงออกซึ่งความช่วยเหลือในด้านของการรายงานข่าวสารการจราจรหรือการช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามท้องถนน โดยกลุ่มเหล่านี้อาจมีการใช้ช่องทางสื่อวิทยุเพื่อการแลกเปลี่ยนถ่ายถอดข้อมูลข่าวสารกัน สารที่แลกเปลี่ยนถ่ายถอดนั้น อาจเป็นความคิดเห็น ทัศนคติ หรือความเชื่อ

ลักษณะของการรวมกลุ่มข้างต้นเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดรูปแบบการสื่อสารซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง ซึ่งส่งผลให้เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักจูงใจหรือโน้มน้าวใจ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดและทัศนคติภายในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างด้วยกันเองและกลุ่มสาธารณะผู้ซึ่งเปิดรับสื่อมวลชนด้วย

กบปรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2545 โดยมีข่าวปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ต่างๆ หลายฉบับ รวมทั้งการนำเสนอของนายกรัฐมนตรี ฯพณฯ พ.ต.ต.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านรายการ “นายกฯ พบประชาชน” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เรื่องราวเกี่ยวกับการปล่อยข่าวในทางลบแก่รัฐบาลชุดปัจจุบัน ระบุว่า

“ระบุใช้วิชามารปล่อยข่าวสกปรก นายกรัฐมนตรีกล่าวด้วยว่า ในช่วงนี้มีวิชามารเกิดขึ้น มีการจ้างคนไปนั่งแท็กซี่ แล้วเที่ยวปล่อยข่าวไม่ดีต่างต่างนานา เป็นข่าวที่ไม่เป็นมงคลเป็นส่วนใหญ่ พี่น้องแท็กซี่ก็อย่าไปตกเป็นเหยื่อ เพราะวิชามารตอนนี้กำลังเกิดขึ้น ใบปลิวก็มี อะไรมี วิชามารตอนนี้จะไม่เกิดผลดีต่อประเทศชาติ.....แต่มันน่าจะเสียหายต่อประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศที่ถูกปล่อยข่าวลือต่าง ๆ นานาสารพัดจากวิชามาร ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อประเทศชาติและใครทั้งสิ้นในการทำอย่างนี้ ขณะนี้มีการจ้างคนนั่งแท็กซี่เพื่อปล่อยข่าวมาก จึงขอให้คนขับแท็กซี่ได้เข้าใจว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและไม่บังควร” (ไทยรัฐ, 24 มีนาคม 2545)

จากเหตุการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สังคมได้สังเกตเห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้าง สามารถเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสารต่างๆ ออกสู่สาธารณะได้ และการแพร่กระจายข่าวสารดังกล่าวนั้นอาจสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคมได้ด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างจึงเป็นกลุ่มผู้รับสารที่อยู่ในฐานะซึ่งเป็นทั้งผู้รับและผู้ส่งสารได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งลักษณะการถ่ายทอดข่าวสารของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างจะเป็นการถ่ายทอดข่าวสารผ่านเครือข่าย ที่อาศัยการติดต่อสื่อสารกับผู้คนมากมายหลายตา และสามารถถ่ายทอดและร่วมตีความ แสดงความคิดเห็นสู่สาธารณะได้ง่าย จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาถึงความเป็นไปได้ ในกระบวนการสื่อสารดังกล่าว และสังเกตเห็นว่ามีประโยชน์ในเชิงวิชาการทางด้านการสื่อสารเป็นอย่างมาก ว่าในท้ายที่สุดแล้วกลุ่มคนขั้วบรณต์ที่ขึ้นนั้น จะเป็นกลุ่มคนที่สามารถเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร (Change Agent) ในเรื่องต่างๆ ของสังคมได้หรือไม่ การศึกษาถึงความเป็นได้ที่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างจะสามารถเป็นผู้แพร่กระจายข่าวสารหรือถ่ายทอดทัศนคติความคิดเห็นซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมได้จริงหรือไม่นั้น ทำให้ต้องเริ่มต้นศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อและเนื้อหาสารตลอดจนการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างในสภาพความเป็นจริงภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพิจารณาถึงสถานการณ์การนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในการประกอบกิจกรรมในวิถีชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างซึ่งข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้อาจทำให้เข้าใจถึงลักษณะบทบาทการเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสารของผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหานำวิจัย

1. แบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างถูกกำหนดด้วยปัจจัยเงื่อนไขอะไรบ้าง
2. ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างได้นำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง
2. เพื่อเข้าใจลักษณะของการนำสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง

ข้อสันนิษฐาน

1. สภาพบริบทในการประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีส่วนในการกำหนดโอกาสและความสามารถในการเข้าถึงสื่อแต่ละชนิดซึ่งมีผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อ
2. ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีการตัดสินใจเลือกสื่อและสารใด ขึ้นอยู่กับ การมองเห็นคุณค่าที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมทางสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกศึกษาผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่มีรถเป็นของตนเอง (บุคคลธรรมดา) และผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการ (นิติบุคคล)

นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ที่สำคัญในงานวิจัยชิ้นนี้ได้แก่

“แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชน” หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมในการใช้สื่อมวลชน รวมทั้งเนื้อหาสารที่กระทำอย่างสม่ำเสมอ

“การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน” หมายถึง การใช้ประโยชน์ที่ได้จากสื่อมวลชนและเนื้อหาสารในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือประกอบกิจกรรมทางสังคม

“ตัวกลางในการถ่ายทอด” หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กระทำการเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับจากสื่อมวลชนไปสู่บุคคลอื่นในสังคม ซึ่งอาจจะมีผลต่อทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงความคิดของสาธารณชนในสังคม

“ผู้ประกอบการอาชีพขบถยนต์รับจ้าง” หมายถึง พนักงานขับรถยนต์ 4 ล้อรับจ้าง (รถแท็กซี่) ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาวางแผนการใช้ช่องทางสื่อมวลชนและกลุ่มเครือข่ายสังคมเพื่อเป็นตัวกลางในการรณรงค์เผยแพร่และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ
2. เพื่อนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้รับสารทั้งในเชิงการตระหนักรู้ข่าวสารและเชิงอารมณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้าง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างโดยเน้นประเด็นหลัก คือการค้นหาแบบแผนพฤติกรรมกรการเปิดรับสื่อมวลชนที่ถูกกำหนดด้วยปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในการประกอบกิจกรรมทางสังคม ซึ่งจะช่วยเหลือเสริมให้การศึกษาวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience Analysis) มีแง่มุมที่ละเอียด และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีด้วยกัน 2 กลุ่ม กล่าวคือ

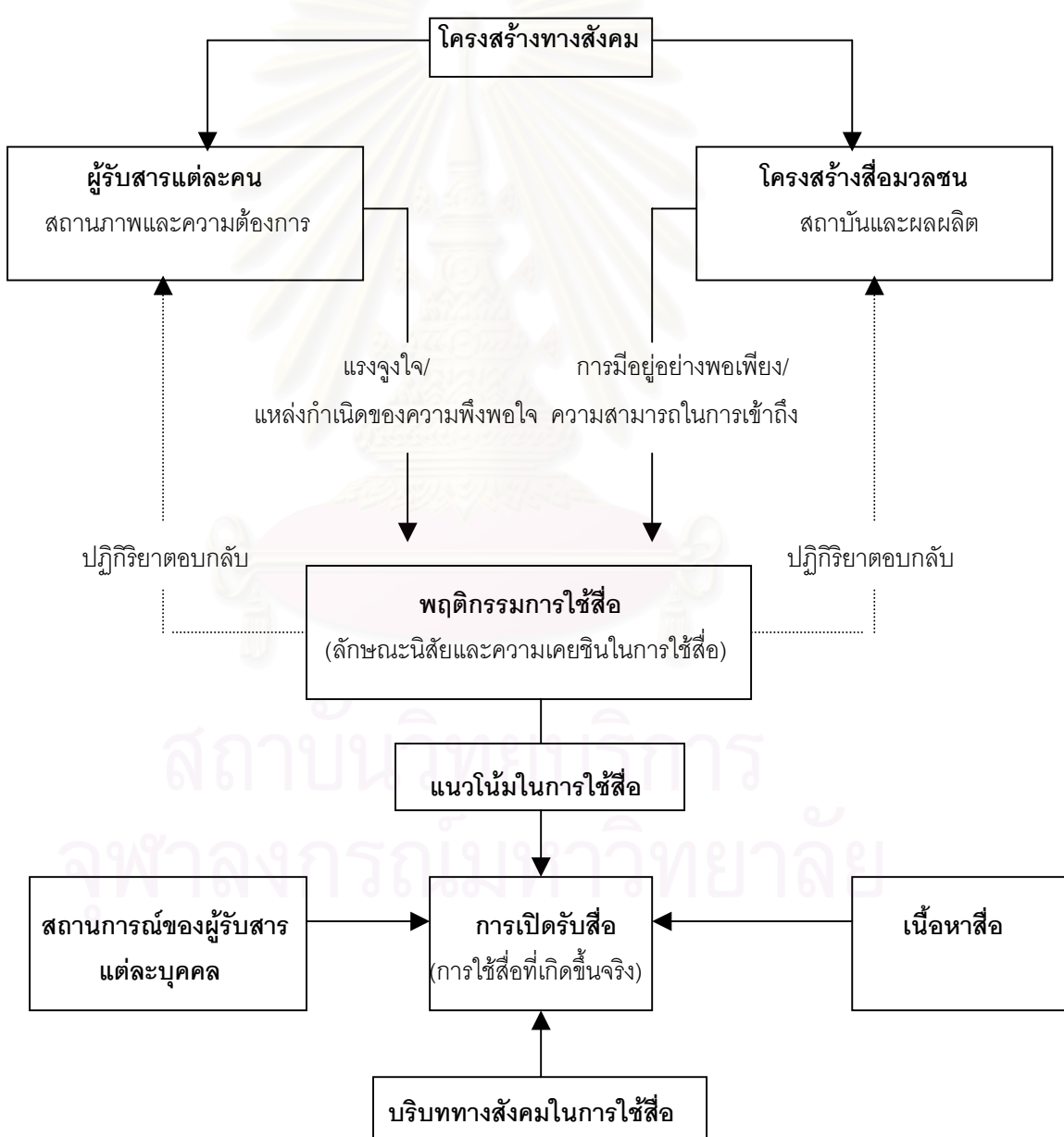
1. แนวคิดเกี่ยวกับแบบแผนการใช้สื่อของผู้รับสาร
  - 1.1 แบบจำลองเชิงโครงสร้างในการใช้สื่อมวลชน (Structural Model of media use)
  - 1.2 แนวคิดเรื่องการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ (The Uses and gratifications approach)
  - 1.3 ทฤษฎีการคาดหวังคุณค่าที่ได้รับจากสื่อมวลชน (Expectancy value theory)
  - 1.4 แนวคิดเชิงบูรณาการในเรื่องการใช้สื่อ (Integrated Model of the process of Media Choices)
2. แนวคิดเรื่องการนำสื่อไปใช้ประโยชน์ในบริบทชีวิตประจำวัน
  - 2.1 แนวคิดเรื่องการใช้สื่อมวลชนกับชีวิตประจำวัน (Media use and Everyday Life)
  - 2.2 แนวคิดเรื่องการนำสื่อไปใช้ประโยชน์ (Media Use for Individual)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับแบบแผนการใช้สื่อของผู้รับสาร

1.1 แบบจำลองเชิงโครงสร้างในการใช้สื่อมวลชน (Structural Model of media use)

McQuail ได้ออกแบบแผนภาพโครงสร้างการใช้สื่อที่ปรับมาจากแผนภาพของ Weibull ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยและความเคยชินของพฤติกรรมการใช้สื่อและช่องทางและเนื้อหาของสื่อมวลชนที่มีอยู่ ดังแผนภาพ 2.1 ด้านล่างนี้

แผนภาพ 2.1 แผนภาพแบบจำลองโครงสร้างในการใช้สื่อ

ในเรื่องของแบบแผนการใช้สื่อนั้น ส่วนประกอบหลักคือโครงสร้างทางสังคม ซึ่งส่วนแรกประกอบไปด้วยโครงสร้างสภาพคุณลักษณะทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนความต้องการที่มีอยู่ในตัวตนของผู้รับสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันและแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน สำหรับส่วนประกอบส่วนที่สองคือ โครงสร้างของสื่อสารมวลชนที่เป็นตัวสถาบันและผลผลิตของสื่อมวลชน ที่ผู้รับสารจะต้องสามารถเข้าถึงและมีอยู่อย่างพอเพียงที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อได้

ด้วยองค์ประกอบทั้งสองประการข้างต้น ก็จะนำไปสู่แนวโน้มในการใช้สื่อ และสภาพความเป็นจริงในการเปิดรับสื่อ ซึ่งในจุดนี้ ก็มีปัจจัยที่เป็นตัวแปรอยู่ 3 ตัวด้วยกันคือ

1. ลักษณะเนื้อหาของสาระของสื่อที่นำเสนอรวมทั้งรูปแบบเทคนิค
2. สภาพการณ์ในการใช้สื่อ (เวลาว่างที่มีอยู่, ความสนใจที่จะเข้าถึง)
3. บริบททางสังคมในการใช้สื่อ

สภาพการณ์ในการใช้สื่อ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนเวลาว่างที่มีอยู่หรือความใส่ใจที่จะเข้าถึง สิ่งหนึ่งที่จะอธิบายได้ก็คือ “วิถีชีวิต” ซึ่งแนวคิดนี้เริ่มต้นด้วยการพิจารณากิจกรรมในชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 กิจกรรมหลักๆ คือ กิจกรรมการทำงานและกิจกรรมการพักผ่อนในแต่ละกิจกรรม สื่อจะเข้าไปมีบทบาทได้อย่างไร โดยที่แนวคิดนี้จะถือว่า ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมแบบใดก็ตาม ผู้รับสารมีความจำเป็นต้องบริโภคสื่อ (Media consumption) เช่น ต้องอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อดูราคาหุ้น หรือต้องดูหนังทางเคเบิลทีวีเพื่อการพักผ่อน และด้วยการเริ่มต้นจากแนวคิดดังกล่าว จึงได้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนาแนวคิดดังกล่าวเพื่อหาแบบแผนในการใช้สื่อประกอบการดำเนินวิถีชีวิตประจำวันต่อไป เช่น การใช้สื่อเพื่อเป็นเครื่องมือหาเลี้ยงชีวิตประจำวัน (Instrumentality) การใช้สื่อเนื่องจากเป็นนิสัย (Habitual) การใช้สื่อเพื่อจัดวางตารางเวลาของชีวิตประจำวัน การใช้สื่อเพื่อการบริโภค (เช่น ติดตามข่าวอาชญากรรมเพื่อตอบสนองของความตื้นตันอยากรู้ อยากเห็น) เป็นต้น

1.2 แนวคิดเรื่องการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ (The Uses and gratifications approach)

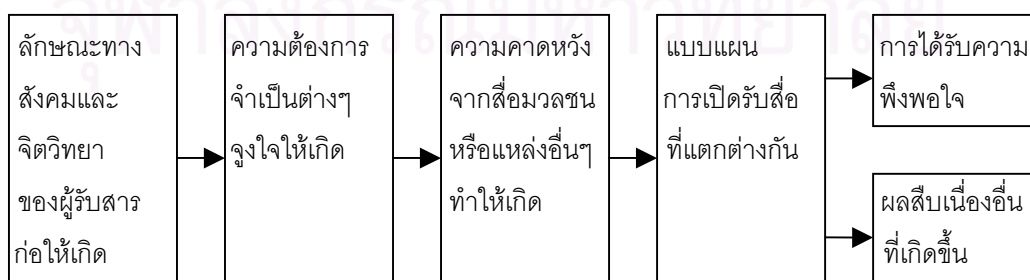
การศึกษาเรื่องการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจนั้น เป็นการศึกษาเพื่อที่จะอธิบายถึงการใช้อย่างไรในแง่ของผู้รับสารว่าทำไมถึงใช้สื่อ และใช้สื่อเพื่ออะไร ในแนวทางการศึกษาแบบฟังก์ชันนิยม (functionalist) มองว่าสื่อมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของสังคม

แต่ในการศึกษาการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ความพึงพอใจนี้ เป็นการศึกษาว่าผู้รับสารเลือกใช้สื่อที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง

การใช้สื่อขึ้นอยู่กับ การได้รับความพึงพอใจ ความต้องการ ความปรารถนา หรือแรงจูงใจของผู้รับสาร ซึ่งการศึกษาในแง่มุมนี้มักทำการศึกษากับสื่อใหม่ (new media) ที่เกิดขึ้น เพราะสื่อแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ผู้รับสารแต่ละคนจะมีความคาดหวังและความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อแต่ละชนิดแตกต่างกันไป

โดยส่วนใหญ่การเปิดรับสารของผู้รับสารนั้น มีความตั้งใจที่จะแสวงหาข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง เช่น เพื่ออาชีพการงาน เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อ เพื่อควบคุมสถานการณ์ เพื่อเตรียมพร้อม เป็นต้น เมื่อมีความตั้งใจที่แน่นอนดังกล่าว การเข้าไปใช้สื่อจึงมีใช้กิจกรรมที่กระทำไปตามยถากรรมหรือไร้เป้าหมาย หากแต่เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายที่แน่นอนในท่ามกลางสภาวะการแสวงหาข่าวสารของผู้รับสารนี้ สื่อมวลชนมิได้เป็นทางเลือกเดียวของบุคคล หากทว่าเป็นเพียงตัวเลือกตัวหนึ่งท่ามกลางตัวเลือกอื่นๆ และสื่อมวลชนคงต้องพบว่าแหล่งข่าวสารอื่นๆ มีฐานะเป็นคู่แข่งไปโดยปริยาย สำหรับทิศทางที่บุคคลจะเลือกแสวงหาและใช้สื่อประเภทใดนั้น จะเกิดจากความต้องการของบุคคลนั้นเป็นต้นเหตุ จากนั้นความต้องการดังกล่าวก็จะถูกแปรมาเป็นแรงจูงใจ (Motivation) ที่จะผลักดันให้บุคคลเคลื่อนไหวเข้าหาการใช้สื่อประเภทต่างๆ

จากข้อสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น Katz (1974) ได้อธิบายกระบวนการเลือกใช้สื่อ (The process of media selection) ว่า พฤติกรรมของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน จึงมีการเลือกใช้สื่อตามความต้องการของตนด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน และความต้องการที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันไปด้วย

แผนภาพ 2.2 แบบจำลองแนวคิดด้านการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ของ Blumor และ Katz (1974)

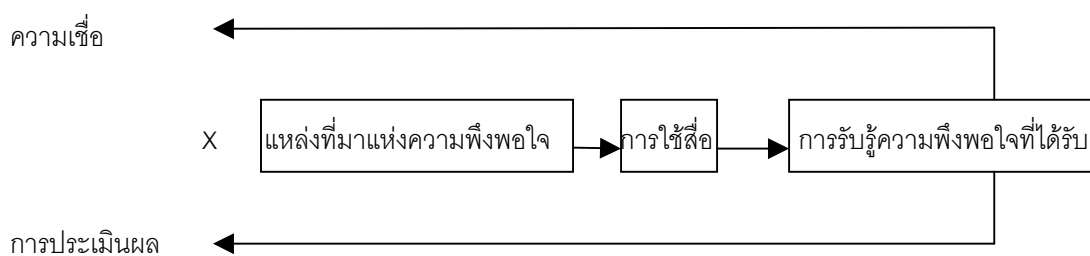
จากงานวิจัยของกลุ่มผู้ชมในประเทศอังกฤษที่มีต่อสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่ Mcquail (1972) ได้ทำการศึกษานั้น สามารถแบ่งประเภทของความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อจากมุมมองของปัจเจกบุคคลได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. ความเพลิดเพลิน (Diversion) ซึ่งจะออกในรูปแบบของการใช้สื่อเพื่อหลบเลี่ยงออกมาจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่น่าเบื่อหรือเพื่อหลบหนีปัญหา
2. มนุษยสัมพันธ์ (Personal Relation) เป็นการใช้อสื่อเพื่อเสริมความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม เช่น การดูรายการโทรทัศน์ร่วมกันในครอบครัว หรือการนำเอาเรื่องราวจากโทรทัศน์มาพูดคุยกับคนในที่ทำงาน
3. เอกลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Personal Identity) เป็นการใช้อสื่อเพื่อตอกย้ำหรืออ้างอิงกับกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง
4. ติดตามข่าวสาร (Surveillance) เป็นหน้าที่พื้นฐานในการแสวงหาข้อมูลและคำแนะนำต่างๆ

1.3 ทฤษฎีการคาดหวังคุณค่าที่ได้รับจากสื่อมวลชน (Expectancy value theory)

ทฤษฎีที่สำคัญส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจส่วนบุคคลสำหรับการใช้อสื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับการคาดหวังจากกลุ่มผู้รับสาร

แนวคิดนี้เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่พัฒนามาจากแนวทาง Uses & Gratifications อย่างลุ่มลึกมากขึ้น โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า บรรดาวิธีการวิจัยที่สังกัดแนวทาง Uses & Gratifications นั้น ได้มุ่งความสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคลในการใช้อสื่อ แรงจูงใจในการเลือกใช้อื่อนั้นเกิดมาจากการคาดการณ์เอาไว้ล่วงหน้าก่อนแล้วว่า สื่อแต่ละประเภทจะให้รางวัล/ผลทางบวกแก่ผู้รับสารในลักษณะใดบ้าง รางวัลที่เกิดตามมาจากการใช้/เปิดรับสื่อ นั้น จะมีลักษณะเป็นผลทางจิตใจที่ทำให้บุคคลกำหนดคุณค่าแก่ผลลัพธ์รางวัลแบบต่างๆ เช่น บางคนอาจถือว่าผลลัพธ์ที่เป็นรางวัลทางใจแบบความเพลิดเพลินสำคัญกว่าข่าวสาร ดังนั้นเมื่อซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านจึงเปิดหน้าละครก่อนจะอ่านข่าวหรือในกรณีโทรทัศน์อาจจะกดรีโมทคอนโทรลเปลี่ยนจากช่องที่กำลังมีข่าวไปสู่ช่องที่มีละคร เป็นต้น ผลลัพธ์ที่เป็นรางวัลทางใจนี้เรียกว่า “ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ” (Media Gratifications)

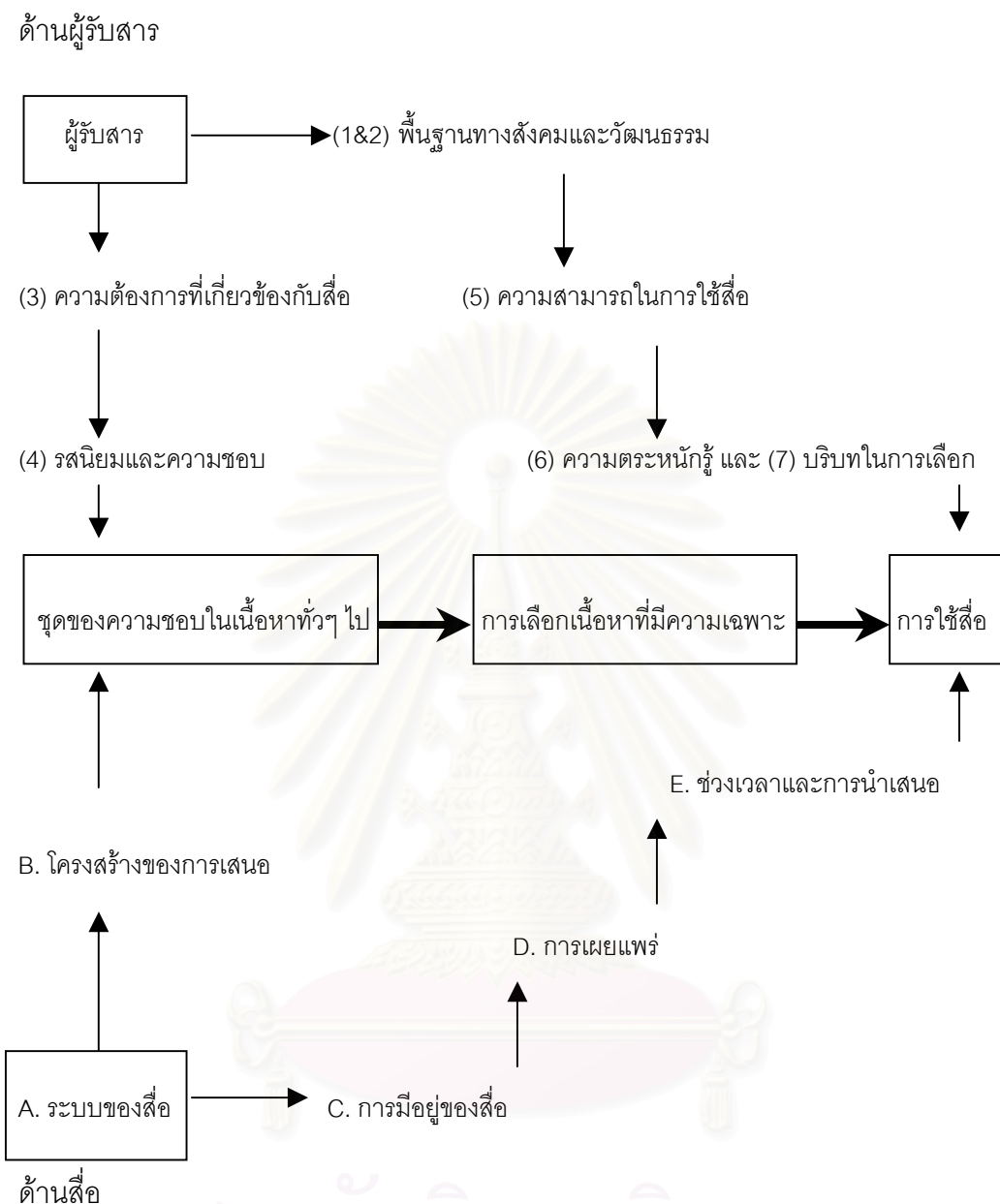
แผนภูมิ 2.3 แผนภาพแบบจำลองความคาดหวังคุณค่าที่ได้รับจากสื่อ (Palmgreen และ Rayburn, 1985)

สื่อใดๆ ก็ตามจะสร้างความคาดหวังในการเปิดรับสื่อชนิดนั้นๆ ก่อนที่ผู้รับสารจะเลือกใช้สื่อชนิดนั้น หลังจากที่ถูกผู้รับสารเลือกใช้สื่อ ก็จะต้องได้รับความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อชนิดนั้นกลับมา หากความพึงพอใจที่ได้รับกลับมามีมากกว่าความคาดหวัง ในตอนต้นสื่อชนิดนั้นก็ย่อมได้รับความเชื่อถือและการประเมินผลกลับมาในทางบวก แต่หากผู้รับสารได้รับความพึงพอใจจากสื่อชนิดนั้นน้อยกว่าความคาดหวังในตอนต้น สื่อชนิดนั้นก็ขาดความเชื่อถือและได้รับการประเมินผลกลับมาในทางลบ

รางวัลทางใจนั้นอาจเกิดมาจากวิธีการใช้สื่อในหลายๆ ลักษณะ เช่น ขึ้นชอบโทรทัศน์แบบทั่วๆ ไป (เช่น ผู้รับสารที่ตอบว่า “ถ้ามีเวลาว่างก็จะเลือกเปิดโทรทัศน์เป็นอันดับแรก”) หรืออาจจะเลือกใช้เฉพาะสื่อบางประเภท จนกระทั่งอาจจะมี ความชอบที่เฉพาะเจาะจงเพียงบางรายการเท่านั้น และความพึงพอใจนี้ จะกลายมาเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการคาดการณ์ที่จะเลือกสื่อต่างๆ ต่อไปในอนาคต ความรู้ดังกล่าวจะถูกเก็บสะสมเพิ่มเติมเอาไว้ในสต็อก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสื่อตัวอย่าง เช่น ถ้าหากเราเคยขึ้นชอบรายการทอล์กโชว์ที่มีพิธีกรท่านหนึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการ ในครั้งต่อไป หากพิธีกรท่านนี้ขยายไปจัดรายการอื่นๆ เราก็จะใช้ฐานข้อมูลที่ว่า “สำหรับพิธีกรคนนี้แล้ว ไม่มีคำว่าผิดหวัง” (คาดการณ์ว่าจะให้ความพึงพอใจได้อย่างแน่นอน) ฐานความรู้ดังกล่าวจะช่วยให้เราตัดสินใจเลือกเปิดรับสื่อใหม่อยู่ตลอดเวลา ในกรณีของการเลือกชมภาพยนตร์โดยดูจากผลงานในอดีตของผู้สร้าง นักแสดงหรือบริษัทผู้ผลิต ก็เป็นไปตามหลักการดังกล่าวเช่นกัน

1.4 แนวคิดเชิงบูรณาการในเรื่องการใช้สื่อ (Integrated Model of the process of Media Choices)

เราสามารถรวมปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารให้อยู่ในแผนภูมิเดียวกันได้ซึ่งแผนภูมิดังกล่าวทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องขั้นตอนการเกิดกลุ่มผู้รับสารโดยปัจจัยทั้งทางด้านสื่อและด้านผู้รับสารที่จะอธิบายแยกกันนั้นจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

แผนภูมิ 2.4 แผนภาพเชิงบูรณาการเรื่องการใช้สื่อ

ปัจจัยทางด้านผู้รับสาร

1. พื้นหลังทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อมจะเป็นตัวสะท้อนถึงชนชั้นทางสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมืองและสังคม ตลอดจนถิ่นที่อยู่อาศัย Bourdieu (1986) เรียกสิ่งเหล่านี้ว่า “จุดร่วมทางวัฒนธรรม” ทักษะวัฒนธรรมการเรียนรู้และรสนิยม ซึ่งจะถ่ายทอดกันมาทางครอบครัว การศึกษาและระบบชนชั้น

2. สิ่งประกอบขึ้นเป็นบุคคล เช่น อายุ เพศ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษาและตำแหน่งงาน รายได้ และลักษณะการดำเนินชีวิต ซึ่งในงานวิจัยของ Finn (1977) ได้แสดงให้เห็นว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้บุคคลแตกต่างกัน

3. ความต้องการที่จะเชื่อมโยงกับสื่อ

4. รสนิยมและความชอบส่วนตัวเป็นตัวกำหนดประเภท รูปแบบ และเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงของตัวสื่อ

5. ความเคยชินในการใช้สื่อเมื่อมีเวลาว่างและความสามารถในการเป็นผู้รับสารได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งการที่มีสื่อในทุกสถานที่และช่วงเวลานั้นทำให้ความสามารถที่จะเลือกเปิดรับสื่อสถานที่ที่เหมาะสมและรวมถึงความสามารถในการค้นหาสื่อได้นั้นมีความสำคัญ

6. การตระหนักถึงทางเลือกที่มีอยู่และการครอบครองข้อมูลทั้งทางด้านจำนวนและประเภทซึ่งมีบทบาทต่อการรวมตัวของผู้รับสาร

7. บริบทในการใช้ซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของสื่อแต่โดยรวมจะหมายถึงการใช้สื่อในขณะที่เข้าสู่สังคม ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพียงลำพังหรือกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนหรือครอบครัว เป็นต้น สถานที่ซึ่งมีการเปิดใช้สื่อ เช่น บ้าน, ที่ทำงาน, ระหว่างเดินทางและในโรงภาพยนตร์ เป็นต้น โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อลักษณะของประสบการณ์ที่ได้รับและกระบวนการในการตัดสินใจเลือก

8. โอกาสเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการเปิดรับสื่อ

ปัจจัยทางด้านสื่อ

1. ระบบของสื่อและผลผลิตของสื่อที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะย่อมส่งผลถึงความชอบและการเลือก

2. โครงสร้างของข้อกำหนดทางด้านสื่อซึ่งหมายถึงรูปแบบของสิ่งที่สื่อนำเสนอให้กับสังคมซึ่งแสดงอิทธิพลต่อความคาดหวังของผู้รับสารในระยะยาว

3. การที่เนื้อหาสื่อมากเพียงพอ กล่าวคือ การมีประเภทและรูปแบบรายการซึ่งมีอยู่อย่างพอเพียงสำหรับผู้รับสารในสถานที่และเวลาที่เหมาะสม

4. อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ การโฆษณาหรือการสร้างภาพลักษณ์โดยใช้สื่อของตนสนับสนุนตนเอง และการทำการตลาดให้กับผลผลิตจากสื่อ

5. ช่วงเวลาและลักษณะในการนำเสนอ การใช้และการเลือกสื่อมีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลจากกลยุทธ์ทางการจัดเวลา ตารางการออกอากาศ ลักษณะเนื้อหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แนวคิดเรื่องการนำสื่อไปใช้ประโยชน์ในบริบทชีวิตประจำวัน

2.1 แนวคิดเรื่องการใช้อีสื่อมวลชนกับชีวิตประจำวัน (Media use and Everyday Life)

ประสบการณ์ทางสังคมของผู้รับสารถูกบ่งชี้ด้วยลักษณะการใช้อีสื่อ เรามักจะบริโภคสื่อร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อภาพยนตร์และโทรทัศน์ สื่อบางชนิดเช่นโทรทัศน์หรือเพลงจะช่วยให้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น การเปิดรับสื่อมักจะมีการพูดคุยถึงประสบการณ์อื่นๆ ด้วย เนื้อหาสื่อมักจะเอื้อให้มีการสนทนา ถกเถียงกับผู้อื่น หรือเป็นประเด็นในการสนทนา การสนทนาเกี่ยวกับสื่อมักจะมีประโยชน์ในเรื่องของการสนทนากับคนแปลกหน้า การใช้อีสื่อในบ้านมักเป็นพื้นฐานในการทำกิจกรรมอื่น และไม่ขัดต่อกิจกรรมใดๆ ทั้งสิ้น โดยงานวิจัยของ Kubey และ Csikszentmihalyi (1991) รายงานว่า ผู้รับโทรทัศน์ 63.5% มักทำกิจกรรมอื่นไปด้วย

ไม่มีหลักฐานชี้ชัดว่า กิจกรรมทางสังคมส่วนบุคคล เช่น การคุยหายไ้ แต่กิจกรรมความบันเทิงภายในบ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคม เช่น การเล่นเกม การจัดงานเลี้ยงครอบครัว การเล่นเกมในครอบครัวลดลง Rosengren และคณะได้ทำการวิจัยระยะยาว เรียกว่า “Swedish Media Panel” กับพัฒนาการในเด็ก มีหลักฐานมากมายชี้ชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อและกิจกรรมทางสังคม พวกเขาพบความสัมพันธ์ในด้านบวกระหว่างการชมโทรทัศน์ของเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับสื่อทั้งสิ้น

การใช้อีสื่อทางสังคมอาจส่งเสริมหรือเข้ามาแทนที่การติดต่อทางสังคมก็ได้ และการสื่อสารสามารถทำให้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกว้างขวางขึ้น หรือแคบลงก็ได้ หลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อีสื่อและการแยกตัวทางสังคมหายากมาก อย่างไรก็ตามยังมีคำตอบเชิงประจักษ์ต่อคำถามความสัมพันธ์ระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการใช้อีสื่อ ซึ่งมักจะชี้ให้เห็นว่า การเข้าสังคมบ่อยๆ มีความเชื่อมโยงกับการใช้อีสื่อบ่อยๆ ด้วย การค้นพบนี้ไม่ได้เป็นข้อสรุปประเด็นนี้ เพียงแต่เป็นสิ่งที่สนับสนุนว่าการเป็นผู้รับสารจะทำให้เกิดความเป็นสังคมมากกว่า ในอีกด้านหนึ่งก็ชี้ให้เห็นว่าการใช้อีสื่อในหลายช่องทางขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคล งานศึกษาการใช้โทรทัศน์เยอรมันในปี 1992 ของ Krotz และ Hasebrink (1998) ซึ่งใช้ฐานข้อมูลบุคคล ชี้ว่า 61% ของการใช้อีสื่อโทรทัศน์เป็นการใช้อีสื่อเพียงลำพัง

จากงานวิจัยของ James Lull (1982) ได้กล่าวถึงเรื่อง “การใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางสังคม” (Social Use) ไว้ว่า ผู้รับสารมีการใช้สื่อโทรทัศน์ให้เป็นประโยชน์กับตนเองอยู่หลายด้านด้วยกัน ได้แก่

1. เพื่อเป็นโครงสร้างตารางเวลาในการกระทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน (Structural Uses) สื่อทำหน้าที่จัดกรอบเวลาสำหรับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เริ่มจากการอ่านข่าวพร้อมๆ กับการรับประทานอาหารเช้า ตามด้วยการทำกิจกรรมประจำวันตามตารางที่จัดไว้ ทำงาน รับประทานอาหารกลางวัน และกลับบ้านในตอนเย็น ผ่อนคลายด้วยรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่คุ้นเคย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ Mendelsohn (1964) กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของสื่อวิทยุในการ “เสริมสร้างวัน” โดยมีการจัดประเภทการใช้สื่อในลักษณะนี้ควบคู่ไปกับการใช้เวลาว่างวัน เป็นการฆ่าเวลาและช่วยในการสร้างอารมณ์ที่ถูกต้องด้วย

2. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relational Uses) โดยรวมไปถึงประเด็นก่อนหน้านี้ที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ว่า เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบทสนทนา และทำให้การติดต่อทางสังคมแบบไม่เป็นทางการง่ายขึ้น แต่ไม่ใช่แบบที่มีความสนิทสนมมากนัก

3. เพื่อความเป็นส่วนหนึ่งหรือหลีกเลี่ยงสังคม (Affiliation/Avoidance Uses) กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่งของความสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งคนต้องการจะเป็นหรือปรับเปลี่ยนให้เป็น โดยการใกล้ชิดหรือแยกตัวจากคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สื่อแต่ละชนิดที่แตกต่างกันนั้นจะให้โอกาสในการใกล้ชิดหรือแยกตัวแตกต่างกันออกไปด้วย การเป็นส่วนหนึ่งแสดงออกด้วยการเข้าร่วมเป็นผู้ชมในสิ่งเดียวกัน แต่มีระดับการเข้าเป็นส่วนร่วมที่แตกต่างกัน เช่น การชมการแข่งขันฟุตบอลทางโทรทัศน์ เป็นต้น

การหลีกเลี่ยงมีวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป บางคนเลือกใช้สื่อเฉพาะ เช่น หนังสือ หรือการฟังเพลงที่เสียบหูฟังเพียงลำพังคนเดียว การอ่านหนังสือพิมพ์ในที่สาธารณะก็เป็น การแสดงออกว่าต้องการอยู่คนเดียว การมีเครื่องรับวิทยุหรือโทรทัศน์แยกกันภายในครอบครัว ล้วนแต่เป็นการเอื้อต่อการแยกตัวทั้งสิ้น อุปกรณ์ทางสังคมชิ้นนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกับผู้อื่น เราไม่สามารถแยกแรงขับเคลื่อนในการใช้สื่อออกจากมุมมองเรื่องการแยกตัวเองได้เลย และจากงานวิจัยของ Feilitzen (1976) เกี่ยวกับเด็กที่กำลังโตขึ้นภายในครอบครัว ซึ่งทำกิจกรรมส่วนตัวลดน้อยลงโดยมีลักษณะสัมพันธ์กับการใช้สื่อที่แตกต่างกัน

4. เพื่อเป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ครอบคลุมมุมมองของการใช้สื่อทางสังคมในระดับกว้าง เช่น การยอมรับรูปแบบของบทบาทบางอย่าง โดยถูกเรียกว่าเป็นความสามารถ (competence) หรือลักษณะที่โดดเด่น (dominance) สิ่งนี้หมายถึงอำนาจโครงสร้างทางสังคมในการควบคุมการใช้สื่อภายในบ้าน ตั้งแต่การเลือกหนังสือพิมพ์รายวัน ไปจนถึงการควบคุมรีโมตโทรทัศน์ รวมถึงการเลือกสื่อทั้งที่เป็นชนิดของสื่อ (hardware) หรือแม้กระทั่งเนื้อหาในรูปแบบของรายการต่างๆ (software) นอกจากนี้ยังรวมทั้งการรับข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นในฐานะที่เป็นผู้นำทางความคิด (opinion leader) ในกลุ่มเพื่อนและครอบครัว งานวิจัยชาติพันธุ์ชี้ให้เห็นว่า การใช้สื่อมักจะถูกควบคุมโดยกฎและความเข้าใจที่สลับซับซ้อน และไม่สามารถพูดได้ ซึ่งมีระดับตั้งแต่ครอบครัวเดียวไปจนถึงระดับอื่นๆ

การวิจัยผู้รับสารในช่วงแรกๆ มีแนวโน้มที่จะมองผู้รับสารในลักษณะของเหยื่อ ผู้บริโภค หรือเป็นสินค้าเพื่อขายต่อนักโฆษณา (Webster และ Phalen, 1997) การวิจัยผู้รับสารในระยะหลังได้รับการพัฒนาโดยพยายามที่จะหลีกเลี่ยงที่จะมองผู้รับสารไปในลักษณะนั้น โดยจะมองที่วิถีการใช้สื่อส่วนหนึ่งในการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ทางสังคมในชีวิตประจำวัน งานวิจัยด้านการเปิดรับ ก็ใช้หลักการมองแบบใหม่นี้ โดยมองว่า ลักษณะของผู้รับสารนั้น มีความหลากหลายและมีพัฒนาการจากวัฒนธรรมและการปฏิบัติทางสังคม

งานวิจัยในภายหลังก็ยังไม่หนีจากงานวิจัยเดิมนัก มักจะมีเค้าโครงจากเวลา และสถานที่ และจากลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคม มนุษย์เป็นผู้รับสารเพราะเหตุผลทางด้านสังคม เช่น เพื่อการสนทนา หรือเพื่อชีวิตประจำวัน หรือเพื่อเหตุผลหรือคุณค่าด้านการศึกษา เช่น ชาวเพื่อการศึกษ จากการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์และการฟังการกระจายเสียงร่วมสมัย Eliot Friedson (1953) ได้ให้ความสำคัญไปที่กลุ่มที่ใช้สื่อมาก เขาได้แสดงความคิดเห็นว่า

“พฤติกรรมของผู้รับสารเกิดจากเครือข่ายกิจกรรมทางสังคม ด้วยเวลา เหตุผลบางอย่างทำให้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน จากปัจเจกบุคคล ก็เกิดการรวมกลุ่มกับคนอื่นในสังคม มีการแลกเปลี่ยน อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของประสบการณ์ในอดีต และมีการทำนายประสบการณ์ในอนาคต”

Handel (1950) กล่าวว่า “การไปชมภาพยนตร์” เป็นกิจกรรมทางสังคมมากกว่าจะเป็นโอกาสพิเศษที่ต้องการชมภาพยนตร์เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ถือว่าเป็นการไปเข้าร่วมสังคมกับผู้อื่น มีความหมายภายใต้ความพึงพอใจส่วนบุคคล และเนื้อหาสาร (message) ที่ได้รับจากการชมภาพยนตร์ การชมภาพยนตร์ที่ “ช่วย” อาจนับได้ว่าพึงพอใจเท่าๆ กับการชมภาพยนตร์ที่ “ดี”

ก็ได้ ไม่เหมือนกับการฟังวิทยุ หรือฟังแผ่นเสียง หรือการชมโทรทัศน์ ซึ่งเรานับว่าเป็นแบบแผนของครอบครัวในระดับทุติยภูมิ การชมโทรทัศน์มักจะมีสื่อว่าชมเพื่อให้ทราบข่าว “เกิดอะไรขึ้น” มากกว่าจะดูเพียงเพราะว่าเป็นรายการโทรทัศน์เท่านั้น การศึกษาเรื่องการใช้เวลาโดย Kubey และ Csikszentmihalyi (1991) ที่ชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้อง และลักษณะทุติยภูมิในการชมโทรทัศน์ ความไม่เรียบร้อย และความไม่แน่นอน เป็นลักษณะการใช้สื่อ หรือเป็นเพียงเรื่องของการรับรู้ (perception) ซึ่งมีตรรกะบางอย่าง ซึ่งไม่ใช่ตรรกะในการ “เปิดรับสื่อ”

นักวิจัยในเรื่องของ Uses and Gratification พยายามที่จะหาคำตอบว่าทำไมคนจึงใช้สื่อต่างๆ ในขณะที่นักวิจัยด้าน Reception จะสนใจว่าอะไรที่คนเห็นในสื่อ ซึ่งผู้รับสารสามารถรับความหมายเหล่านั้นไปได้ คำถามที่นักวิจัยทั้งสองพวกไม่สามารถหาคำตอบได้ก็คือ คนจะสามารถอยู่ร่วมกับสื่อได้อย่างไร หรือกล่าวอีกแบบก็คือ สื่อสามารถเข้าไปอยู่ในชีวิตประจำวันของคนได้อย่างไร

แนวความคิดด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตถูกนำมาใช้ในการอธิบายและจัดประเภทรูปแบบการใช้สื่อที่แตกต่างกัน งานยุคบุกเบิกของนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสชื่อ Pierre Bourdieu (1986) แสดงถึงวัฒนธรรมอันยาวนานในการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างรสนิยมทางด้านวัฒนธรรมและปมหลังด้านสังคมและครอบครัว ในแง่มุมหนึ่ง แนวความคิดเรื่องรูปแบบในการดำเนินชีวิตเสนอทางออกจากการคาดเดาว่า รสนิยมในการบริโภคสื่อเป็นการตัดสินใจโดยการใชัระดับชนชั้นทางสังคม และการศึกษา เพราะรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่ผู้รับสารเลือกใช้ชีวิตแบบนั้นเอง การเลือกใช้สื่อก็เช่นเดียวกัน

แนวคิดเรื่อง “วิถีชีวิต” เริ่มต้นด้วยการพิจารณากิจกรรมในชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 กิจกรรมหลักๆ คือ กิจกรรมการทำงานและกิจกรรมการพักผ่อน ในแต่ละกิจกรรม สื่อจะเข้าไปมีบทบาทได้อย่างไร โดยที่แนวคิดนี้จะถือว่า ไม่ว่าจะจะเป็นกิจกรรมแบบใดก็ตาม ผู้รับสารมีความจำเป็นต้องบริโภคสื่อ (Media consumption) เช่น ต้องอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อดูราคาหุ้น หรือต้องดูหนังทางเคเบิลทีวีเพื่อการพักผ่อน และด้วยการเริ่มต้นจากแนวคิดดังกล่าว จึงได้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนาแนวคิดดังกล่าวเพื่อหาแบบแผนในการใช้สื่อประกอบการดำเนินวิถีชีวิตประจำวันต่อไป เช่น การใช้สื่อเพื่อเป็นเครื่องมือหาเลี้ยงชีวิตประจำวัน (Instrumentality) การใช้สื่อเนื่องจากเป็นนิสัย (Habitual) การใช้สื่อเพื่อจัดวางตารางเวลาของชีวิตประจำวัน การใช้สื่อเพื่อการบริโภค (เช่น ติดตามข่าวอาชญากรรมเพื่อตอบสนองของความตื้นตันอยากรู้ อยากเห็น) เป็นต้น

2.2 แนวคิดเรื่องการนำสื่อไปใช้ประโยชน์ (Media Use for Individual)

ถ้าถามว่าทำไมเราถึงใช้เวลามากมายหมดไปกับสื่อมวลชน คนส่วนใหญ่ก็อาจจะตอบอย่างไม่ลังเลเลยว่าเพื่อต้องการได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อความบันเทิง หรือทั้งสองอย่าง สื่อมีบทบาทต่อชีวิตเรา เราใช้สื่อในจุดมุ่งหมายหลายอย่าง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

หน้าที่หรือการใช้สื่อของปัจเจกบุคคลมีดังนี้คือ

1. ค้นหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking) ข้อมูลที่ได้จากสื่อมวลชน เราได้นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิต เป็นการค้นหาสิ่งที่เราต้องการ เมื่อเราได้เห็นพฤติกรรมของตัวละครในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ เราก็จะสร้างเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับวิธีที่เราจะประพฤติเมื่อเกิดสถานการณ์เดียวกัน ซึ่งแบ่งได้ 2 หน้าที่คือ

- หน้าที่ช่วยนำทางความประพฤติของเรา (Guiding our behavior) ข้อมูลข่าวสารจากสื่อจะช่วยชี้นำความประพฤติหลายอย่างของเรา

- หน้าที่ช่วยนำทางความเข้าใจของเรา (Guiding our understanding) ทำให้เราเข้าใจโลกรอบๆ ตัว เนื่องจากโลกในสมองของเราอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง สื่อมวลชนทำให้เราเข้าใจอย่างมีเหตุผลมากขึ้น

2. พัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Developing our concepts of ourselves) สื่อมีส่วนช่วยให้เราเข้าใจตัวเอง ข้อมูลจากสื่อจะถูกจับคู่สิ่งที่เราสังเกตจากคนอื่น และวิธีที่พวกเขาตอบสนองต่อเรา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการที่เราจะพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับตัวเองว่าเราคือใคร

- สำรวจความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Exploring reality) เป็นการพัฒนาการมองตนเองและการดำเนินชีวิต สิ่งที่เราอ่าน ได้ยิน และดูจากคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ทั้งในความเป็นจริงและในนิยาย เราจะนำตัวเองเข้าไปในเหตุการณ์นั้น

- ช่วยในการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่าง (Aiding our comparisons and contrasts) เปรียบเทียบตัวเรากับตัวแสดงในภาพยนตร์ โทรทัศน์ สร้างความรู้สึกว่าเราคือใคร มีคุณค่าอย่างไร วิธีที่เราควรจะเล่นบทบาทของเรา สื่อจะทำหน้าที่เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง โดยเฉพาะบทบาททางเพศที่ถูกนำเสนอในสื่อ เราต้องการเห็นแบบตัวอย่างในลักษณะที่เราต้องการเป็น และสิ่งที่ไม่ต้องการเป็น รวมทั้งต้องการเห็นในมุมมองที่กว้างขวางกว่าที่เราจะสามารถทำได้

3. ช่วยทำให้เราเป็นมืออาชีพ (Helping us professionally) สื่อช่วยให้เราตามทันวิชาการสมัยใหม่ ช่วยแนะนำเรื่องราวต่างๆ เฉพาะสาขาอาชีพ เช่น ชาวนักก็จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด สภาพอากาศ เมล็ดพันธุ์พืชและยาฆ่าแมลง หรือครูจะอาศัยข้อมูลจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารหรือการใช้สิ่งที่เห็นจากในโทรทัศน์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน

4. เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Facilitating social interaction) สื่อมวลชนช่วยให้เรามีหัวข้อที่จะสนทนา เราจะรู้สึกว่าคุณเองต่ำต้อย หรือเซียมามาก ถ้าเราไม่รู้ในสิ่งที่ทุกคนรู้กันหมด ถ้าอยากคุยให้รู้เรื่องก็ต้องติดตามข่าว

5. ทำหน้าที่แทนในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Serving as a substitute for social interaction) สื่อทำหน้าที่เหมือนเป็นเพื่อนหรือมีปฏิสัมพันธ์แทน เราจะมีความรู้สึกว่ามีความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับผู้ที่ออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์

6. สื่อมวลชนช่วยในการพักผ่อนหย่อนใจ (Aiding emotional release) ช่วยในการให้ความบันเทิงเพื่อการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แรงกระตุ้น หรือบรรเทาความเบื่อหน่าย โดยการเลือกความพึงพอใจของแต่ละคน

7. ช่วยให้หลบหนีจากความเครียดและความแปลกแยก (Providing escape from tensions and alienation) หลายคนเชื่อว่าความเป็นเมือง เทคโนโลยี การแข่งขันทางสังคมเป็นตัวสร้างความห่างเหิน ซึ่งเป็นความรู้สึกของความโดดเดี่ยวหรือเป็นศัตรูกับคนอื่น ๆ สื่อเสนอทางหลบหนีโดยช่วยให้เราลืมปัญหาและความกังวลต่างๆ

8. จัดระเบียบให้แก่ชีวิตประจำวัน (Ritualizing our lives) คนเรามีความต้องการที่จะจัดระบบระเบียบในชีวิตประจำวัน สื่อจะเป็นตัวช่วยในการจัดระบบระเบียบ เป็นการกระทำที่สม่ำเสมอ ซึ่งช่วยให้เรารู้สึกปลอดภัย มั่นใจ ถ้าไม่ได้ทำการกระทำดังกล่าวก็จะรู้สึกวิตกกังวล ใจไม่มั่นใจ เหมือนชีวิตขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัฐฐา ภาวะตะศิลาปีน (2544) ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ พบว่า ความต้องการและแรงจูงใจในการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ เป็นความต้องการและแรงจูงใจเชิงสังคมและความต้องการและแรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ นอกจากนี้ยังพบว่าความต้องการและแรงจูงใจที่ทำให้ใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ได้สัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นจริงเสมอไป ทั้งนี้เนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นจริงขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางเวลาและโอกาสของแต่ละคน บริบททางสังคมในการใช้อินเทอร์เน็ต เนื้อหาสาระ และบริการที่มีในอินเทอร์เน็ต และผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ใช้อินเทอร์เน็ต เพราะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง การงาน และสังคม เป็นการใช้อย่างมีเป้าหมาย และการเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ต เป็นแบบก้าวกระโดด ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้พ้นปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

สิทธิรัตน์ น้อยสง่า (2544) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนและการเรียนรู้ทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำซ้อย อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและวิถีชีวิตประจำวัน มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนมากและกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนน้อย โทรศัพท์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุดมากกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ ของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม โดยที่นักเรียนในกลุ่มที่ศึกษาทั้งสองกลุ่มชอบที่จะเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่นๆ สำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนมากและกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนน้อยมีการเรียนรู้ทางสังคม โดยการเรียนรู้จากการสังเกต จาก “ตัวแบบ” ในสื่อมวลชน ตัวแบบไม่ได้จำกัดเฉพาะในสื่อมวลชน แต่ตัวแบบที่เป็นบุคคลใกล้ชิดคือสมาชิกในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ เช่น โรงเรียนและครอบครัว

วราภรณ์ เลิศวรสิริกุล (2542) ศึกษาแบบแผนการชมรายการโทรทัศน์ของชาวชนบทในจังหวัดศีร์ษะเกษ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดูรายการข่าวโทรทัศน์เป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวที่บ้านของตนเอง ทั้งนี้พบว่าผู้ชายมีสิทธิเลือกชมรายการข่าวโทรทัศน์ด้วยตนเองมากกว่าผู้หญิง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดูรายการข่าวภาคค่ำเป็นประจำและส่วนมากติดตามชมจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ตามมาด้วยช่อง 3 และช่อง 9 โดยชอบดูข่าวการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง ข่าวเกษตร ข่าวในพระราชสำนัก และข่าวเศรษฐกิจ ตามลำดับ ไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนใดติดตามชมรายการข่าวจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ช่อง 11 และไอทีวีเลยเนื่องจากอุปสรรคในการรับสัญญาณ และอุปสรรคเดียวกันนี้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ดูรายการท้องถิ่นจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต 2 จังหวัดอุบลราชธานีเลย

เช่นกัน กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์ทางสังคมจากรายการข่าวโทรทัศน์ดังนี้คือ เพื่อการเรียนรู้ทางสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อเพิ่มความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ และเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการเสนอข่าวเมืองหลวงทั้งปริมาณและรายละเอียดมากกว่าข่าวภูมิภาค อีกทั้งเนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัวไม่ค่อยได้สัมผัสในชีวิตประจำวัน และมีความต้องการข่าวสารที่ใกล้ตัวและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตมากกว่า รวมไปถึงต้องการให้มีการส่งผ่านข่าวสารจากท้องถิ่นเข้าไปสู่เขตเมืองมากกว่านี้

รจนา ไชยนิรันดร์กุล (2542) ศึกษาการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อสนองตอบความต้องการข่าวสารของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ปรากฏว่าจำนวนเวลาในการเปิดรับวิทยุกระจายเสียงของนิสิตกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวันประมาณ 1-2 ชั่วโมง ซึ่งเวลาที่ใช้เปิดรับเฉพาะเนื้อหาข่าวสารประมาณวันละครึ่งชั่วโมง สำหรับช่วงเวลาที่สะดวกในการเปิดรับฟังนั้นคือ ช่วงเวลาการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในช่วงเช้าและช่วงค่ำ โดยกลุ่มนิสิตส่วนใหญ่ระบุว่า เปิดรับฟังเฉพาะช่วงการรายงานหัวข้อข่าวสำคัญ นอกจากนี้กลุ่มนิสิตยังนิยมเปิดรับฟังข่าวจากสถานีประเภทรูปแบบข่าวและเพลง ส่วนการเปิดรับชมโทรทัศน์ใช้เวลาประมาณวันละ 3-4 ชั่วโมง โดยการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารประมาณวันละ 1 ชั่วโมง สถานีโทรทัศน์ที่นิสิตมีความนิยมในการเปิดรับข่าวสารคือสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ไอทีวี และช่อง 7 ในเรื่องของคุณลักษณะทางด้านเพศ สาขาวิชา ตลอดจนบุคลิกภาพของนิสิตกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือทุกกลุ่มตัวแปรให้ค่าน้ำหนักเฉลี่ยในระดับสูงใกล้เคียงกันเกี่ยวกับการมองเห็นความสำคัญและคุณค่าในการเปิดรับข่าวสาร อย่างไรก็ตาม ความชื่นชอบที่มีต่อเนื้อหาข่าวสารและการมองเห็นประโยชน์ของการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารเพื่อสนองตอบความต้องการนั้นจะมีความแตกต่างตามคุณลักษณะด้านเพศ สาขาวิชา และบุคลิกลักษณะ นอกจากนี้ลักษณะความสนใจและความชื่นชอบที่นิสิตมีต่อเนื้อหาข่าวสารประเภทต่างๆ นั้น เกิดจากความคาดหวังเพื่อนำไปใช้ในการตอบสนองความต้องการที่สำคัญ 3 ประการคือ สนองตอบความต้องการด้านการตระหนักรู้ เพื่อให้ทันโลกเหตุการณ์ ประการที่สองคือ สนองตอบความต้องการด้านการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับสถานภาพและบทบาททางสังคม ส่วนประการสุดท้ายคือ สนองตอบความต้องการด้านความบันเทิง เพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ

วิยดา เกี้ยวกุล (2538) ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะเปิดชมข่าวโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน ส่วนใหญ่เลือกชมข่าวจากสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เพราะเสนอข่าวได้รวดเร็วทันใจ ประเภทของข่าวที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ชอบดูมากที่สุด 3 อันดับ คือ 1. ข่าวการเมือง/รัฐบาลในประเทศ 2. ข่าวต่างประเทศ 3. ข่าวบันเทิง ศิลปะ วัฒนธรรม นอกจากนี้ยังพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการเปิดรับข่าวโทรทัศน์แตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีการเปิดชมข่าวโทรทัศน์มากกว่าเพศชาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอุปนิสัยของผู้หญิงเองที่มักจะใช้เวลารว่างในการดูโทรทัศน์มากกว่าผู้ชาย อย่างไรก็ตามในด้านของอายุ พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดชมข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากข่าวโทรทัศน์ในด้าน การนำไปสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับบุคคลอื่นๆ มากที่สุด ซึ่งอาจจะเนื่องมาจาก การนำไปสนทนาจะเป็นสื่อกลางในการเข้าร่วมกลุ่ม ทั้งกับเพื่อนที่ทำงาน เพื่อนที่โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือเพื่อนข้างบ้าน การสร้างประเด็นในการเสนอข่าวของแต่ละสถานีจะนำไปสู่หัวข้อในการสนทนาในแต่ละวันของผู้ชม การวิพากษ์วิจารณ์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และเกิดความสัมพันธ์ในกลุ่มต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ลักษณะแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างในเขตกรุงเทพมหานคร

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลประเภทบุคคล (Key Informants)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (Key Informants) เป็นหลัก โดยประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่มีรตเป็นของตนเอง และผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่ต้องเช่ารตจากสถานประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 90 คน

โดยมีรายละเอียดของแหล่งข้อมูลบุคคลดังนี้

1. กลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่มีรตเป็นของตนเอง จำนวน 49 คน
  - 1.1 คุณเชียวชาญ ผ่านสำแดง สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
  - 1.2 คุณนุพันธ์ ธิรณกานต์ สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
  - 1.3 วิชัย งามเลิศกมล สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
  - 1.4 คุณวินัย ใจเด็ด สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
  - 1.5 คุณสมศักดิ์ สุขแจ่มใส สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
  - 1.6 คุณสายัณ จันทอง สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
  - 1.7 คุณสำรวย ชินะไพร สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
  - 1.8 คุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
  - 1.9 คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
  - 1.10 คุณเหน่ง สันติชัย สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
  - 1.11 คุณณรงค์ น้อมระวี สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
  - 1.12 คุณนคร ศิวาแวน สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546

- 1.13 คุณประพล เงินวิสัย สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
- 1.14 คุณสมชัย ดอกบัว สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
- 1.15 คุณสุขวุฒิ บุญเลิศ สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
- 1.16 คุณสุระชัย ไช้ศรศักดิ์ สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
- 1.17 คุณธีระ เลิศสกุลรุ่งเรือง สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
- 1.18 คุณนิทัศน์ พุ่มพันธ์ สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- 1.19 คุณพณัง กำลังมาก สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.20 คุณเกียรติคุณ ประดับสุข สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
- 1.21 คุณคำนึ่ง พรหมชาติ สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- 1.22 คุณคุณ ปราบภูรัตน สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.23 คุณจันทร์ดา ดินาสา สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
- 1.24 คุณชรินทร์ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
- 1.25 คุณชื่น มณีรัมย์ สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
- 1.26 คุณเชาว์ พรหมมาสา สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- 1.27 คุณเทพนิมิตย์ คำนวน สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.28 คุณธวัช (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
- 1.29 คุณปภณชัย ต้นเทพประสิทธิ์ สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- 1.30 คุณประสิทธิ์ นวลอนงค์ สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.31 คุณปรีชา ต้นธนะสาร สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- 1.32 คุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
- 1.33 คุณพิจิตร สาระรัตน์ สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.34 คุณลุงนพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
- 1.35 คุณลุงอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
- 1.36 คุณวรวุฒิ ทรงสังขาล สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
- 1.37 คุณวันชัย ไชยยา สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
- 1.38 คุณวิฑูรย์ มณีวรรณ สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.39 คุณศิริชัย วงษ์ธรรม สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
- 1.40 คุณสนั่น (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.41 คุณสมพงษ์ จันทร์แย้ม สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
- 1.42 คุณสมศักดิ์ สงวนยิ้ม สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546

- 1.43 คุณสมาน เขิดชู สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
- 1.44 คุณสิทธิโชค ชัยจันดา สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
- 1.45 คุณสุคนธ์ คมหอม สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
- 1.46 คุณสุดา ทองจรัส สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
- 1.47 คุณสุลัยมาน แสงศรี สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
- 1.48 คุณอุดรศักดิ์ ฮาดดา สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
- 1.49 คุณอุทิศ พูลทรัพย์ สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546

2. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการ จำนวน 41 คน

คุณจรรุณี ทรงดี สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546

- คุณชานนท์ เสกเหมาะ สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
- คุณประวี ชันธ์เดช สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2545
- คุณประสิทธิ์ นิติประเสริฐ สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
- คุณโปร่ง แสงศรี สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
- คุณสมจิตร ประดิษฐ์ สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
- คุณสมพงษ์ เบญจวงศ์ สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
- คุณสมศักดิ์ แก้วกิจ สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- คุณสังวาล บัวศรี สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2545
- คุณสุเทพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
- คุณแสง วันศรี สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
- คุณอำนาจ พุทจักร สัมภาษณ์เมื่อ 3 สิงหาคม 2545
- คุณเตียม (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
- คุณเขียน สุขกาย สัมภาษณ์เมื่อ 13 สิงหาคม 2545
- คุณคำทอง พรหมจรรย์ สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
- คุณจุมพล มารศรี สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
- คุณชัยณรงค์ ไวยโกชน์ สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
- คุณทวิ ปัญญา สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2545
- คุณธีรวิฑู (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2545
- คุณนิคม ศรีสุนนท์ สัมภาษณ์เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2546
- คุณบุญร่วม ขอนโพธิ์ สัมภาษณ์เมื่อ 13 สิงหาคม 2545

คุณวันชัย ดอนวิเศษ สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2545
 คุณสายัณ พลุเพ็ง สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
 คุณสุทัศน์ ปัญญา สัมภาษณ์เมื่อ 7 สิงหาคม 2545
 คุณเสมอ ธงชัย สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณบุญทอง สว่างโศก สัมภาษณ์เมื่อ กรกฎาคม 2546
 คุณเกียรติศักดิ์ วงศา สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
 คุณจิรศักดิ์ กสิกรรม สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546
 คุณทิว เกาะแก้ว สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณนนท์ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) สัมภาษณ์เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2546
 คุณฝูง จงแต่งกลาง สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
 คุณเพชร ธีระสารโรจน์ สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล สัมภาษณ์เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2546
 คุณวิเชียร พิกุลทอง สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณวิเศษ สุทธิอาจ สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณสันชัย อินทรปัญญา สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
 คุณสันติ เหมือนมี สัมภาษณ์เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2546
 คุณสามารถ ธรรมโคตร สัมภาษณ์เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2546
 คุณสำเนียง แสงเจริญ สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2546
 คุณสุพจน์ มั่นยืน สัมภาษณ์เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2546

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยมีกรอบแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ลักษณะจิตวิทยา และวิถีชีวิต

- 1.1 อายุ
- 1.2 การศึกษา
- 1.3 ภูมิลำเนา
- 1.4 รายได้

1.5 ลักษณะการทำงาน

1.6 อายุการทำงาน

1.7 ช่วงเวลาการทำงาน

1.8 สถานการณ์เป็นเจ้าของรถยนต์

ตอนที่ 2 ลักษณะแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน

ประเภทช่องทางสื่อมวลชนที่เปิดรับ

- วิทยุ
- โทรทัศน์
- หนังสือพิมพ์
- สื่ออื่นๆ

ประเภทของเนื้อหาและสถานที่ที่เปิดรับ

ลักษณะการเปิดรับที่หมายรวมถึงเหตุผลในการเลือกเปิด ตลอดจนความต้องการที่แท้จริงในการเปิดรับ

อารมณ์และความรู้สึกต่อเนื้อหาที่เปิดรับ

2.3 ช่วงเวลาและบริบททางสังคมขณะที่เปิดรับสื่อมวลชน

ตอนที่ 3 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึงการใช้สื่อมวลชนและเนื้อหาสารจากสื่อมวลชนไปใช้ภายใต้บริบทต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

การนำสื่อมวลชนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

บริบททางสังคมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้สื่อมวลชน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ดังนี้

1. การจดบันทึก เนื่องจากในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยต้องการรวบรวมความคิด และจดบันทึกสรุปใจความสำคัญจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อประโยชน์ในการที่จะซักคำถามที่ต่อเนื่องกันให้ลึกและละเอียดมากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถซักคำถามที่ตรงประเด็นมากกว่า

2. เทปบันทึกเสียง เป็นวิธีการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และสามารถนำมาถอดความได้ เพราะฉะนั้นเทปบันทึกเสียงจะมีศักยภาพในการรวบรวมคำพูดที่ถูกต้องไม่เสียความหมายได้ทั้งหมด และเมื่อนำไปใช้ควบคู่กับการจดบันทึกก็จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งศึกษาแบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้าง หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์คุณลักษณะสภาพโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้าง อันได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ความต้องการและแรงจูงใจ รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน
2. จัดจำแนกแยกแยะลักษณะในการนำสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ประโยชน์ออกเป็นกลุ่มๆ ตามลักษณะที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้างได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้าง” นั้น ได้นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เกี่ยวกับลักษณะแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้างที่ถูกกำหนดโดยปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง และการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในการประกอบกิจกรรมในวิถีชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนแรก นำเสนอลักษณะสภาพโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้างซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน โดยจะนำเสนอในบทที่ 4

ขั้นตอนที่สอง นำเสนอลักษณะการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในการประกอบกิจกรรมในวิถีชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้าง โดยจะนำเสนอในบทที่ 5

บทที่ 4

แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้าง

จากการศึกษาแบบแผนพฤติกรรมในการใช้สื่อและพฤติกรรมการเลือกเปิดรับเนื้อหาสารของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้าง พบว่า แบบแผนพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นองค์ประกอบ คือ คุณลักษณะสภาพโครงสร้างทางสังคม ความต้องการ และวิถีชีวิตประจำวันของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้าง ช่องทางของสื่อมวลชนแต่ละชนิด รวมทั้งรูปแบบ และเนื้อหา ตลอดจนบริบทสภาพแวดล้อมในขณะทำการเปิดรับสื่อ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณลักษณะสภาพโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มผู้รับสื่อที่ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่ทำการศึกษาคั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน แบ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้าง ที่มีรถเป็นของตนเองจำนวน 49 คนและกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถในการขับจำนวน 41 คน พบว่า ช่วงอายุของผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างมีการกระจายตัวอยู่ในช่วงระหว่าง 25 ปีจนถึง 62 ปี แต่โดยมากจะมีการกระจุกตัวอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30 ปีถึง 60 ปีซึ่งมีเป็นจำนวนถึง 67 คน ซึ่งช่วงอายุดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีความสามารถด้านวุฒิภาวะ กระบวนการคิดและทัศนคติซึ่งเป็นของตนเองอย่างเด่นชัด

ผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มที่ทำการศึกษาในคั้งนี้ เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาโดยมีจำนวนถึง 52 คน นอกเหนือจากนั้นเพียงเล็กน้อยเป็นผู้มีการศึกษาคั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงปริญญาตรี รวมถึงผู้ที่จบการศึกษาทางสายอาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าระดับการศึกษาถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อรูปแบบในการคิดและทัศนคติของผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างเช่นเดียวกับลักษณะอายุ

สำหรับในเรื่องรายได้ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างจะมีรายได้ไม่ค้่อยแน่นอนอนขึ้น อยู่กับโอกาสในการรับส่งผู้โดยสารและช่วงเวลาการทำงานในแต่ละวัน โดยรายได้นี้จะคำนวณจากรายได้ที่ได้รับในแต่ละวันหลังจากหักค่าใช้จ่ายในเรื่องของการกินอยู่ น้ำมันเชื้อเพลิงและค่าเช่ารถที่ต้องจ่ายในแต่ละวัน ในกรณีของผู้ประกอบอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถาน

ประกอบการ ทั้งนี้กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 200-500 บาท ต่อวัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นรายได้เฉลี่ยที่ไม่สูงมากและรายได้นี้เป็นตัวส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเปิดรับสื่อ กล่าวคือในเรื่องของการซื้อสื่อและช่วงเวลาว่างจากการทำงานเพื่อเปิดรับสื่อ การที่ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างต้องทำรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้ช่วงเวลาว่างสำหรับการเปิดรับสื่อมีมาน้อยแตกต่างกันไป

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่ศึกษาในครั้งนี้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานครโดยที่มีภูมิลำเนาเดิมกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ โดยที่มีการกระจุกตัวอยู่ในภาคอีสานเป็นจำนวนถึง 42 คนซึ่งเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างทั้งหมด ส่วนผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่เหลือจะมีภูมิลำเนากระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกและเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครเป็นจำนวน 15 คน ซึ่งลักษณะภูมิลำเนานั้นจะเป็นตัวกำหนดในเรื่องรสนิยมและความชอบที่ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างตัดสินใจเลือกเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งที่ชื่นชอบและพอใจนั่นเอง ตลอดจนทัศนคติ มุมมองค่านิยมที่มีต่อเรื่องต่างๆ อีกด้วย

การแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างตามลักษณะความเป็นเจ้าของรถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเอง

จากการศึกษาข้อมูลในครั้งนี้พบว่าผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองมีจำนวนทั้งสิ้น 49 คน โดยผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างอาจซื้อรถรับจ้างมาเป็นของตนเองตั้งแต่แรกเริ่มหรืออาจใช้วิธีการเช่าซื้อรถเพื่อนำมาประกอบอาชีพ ด้วยลักษณะความเป็นเจ้าของรถขั้บรยณต์รับจ้างดังกล่าวจะทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ของตน และสามารถกำหนดช่วงเวลาการทำงาน ตลอดจนระยะเวลาของการทำงานในแต่ละวันตามที่ตนเองต้องการ โดยมีต้องขึ้นอยู่กับสถานประกอบการ รถขั้บรยณต์รับจ้างประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นรถขั้บรยณต์รับจ้างที่มีสี่เขี้ยวคาดเหลือง (แท็กซี่เขี้ยวเหลือง) และถึงแม้ว่าลักษณะโดยรวมของผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองนั้นจะมีอิสระในการเลือกช่วงเวลาในการทำงานได้โดยขึ้นอยู่กับความสะดวกและความพอใจของตนเองแล้ว จากการศึกษานี้พบว่ามีการแบ่งช่วงเวลาในการทำงานออกได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ

- ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถวันละไม่เกินกว่า 12 ชั่วโมง

ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างในกลุ่มนี้จะมีช่วงเวลาในการทำงานแตกต่างกันออกไป โดยมีความยืดหยุ่น สามารถกำหนดเวลาในการทำงานของตนเองได้ตามความสะดวกและความพอใจส่วนตัว ซึ่งการเลือกช่วงเวลาในการทำงานนั้นมักจะสอดคล้องกับลักษณะวิถีชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างแต่ละคน โดยช่วงเวลาที่จะออกรถนั้นจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงของวัน

โดยทั่วไปผู้ที่ออกรถในช่วงเช้ามีมักจะออกรถในระหว่างเวลา 04.00 น. และขับเรื่อยไปจนกลับเข้าบ้านในเวลา 15.00 น.

คุณเขียวชาญ ผ่านสำแดง อายุ 44 ปี เป็นคนหนึ่งที่มักออกรถในเวลาเช้ามีด “ปกติผมจะออกรถตั้งแต่ตี 4 ขับไปเรื่อยๆ...ช่วงเย็นจะกลับเข้าบ้านราวๆ บ่าย 3 ไม่เกินนี้หรอก” (เขียวชาญ ผ่านสำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ส่วนมากผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถในช่วงเวลาเช้านี้ จะนอนไม่ตื่นเนื่องจากต้องตื่นแต่เช้าเพื่อการทำงานในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นหลังจาก 20.00-21.00 น.ไปแล้ว กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างจะกลับบ้านเพื่อพักผ่อนเกือบทั้งหมด

คุณนุพันธ์ ธิรณกานต์ อายุ 53 ปี ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถในช่วงเช้าและไม่สามารถนอนได้ตึกนักเนื่องจากต้องตื่นมาทำงานตั้งแต่เช้า “กลับบ้านมาก็พักผ่อน ดูหนัง ดูละครบ้าง แต่จะนอนตึกไม่ได้ ต้องตื่นมาทำมาหากิน ใช้เวลาพักผ่อน” (นุพันธ์ ธิรณกานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับบางคนจะเลื่อนเวลาในการออกรถสายมากขึ้น เนื่องจากลักษณะนิสัยที่เป็นคนไม่ชอบตื่นเช้า แต่อย่างไรก็ตาม ช่วงระยะเวลาในการทำงานจะอยู่ในระหว่าง 10 – 12 ชั่วโมงต่อวัน

คุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค อายุ 47 ปี มักออกรถในช่วงสาย เนื่องจากไม่ชอบตื่นเช้าเท่าใดนักกล่าวว่า “ออกรถตั้งแต่ช่วง 10 โมง ผมไม่ชอบตื่นเช้า เราก็ตื่นสายหน่อย อาศัยว่าเข้าค้ำกว่าคนอื่นกลับเข้าบ้านก็ประมาณสี่ทุ่ม” (สุรพงษ์ ชัยศิริโชค, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนั้นยังมีผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างบางส่วนที่ออกรถในช่วงบ่ายซึ่งจะออกทำงานวันละประมาณ 10 – 12 ชั่วโมง โดยจะนำรถกลับเข้าบ้านในช่วงเช้าของวันรุ่งขึ้น

คุณสุรัชย์ ไชยศรีศักดิ์ อายุ 32 ปี ออกรถในช่วงบ่าย กล่าวว่า “ผมจะออกรถตอนบ่าย 3 แล้วจะกลับเข้ามาอีกที่ตอนตี 3 ผมชอบขับรถช่วงกลางวันมากกว่า รถมันน้อยดี” (สุรัชย์ ไชยศรีศักดิ์ , สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่เลือกออกรถในช่วงบ่ายจะขับไปจนถึงเวลากลางคืนนั้นจะไม่ชอบอากาศที่ร้อนจัดในตอนกลางวันหรือเป็นกลุ่มที่มีรถยนต์รับจ้างที่มีอายุหลายปี ทำให้สภาพเครื่องยนต์หรือเครื่องปรับอากาศทำงานได้ไม่เต็มที่ การที่จะไปขับรถในตอนกลางวันเพื่อแข่งขันกับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีรถที่ใหม่กว่าจึงเป็นสิ่งที่ไม่คุ้ม

คุณสมชัย ดอกบัว อายุ 42 ปีผู้ที่ให้เหตุผลในการเลือกขับรถเวลากลางคืนเนื่องจากไม่ชอบอากาศที่ร้อนจัด กล่าวว่า “ผมจะออกรถตอน 4 โมงเย็น แล้วเลิกขับรถฯ ติ 4 ... ขับกลางคืนสบายดี มันไม่ค่อยร้อนเหมือนตอนกลางวัน ลดความเครียดได้ กลางวันรถมันก็ติด นั่งไปแล้วร้อนเครียด” (สมชัย ดอกบัว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมักจะทำความสะดวกและตรวจเช็คสภาพรถเพื่อความเรียบร้อยและความปลอดภัยก่อนออกรถทุกวัน จากนั้นจะเริ่มออกรถเพื่อรับส่งผู้โดยสารตามจุดต่างๆ ต่อไป หากเป็นผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเช้า จะมีการจอดรถเพื่อรับประทานอาหารเช้าในช่วงเวลาประมาณ 9 นาฬิกา อย่างไรก็ตามการเลือกจอดในช่วงเวลาใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้โดยสารด้วย โดยผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะเลือกจอดพักรับประทานอาหารเช้าในช่วงที่ไม่ค่อยมีผู้โดยสาร หรืออาจนับดูจากรายได้ว่ามีรายได้ตามที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ สำหรับผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเย็น เมื่อเริ่มออกก็ให้บริการรับส่งผู้โดยสารแล้วอาจมีการพักรับประทานอาหารเช้าในช่วงตั้งแต่เย็นจนถึงหัวค่ำ ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่แน่นอน แล้วแต่ความสะดวกหรือความหิวของแต่ละบุคคล หลังจากนั้นจึงออกรถเพื่อรับส่งผู้โดยสารตามจุดต่างๆ ต่อไป ในช่วงที่จอดพักรถผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะใช้เวลาสำหรับพักผ่อน อาจมีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อนร่วมอาชีพหรือใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ที่ทางร้านมีให้บริการ หลังจากนั้นก็จะออกรถอีกครั้งหนึ่งในช่วงบ่าย เป็นการออกทำงานปิดท้ายวัน หรือดูโทรทัศน์ที่ทางร้านมีให้บริการ ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะกลับบ้านเมื่อใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพอใจของแต่ละบุคคล หลังจากกลับบ้านแล้วผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมักจะทำความสะดวกอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะไปพักผ่อนที่บ้านหรืออาจแวะทานข้าวเช้าตามร้านอาหารก่อนกลับไปพักผ่อน

- ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถมากกว่าวันละ 12 ชั่วโมง

ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างในกลุ่มนี้จะมีช่วงเวลาในการทำงานที่ค่อนข้างยืดหยุ่น โดยสามารถกำหนดเวลาในการทำงานให้สอดคล้องกับลักษณะวิถีชีวิตของตน ตามความสะดวกสบายและความพร้อมในการทำงานของแต่ละบุคคลเป็นหลัก

โดยทั่วไปมักจะออกรถเป็นช่วงๆ กล่าวคือ จะขับรถออกมาทำงานช่วงหนึ่ง กลับเข้าไปพักผ่อนที่บ้าน หรือจอดรอพักตามสถานที่จอดพัก แล้วจึงออกรถอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการออกรถของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น จะมีที่ออกรถตั้งแต่เวลา 03.00 จนถึง 20.00 น. และจะกลับเข้าบ้านอีกครั้งในเวลาตั้งแต่ 01.00-24.00 น.

ช่วงของการขับรถรับส่งผู้โดยสาร และการจอดพักเพื่อรับประทานอาหารหรือพักเครื่องยนตนั้น ก็จะมีคล้ายคลึงกับผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างทั้งในช่วงเช้าและเย็น ขึ้นอยู่กับว่าผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น เลือกที่จะออกรถในช่วงใด แต่การที่ออกรถตลอดทั้งวันนี้เอง ที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีเวลาในการทำมาหากินเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน เนื่องจากมีช่วงการขับรถที่ยาวนานจึงทำให้มีช่วงเวลาที่จอดพักที่ยาวนานกว่าผู้ประกอบอาชีพที่ออกรถในช่วงเช้าหรือช่วงเย็น ซึ่งโดยทั่วไปช่วงเวลาที่จอดพักที่ยาวนานนี้มักจะเป็นช่วง 12.30-15.30 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบาก และผู้โดยสารน้อย กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น จึงเลือกที่จะพักรถตามจุดจอดพักหรือกลับบ้านเพื่อพักผ่อน

2. กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการ

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ไม่มีรถยนต์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างประเภทนี้ ต้องเช่ารถเพื่อใช้เป็นเครื่องมือทำมาหากินจากสถานประกอบการต่างๆ ที่เปิดให้บริการเช่ารถยนต์ โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของคู่อ้อมรถยนต์ ซึ่งจะมีรถยนต์ไว้ให้บริการเช่าขับได้ และรถยนต์รับจ้างประเภทนี้จะต้องสังกัดอยู่กับสหกรณ์รถยนต์รับจ้าง, บริษัท จำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วน จำกัด สำหรับรถยนต์รับจ้างประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นรถยนต์ที่มีสีฟ้าคาดแดง (แท็กซี่ฟ้าแดง) แต่สำหรับสหกรณ์ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน ที่มีรถยนต์ในความครอบครองเกินกว่า 1,000 คัน สามารถกำหนดสีรถยนต์ของตนเองได้ ซึ่งเราสามารถสังเกตได้ตามท้องถนนทั่วไปในปัจจุบัน เช่น สีเขียวตองอ่อนทั้งคัน,

สี่สี่มทั้งคัน, สี่ฟ้าทั้งคัน เป็นต้น และผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการนั้นจะมีช่วงเวลาในการเช่ารถและออกทำงานแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะเช่นกัน คือ

- กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการในช่วงเช้าจากการศึกษามีจำนวน 13 คน โดยกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการในช่วงเช้าจะมีช่วงเวลาออกรถในแต่ละวันที่ค่อนข้างจะแน่นอน

ปกติผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างในช่วงเช้าจะออกรถเวลาประมาณ 04.00 น. และจะขับรถอยู่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงตามรอบเวลาการทำงาน โดยจะนำรถกลับมาส่งในช่วงเย็นเวลาประมาณ 16.00 น.

คุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปี ผู้ที่เช่ารถจากคู่ในช่วงเช้า กล่าวว่า “เช่ารถออกจากคู่ประมาณตี 4 ขับรับส่งผู้โดยสารไปเรื่อย ส่งรถอีกทีก็ประมาณ 4 โมงเย็น” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างช่วงเช้าบางคนมีช่วงเวลาในการทำงานสายขึ้นมาหน่อย โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสถานประกอบการแต่ละแห่งที่เป็นผู้กำหนดเวลาในการรับส่งรถ แต่อย่างไรก็ตามจะมีช่วงเวลาออกรถไม่เกินวันละ 12 ชั่วโมง

คุณสุเทพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 43 ปีมักออกรถในตอนสายของแต่ละวัน เนื่องจากข้อกำหนดของสถานประกอบการที่เช่าอยู่ “ผมออกรถตั้งแต่ 10 โมงเช้า ขับเอารถมาส่งที่คู่จะเป็นช่วง 4 ทุ่ม...เวลารับส่งรถจะขึ้นอยู่กับคู่ เคื่อกำหนดตอนไหน เราก็มาเอารถไปช่วงนั้น” (สุเทพ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการนั้น จะต้องไปถึงสถานประกอบการก่อนเวลาออกรถประมาณ 30 นาที โดยเมื่อไปรับรถก็จะต้องมีการทำความสะอาดรถ และเช็ดทุกอย่าง อย่างเกี่ยวกับตัวรถเพื่อความเรียบร้อยและความปลอดภัยเสียก่อน โดยในช่วงรับรถนี้เองที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างอาจมีโอกาสดำเนินการพบปะพูดคุยกันบ้าง หลังจากนั้นจึงจะสามารถออกรถได้ จากนั้นจึงเริ่มออกรถเพื่อรับส่งผู้โดยสารตามจุดต่างๆ ต่อไปจนกระทั่งถึงเวลาประมาณ 9.00-10.00 น. กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะมีการจอดรถเพื่อรับประทานอาหารเช้าแต่การเลือกจอดในบริเวณใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้โดยสารด้วย โดยจะเลือกพักและรับประทานอาหารเช้าในช่วงที่ไม่ค่อยมีผู้โดยสาร หรืออาจนับดูจากรายได้ว่าได้จำนวนตามที่ได้อั่งไว้หรือยัง ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะใช้เวลาในช่วงนี้สำหรับพักผ่อน

อาจมีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อนร่วมอาชีพหรือใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ที่ทางร้านมีให้บริการ หลังจากนั้นก็จะออกรถอีกครั้งหนึ่ง โดยการขับรถในช่วงใกล้หมดเวลานั้น มักจะจำกัดเส้นทางอยู่ในบริเวณระยะทางที่ใกล้เคียงกับคูรถ เพื่อจะได้กลับมาส่งรถที่คูได้ทันเวลา เมื่อนำรถกลับมาที่คูแล้ว จะต้องทำความสะอาดรถทั้งภายนอกและภายในก่อน พร้อมกันนั้นต้องจ่ายค่าเช่ารถสำหรับการเช่าในวันนั้นด้วย ซึ่งจะอยู่ที่ราคา 500 บาท แต่ทั้งนี้หากเป็นรถใหม่อาจมีราคาสูงกว่า แต่จะอยู่ในช่วงบวกลบไม่เกิน 50 – 100 บาท หลังจากนั้นจึงแยกย้ายกันกลับบ้านไปพักผ่อน

ส่วนมากผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะกลับไปพักผ่อนที่บ้าน หรือร่วมรับประทานอาหารเย็นกับกลุ่มเพื่อน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในเวลาเช้านี้ จะนอนไม่ตึกนักเนื่องจากต้องตื่นแต่เช้าเพื่อการทำงานในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นหลังจาก 20.00-21.00 น.ไปแล้ว กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะกลับบ้านเพื่อพักผ่อน

- กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการในช่วงเย็นจากการศึกษามีจำนวน 14 คน โดยกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเย็นนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเช้า ค่อนข้างชัดเจน เกือบเรียกได้ว่าเป็นลักษณะในทางตรงกันข้ามกันเลยทีเดียว กล่าวคือ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเย็นนั้น จะออกรถในเวลาที่ค่อนข้างแน่นอน โดยปกติจะออกรถในช่วงตั้งแต่เวลา 17.00 น. และนำรถกลับมาส่งในเวลา 05.00 น. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างสถานประกอบการแต่ละแห่งกับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง แต่โดยรวมแล้วกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างในช่วงเช้าจะขับรถในแต่ละวันไม่เกินวันละ 12 ชั่วโมง

คุณเขียน สุขกาย อายุ 32 ปี ผู้ที่ชอบขับรถในเวลาากลางคืน กล่าวว่า “ผมชอบขับรถตอนกลางคืน มันขับสบายกว่าเยอะ เราชรถออกจากคูตอน 5 โมงเย็น กลับมาส่งให้รอบเช้าตอนตี 5” (เขียน สุขกาย, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

ผู้ที่ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างในช่วงเย็นนี้ ส่วนใหญ่จะไม่ชอบอากาศที่ร้อนจัดในตอนกลางวันหรือเป็นกลุ่มที่มีรถยนต์รับจ้างที่มีอายุมาก ทำให้สภาพเครื่องยนต์หรือเครื่องปรับอากาศทำงานได้ไม่เต็มที่ การที่จะไปวิ่งรถในตอนกลางวันเพื่อแข่งขันกับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีรถที่ใหม่กว่าจึงเป็นสิ่งที่ไม่คุ้มกัน

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องอาศัยเช่ารถจากสถานประกอบการต่างๆ นั้นจะต้องไปถึงสถานประกอบการก่อนเวลาออกรถประมาณ 30 นาที โดยเมื่อไปขับรถก็จะต้องมี

การทำความสะอาดรถ และเช็คทุกอย่าง อย่างเกี่ยวกับตัวรถเพื่อความเรียบร้อยและความปลอดภัย เสียก่อนเหมือนกับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเวลาเช้า หลังจากนั้นจึงจะสามารถออกรถได้ จากนั้นจึงเริ่มออกรถเพื่อรับส่งผู้โดยสารตามจุดต่างๆ ต่อไป อาจมีการพักรับประทานอาหารเย็นในช่วงตั้งแต่เย็นจนถึงค่ำ ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่แน่นอน แล้วแต่ความสะดวกหรือความหิวของแต่ละบุคคล ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะใช้เวลาในช่วงนี้สำหรับพักผ่อน อาจมีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อนร่วมอาชีพหรือใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์หรือดูโทรทัศน์ที่ทางร้านมีให้บริการ หลังจากนั้นจะออกรถอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนำรถกลับมาที่อู่แล้ว จะต้องทำความสะอาดรถทั้งภายนอกและภายในก่อน พร้อมกับนั้นต้องจ่ายค่าเช่ารถสำหรับการเช่าในวันนั้นด้วย ซึ่งจะอยู่ที่ราคา 500 บาท แต่ทั้งนี้หากเป็นรถใหม่อาจมีราคาสูงกว่า แต่จะอยู่ในช่วงบวกไม่เกิน 50 – 100 บาท หลังจากนั้นจึงแยกกันกลับบ้านไปพักผ่อน ส่วนมากผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะกลับไปพักผ่อนที่บ้านหรืออาจพักรับประทานอาหารเช้าตามร้านอาหารก่อนกลับไปพักผ่อน

- กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการตลอดทั้งวัน จากการศึกษาที่มีจำนวน 14 คน โดยกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวัน จะมีความผสมผสานกันระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างในทั้งสองกลุ่มข้างต้น เนื่องจากรูปแบบในการทำงาน จะมีความผสมกลมกลืน ทั้งช่วงออกรถเวลาเช้า และช่วงออกรถเวลาเย็น แต่ยังมีลักษณะบางประการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวัน

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น จะมีช่วงเวลาในการทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงขึ้นไป โดยช่วงเวลาในการออกรถจะไม่แน่นอนโดยถือเอาตามความสะดวกของบุคคลเป็นหลัก และโดยทั่วไปมักจะออกรถเป็นช่วงๆ กล่าวคือ จะขับรถออกมาทำงานช่วงหนึ่ง กลับเข้าไปพักผ่อนที่บ้าน หรือจอดรอพักตามสถานที่จอดพัก แล้วจึงออกรถอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการออกรถของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น จะมีที่ออกรถที่แตกต่างกันไปตามแต่ความสะดวกของแต่ละบุคคล โดยหลังจากนำรถออกมาจากสถานประกอบการแล้ว สามารถเลือกช่วงเวลาได้ตามความพอใจ

การขับรถในลักษณะนี้มีข้อได้เปรียบตรงที่ว่าผู้ขับจะสามารถเลือกช่วงเวลาที่ตนเองสะดวกในการออกรถได้ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับสถานประกอบการ อีกทั้งยังได้รับส่วนลดในเรื่องของค่าเช่าที่ถูกกว่า 50-100 บาท โดยจะเสียค่าเช่าเฉลี่ยวันละ 800 บาท และไม่ต้องเสียเวลามารับหรือส่งรถที่อู่ ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสามารถขับรถตามเวลาที่ตนเอง

ต้องการ และจอดพักในเวลาที่ยากพัก ไม่ต้องกังวลกับเวลาที่ต้องส่งรถ นอกจากนี้คนขับอาจนำรถไปทำธุระส่วนตัวอื่นๆ ได้

ช่วงของการขับรถรับส่งผู้โดยสาร และการจอดพักเพื่อรับประทานอาหารเช้าหรือพักเครื่องยนตนั้น ก็จะมีผลคล้ายคลึงกับผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างทั้งในช่วงเช้าและเย็น ขึ้นอยู่กับว่าผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น เลือกที่จะออกรถในช่วงใด แต่การที่ออกรถตลอดทั้งวันนี้เอง ที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีเวลาในการทำมาหากินเป็นช่วงเวลาที่ยาวนาน และสามารถเลือกช่วงเวลาได้โดยไม่ต้องกังวลกับการรับส่งรถผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวัน จึงมีช่วงขับรถที่ยาวนาน และช่วงพักที่ยาวนานกว่าผู้ประกอบอาชีพที่ออกรถในช่วงเช้าหรือช่วงเย็น ซึ่งโดยทั่วไปช่วงเวลาที่จอดพักยาวนานนี้มักจะเป็นช่วง 12.30-15.30 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่อากาศร้อน และมีผู้โดยสารน้อย กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันนั้น จึงเลือกที่จะพักรถตามจุดจอดพัก หรือกลับเข้าบ้านเพื่อพักผ่อน

แบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง มีลักษณะนิสัยและความเคยชินในการเลือกช่องทางสื่อต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ตลอดจนเนื้อหาที่เปิดรับ ช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อ รูปแบบในการใช้ สถานที่ที่เปิดรับ รวมถึงเหตุผลและแรงจูงใจในการเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การใช้ช่องทางสื่อและเนื้อหาที่เปิดรับ

1.1 วิทยุ

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับสื่อวิทยุอยู่เป็นประจำในขณะที่ขับรถ เรียกได้ว่าเป็นกิจวัตรประจำวันเลยทีเดียว เพราะโอกาสในการเปิดรับสื่อวิทยุมีความเป็นไปได้สูงกว่าสื่อชนิดอื่นๆ มีความสะดวกสบายที่จะเปิดรับเนื่องจากการเปิดรับสื่อวิทยุนี้ไม่ขัดต่อรูปแบบในการทำงาน โดยสามารถใช้เพียงประสาทสัมผัสทางหูในการรับฟังเสียงเท่านั้น

สำหรับสถานีที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างให้ความสนใจในการติดตามรับฟัง 3 อันดับแรก คือ สถานีข่าวสารการจราจร ซึ่งประกอบไปด้วย สถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระจายเสียงโดยใช้ความถี่เอฟเอ็ม 91 MHz หรือที่รู้จักกันในชื่อสถานีวิทยุ สวพ.91, สถานีร่วมด้วยช่วยกันที่กระจายเสียงโดยใช้ความถี่เอฟเอ็ม 96 MHz และสถานีวิทยุ จเรทหารสื่อสาร กรมการสื่อสาร กองทัพบก กระจายเสียงโดยใช้ความถี่เอฟเอ็ม 100 MHz หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า สถานี จส.100 ซึ่งมีการบริหารงานโดยบริษัทแปซิฟิกคอร์ปอเรชั่น จำกัด

สถานีข่าวสารการจราจร จส.100 เป็นทางเลือกหนึ่งที่คุณสำรวจ ชินะไพร อายุ 55 ปี กล่าวไว้ว่า “ฟังแล้วมันได้ประโยชน์ดี คลื่นมันก็ชัดเจนกว่าคลื่นอื่นๆ ด้วย มันให้ความรู้ดี ข้อมูลมันแน่นอนดี” (สำรวจ ชินะไพร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสุดทำ ทองจรัส อายุ 46 ปี ซึ่งเปิดวิทยุฟังประจำสม่ำเสมอในระหว่างขับรถ โดยคลื่นที่เปิดฟังตลอดคือ จส.100 คุณสุดทำบอกกับผู้วิจัยว่า “ฟัง จส.100 เพราะมันเคยชินแล้ว ลุงชอบข่าวจราจร เวลาเกิดอุบัติเหตุอะไรเค้าก็จะรายงานให้ฟัง ได้ทั้งความรู้ด้วย” (สุดทำ ทองจรัส, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ทั้งนี้แต่ละสถานีจะมีการดำเนินรายการตลอด 24 ชั่วโมงโดยมีรูปแบบรายการที่เน้นการรายงานข่าวจราจรและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนนเพื่อบรรเทาความคับคั่งของยวดยานในบริเวณที่มีการจราจรติดขัดมาก โดยจะรายงานถึงสภาพการจราจรบนถนนสายต่างๆ รายงานอุบัติเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้น และบอกถึงสาเหตุของปัญหาจราจรเพื่อช่วยให้ผู้ใช้รถได้ตัดสินใจเลือกเส้นทางในการเดินทางได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาต่างๆ เพื่อระบายความอัดอั้นและสอบถามข้อข้องใจที่มีกับหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาสาธารณะ และเสริมด้วยช่วงสนทนาเรื่องราวต่างๆ ที่น่าสนใจโดยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจหรือเป็นปัญหาสังคมในขณะนั้น ทั้งนี้เป็นการระดมความคิดจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถจากหลากหลายอาชีพ รวมทั้งเป็นการเปิดมุมมองให้กว้างขึ้น ซึ่งอาจเป็นแนวทางที่ทางหน่วยงานราชการจะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนต่อไป ในขณะที่ตัวประชาชนเองก็มีความรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม

ทั้งนี้ในทุกต้นชั่วโมงจะมีการเสนอข่าวจากทางสถานีซึ่งเป็นการรายงานสถานการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากแหล่งข่าวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นศูนย์ผลิตรายการและข่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ข่าววิทยุกองทัพบก แหล่งข่าวศูนย์รวมข่าวจราจร กองบังคับการตำรวจจราจร และสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น เป็นต้น และยังมีการรายงานข่าวโดยการ

หยิบยกประเด็นข่าวที่น่าสนใจจากหนังสือพิมพ์มาอ่านให้ฟังด้วย สำหรับในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นหรือมีเหตุการณ์ที่ประชาชนกำลังสนใจติดตามอย่างมาก ก็จะมีรายงานแทรกในทันทีที่ได้รับข่าวสารนั้นมาในทุกช่วงของรายการ จากผู้สื่อข่าวของทางสถานีซึ่งจะรายงานสดจากสถานที่เกิดเหตุ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบความเคลื่อนไหวของข่าวสารตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว

ตัวอย่างเช่นคุณวรวิมล ทรงสังขาล อายุ 32 ปีซึ่งจะเปิดฟังวิทยุทันทีเมื่อออกรถและจะเปิดฟังคลื่น 97 เป็นอันดับแรกโดยคุณวรวิมลให้เหตุผลว่า “เราติดคลื่นนี้มาก แต่ละวันเค้าจะรายงานสรุปให้ฟังว่าข่าวไหนมาแรง จะมีการวิจารณ์ให้ฟัง เราก็จะรู้ข่าวต่างๆ ไม่ต้องไปอ่านหนังสือพิมพ์หรือดูทีวีก็ได้ มันครบหมด”

และเช่นเดียวกับคุณสุคนธ์ คมหอม อายุ 40 ปี ที่จะเปิดวิทยุฟังเป็นประจำขณะที่ออกรถในช่วงเช้า โดยสถานีที่คุณสุคนธ์เปิดฟังเป็นประจำคือคลื่น สวพ.91 เพื่อรับฟังสภาพการจราจรและการรายงานข่าวประจำวันโดยการสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับให้ฟัง (สุคนธ์ คมหอม, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

กลุ่มผู้ฟังรายการข่าวสารประเภทนี้จะมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก โดยผู้ฟังจะเปรียบเสมือนเป็นนักข่าวอิสระของทางสถานีซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง สามารถเป็นหูเป็นตาให้กับหน่วยราชการ ตรวจสอบสังคม เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังมีส่วนช่วยกระตุ้นจิตสำนึกของคนให้ปฏิบัติตามกฎจราจรและรักษากฎระเบียบต่างๆ ของสังคมมากขึ้น และยังเป็นการสร้างค่านิยมในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในสังคมอีกด้วย เพราะผู้ฟังจะมีโอกาสได้เป็นอาสาสมัครของทางสถานีเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามท้องถนน

สถานีเพลงลูกทุ่งเป็นสถานีที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างเป็นอันดับต้นๆ โดยสถานีเพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจะมีอยู่ด้วยกัน 3 สถานีหลัก คือ สถานีลูกทุ่งเวทีไทยซึ่งออกอากาศทางคลื่นความถี่เอฟเอ็ม 90 MHz, สถานีลูกทุ่งเอฟเอ็มโดยออกอากาศทางคลื่นความถี่ 95 MHz และสถานีวิทยุทหารเรือที่ออกอากาศทางคลื่นความถี่เอฟเอ็ม 106 MHz

ยกตัวอย่างเช่นคุณวิฑูรย์ มณีวรรณ อายุ 38 ปีซึ่งเป็นคนจังหวัดสกลนครซึ่งจะเปิดสถานีดนตรีและเพลงลูกทุ่งไว้ตลอดช่วงเวลาที่ขับรถ กล่าวว่า “ผมจะเปิดคลื่น 90 ...เค้าจะเปิดเพลงลูกทุ่ง

หลายรูปแบบ ฟังแล้วไม่เบื่อรู้สึกเบาสมองดี แต่ก็มีช่วงบ่ายที่จะเปลี่ยนไปฟัง106 มันก็เป็นลูกทุ่งนะ แต่ที่ฟังเพราะว่าคนจัดรายการเค้าเป็นคนมาจากบ้านเดียวกัน ก็ฟังเฉพาะช่วงของเค้านี้แหละ” (วิฑูรย์ มณีวรรณ, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณชริน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 35 ปีมีภูมิลำเนาที่จังหวัดนครสวรรค์ คุณชรินเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “จะชอบฟังเพลง เป็นคนชอบเพลง ส่วนใหญ่จะฟังเพลงลูกทุ่ง แต่จะชอบพวกลูกทุ่งจริงๆ แบบแท้ๆ อย่างเช่นสายัณห์ สัญญา ยอดรัก พุ่มพวงหรืออ้อย ไม่ใช่ลูกทุ่งอีสานหรือพวกแหล่ แบบนี้จะไม่ชอบ ฟังลูกทุ่งมันก็ดีเพลินดี” (ชริน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้คุณสายัณห์ จันทอง อายุ 25 ปีเป็นคนปทุมธานีและคุณลุงอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 57 ปีเป็นคนจังหวัดลพบุรี ก็เลือกที่จะเปิดฟังเพลงลูกทุ่งในช่วงที่ขับรถด้วยเช่นกัน (สายัณห์ จันทอง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546; ลุงอ้วน, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

อย่างไรกรณีของคุณชานนท์ เสกเหมาะ อายุ 47 ปี ที่เป็นคนจังหวัดสุรินทร์มักจะเปิดคลื่นดนตรีและเพลงไว้ตลอด กล่าวว่า “คลื่นที่ผมเปิดฟังตลอดจะเป็นลูกทุ่งเอฟเอ็ม คลื่น95 เพราะผมเป็นคนชอบเพลงลูกทุ่งอยู่แล้วฟังมันได้ทั้งวันก็เลยจะเปิดคลื่นนี้ค้างไว้ตลอด” (ชานนท์ เสกเหมาะ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

คุณสันติ เหมือนมี อายุ 34 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นอีกผู้หนึ่งที่ชอบเปิดฟังเพลงลูกทุ่ง โดยจะเปิดสถานีเพลงลูกทุ่งทิ้งไว้ตลอดในช่วงที่ขับรถกล่าวเพิ่มเติมว่า “พอขึ้นรถก็จะเปิดคลื่น 90 แซ่เอาไว้ตลอดเลย มันชอบฟังนะเพลงลูกทุ่ง ฟังแล้วก็เพลินดี มันได้อารมณ์กว่าเพลงสมัยใหม่ก็ฟังกับเค้าไม่เป็นหรอก มันคนละแนวกัน” (สันติ เหมือนมี, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

สถานีเพลงไทยสากลและเพลงสากลก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดฟัง โดยสถานีที่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับฟังนั้นจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามรสนิยมความชอบของแต่ละบุคคล

คุณธวัช (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 34 ปี ซึ่งมีพื้นเพอยู่ที่จังหวัดกรุงเทพฯ และเป็นคนที่ชอบเสียงเพลงเป็นชีวิตจิตใจ จึงเลือกเปิดฟังสถานีดนตรีและเพลงตลอด กล่าวว่า “ผมเป็นคนชอบฟังเพลง ก็เปิดเพลงตลอด สลับๆ กันไปทั้ง 89 แล้วก็ 93 จริงๆ แล้วก็เปิดคลื่นเพลงทั้งสองสถานี แต่ถ้าคลื่นไหนเปิดเพลงที่ไม่ถูกใจเราก็หมุนไปหาอีกคลื่นเพื่อว่าจะมีเพลงที่ชอบมากกว่าก็ฟังไปแบบนี้ไม่ได้เปลี่ยนไปที่อื่น” (ธวัช, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสุลัยมาน แสงศรี อายุ 37 ปี ที่มักจะเปิดสถานีที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพลงและดนตรีทิ้งไว้ตลอดช่วงที่ขับรถ “ผมจะเปิดคลื่น 89 ทิ้งไว้เลย ฟังมันอยู่คลื่นเดียว เปิดแต่เพลงนี้แหละ สบายใจดี มันทำให้ขับรถรื่นขึ้น ไม่ต้องรีบร้อนอะไร แล้วก็ไม่ต้องเบียดด้วยฟังได้ตลอด” (สุลัยมาน แสงศรี, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เทปเพลงยังเป็นสื่ออีกชนิดหนึ่งที่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดฟังแทนการฟังเพลงจากวิทยุหรือแทนการฟังรายการข่าวที่ค่อนข้างเครียด โดยเทปเพลงที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกฟังนั้น มักจะขึ้นอยู่กับรสนิยมและความชอบของแต่ละคน

อย่างเช่นในกรณีของคุณประสิทธิ์ นวลอนงค์ อายุ 54 ปีซึ่งเป็นคนหนึ่งจะไม่ค่อยเปิดวิทยุฟัง แต่จะอาศัยการเปิดเทปเพลงฟังมากกว่า กล่าวไว้ว่า “ลุงจะไม่ฟังเลยนะวิทยุ ฟังแล้วก็เบื่อๆ ไร้ค่าเลย ส่วนใหญ่จะเปิดเทปเอามากกว่า ลุงจะชอบฟังเพลงเก่าๆ เบาๆ ฟังสบาย ชอบเพลงไหนก็เลือกเปิดเพลงนั้นเลย เปิดเทปมันได้ฟังเพลงที่ชอบเลย” (ประสิทธิ์ นวลอนงค์, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณประพล เงินวิสัย อายุ 53 ปีที่จะเลือกเปิดฟังเพลงเพื่อชีวิตในรูปแบบที่ชอบจากเทปเพลงมากกว่าการเปิดฟังวิทยุ “ปกติชอบฟังเพลงเพื่อชีวิต และฟังเอาจากเทปมากกว่า บนรถจะมีเทปเพลงเพื่อชีวิตอยู่เยอะ เมื่อก่อนซื้อเยอะ แต่เดี๋ยวนี้ซื้อน้อยลงแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นคาราบาว หรือว่าหนูมิเตอร์” (ประพล เงินวิสัย, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

คุณแห่ง สันติชัย อายุ 50 ปีให้ความคิดเห็นในทำนองเดียวกันกับเรื่องการเปิดเทปเพลงฟังแทนการเปิดวิทยุว่า “ผมจะไม่ฟังวิทยุเลย มันรบกวนสมาธิ และโดยปกติจะขับรถอยู่บริเวณรอบนอกกรุงเทพฯ จะอาศัยการเปิดเทปเอามากกว่า ไม่ได้เปิดฟังตามวิทยุ ผมจะมีเพลงที่ชอบส่วนใหญ่จะเป็นพวกลูกทุ่ง ปกติก็ชอบฟังไมค์ ภิมภรณ์ มีเทปเค้าเยอะฟังแล้วก็เพลินดี” (แห่ง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณทวี เกาะแก้ว อายุ 41 ปี เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ชอบเปิดเทปเพลงฟัง “ผมจะเป็นคนชอบฟังเพลงลูกทุ่งหมอลำ แต่เวลาที่เปิดฟังจากวิทยุแล้วมันจะมีโฆษณาเยอะเกินไป ฟังแล้วก็เบื่อไม่ได้ฟังเพลงซักที ผมเลยเปิดเทปเอาเลยดีกว่า” (คุณทวี เกาะแก้ว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

คุณประวี พันธ์เดช อายุ 39 ปี เป็นอีกคนหนึ่งที่จะเปิดเทปเพลงฟังในช่วงที่เบื่อจากการเปิดฟังรายการปกติทางวิทยุ “ผมจะหยิบเทปเพลงมาเปิดฟังบ้างในช่วงที่เบื่อๆ ฟังเทปก็ดีอย่าง

หนึ่งตรงที่เราได้ฟังเฉพาะเพลงของนักร้องที่เราชอบ ไม่ต้องไปฟังเรื่อยเปื่อย บางคนเราไม่ชอบก็ไม่อยากฟัง” (ประวี ชันด์เดช, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2545)

หรือแม้แต่คุณสายัน พูลเพ็ง อายุ 30 ปี ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่จะเปิดเทปเพลงบ้างและจะเปิดเทปเพลงให้ผู้โดยสารที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นฟังด้วยถ้ามีโอกาส “ในรถผมก็จะมีม้วนเทปเพลงแดนซ์ไว้ด้วย พวกวัยรุ่นนี้จะชอบ เห็นวัยรุ่นขึ้นมาบางที่เราก็กเปิดเพลงแดนซ์ให้บ้าง บางคนชอบมากถึงกับขอซื้อต่อเลยก็มี” (สายัน พูลเพ็ง, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

คุณอำนาจ พุทธจักร อายุ 30 ปี กล่าวว่า “ผมสนใจรายการพวกเพลงเป็นพิเศษ โดยมากจะเปิดฟังคลื่น 93.0 หรือ 105.5 ที่งัดตลอดเลย ฟังแล้วก็ไม่เครียดดี โดยเฉพาะเพลงฝรั่งนะผมจะชอบมาก ถึงจะฟังไม่ออกแต่เราก็กฟังดนตรีได้ ฟังแล้วก็เพราะได้เหมือนกัน เมื่อก่อนจะชอบฟังเพลงเพื่อชีวิต แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนแนวแล้ว” (อำนาจ พุทธจักร, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

และที่แปลกออกไปก็คือ การใช้สื่อวิทยุของคุณวัฒน์ สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปี ที่เลือกใช้วิทยุสถานีดนตรีและเพลงในช่วงที่นอนหลับ โดยให้เหตุผลว่า “วิทยุก็เหมือนนาฬิกาปลุก เปิดวิทยุทิ้งไว้ทำให้เราตื่นอยู่เรื่อยๆ มันจะมีเสียงดังๆ ทำให้รู้สึกตัวตลอดเวลานอน ไม่หลับเป็นตาย พอตื่นขึ้นมา ถ้าขยับไหวก็จะขยับไป ถ้าขยับไม่ไหวยังง่วงอยู่ก็นอนต่อ แต่ถ้าไม่เปิดวิทยุทิ้งไปจะหลับยาวไปเลย ตื่นมาอีกทีก็เช้าแล้ว” (วัฒน์ สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่จะเลือกเปิดฟังสถานีกีฬาเพื่อเป็นการทดแทนการรับชมการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ที่ไม่สามารถติดตามชมได้เพราะต้องขับรถอยู่ในขณะที่มีการแข่งขัน โดยสถานีที่มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางวิทยุคือ สถานีสปอร์ตเรดิโอ (Sport Radio) ซึ่งออกอากาศทางคลื่นความถี่ 99 MHz ซึ่งรูปแบบรายการนั้นจะเป็นสถานีที่นำเสนอเรื่องราวกีฬาประเภทต่างๆ หมุนเวียนกันไปตลอด 24 ชั่วโมง

คุณเทพนิมิตย์ คำนวน อายุ 42 ปีที่จะเปิดฟังรายการเกี่ยวกับกีฬา กล่าวว่า “ฟังคลื่น 99 ฟังรายการเกี่ยวกับกีฬา มันก็มีทั้งมวย ทั้งฟุตบอลก็ฟังได้หมด ขอให้เป็นเรื่องกีฬาเถอะ” (เทพนิมิตย์ คำนวน, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

โดยหากช่วงไหนมีการถ่ายทอดกีฬาที่สำคัญ ทางสถานีจะจัดให้มีการถ่ายทอดเสียงผ่านทางวิทยุด้วยเพื่อให้แฟนรายการกีฬาที่ไม่สามารถติดตามรับชมได้จากทางโทรทัศน์ได้มีโอกาสรับฟังการถ่ายทอดเสียงแทน

ในกรณีของคุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปี เป็นผู้หนึ่งที่ติดตามฟังคลื่น 99 เป็นประจำ โดยคุณวัฒน์สิน กล่าวว่า “ผมจะเปิดฟังคลื่น 99 ประจำ เค้จะมีรายการงานข่าวกีฬา เพื่อที่จะได้รับรู้ข่าวคราวความคืบหน้าในแวดวงกีฬาว่าเป็นอย่างไร และถ้าวันไหนไม่สามารถกลับบ้านไปดูการแข่งขันได้ทันทีก็จะฟังคลื่นนี้แทน เค้จะมีรายงานสดให้ติดตามตลอด” (วัฒน์สิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณจิรศักดิ์ กสิกรรม อายุ 41 ปี ซึ่งจะติดตามฟังรายการถ่ายทอดสดจากทางคลื่น 99 นี้ด้วยเช่นกัน “ถ้าวันไหนมีการถ่ายทอดสดกีฬาแล้วเราไม่ได้กลับไปดูทีวีที่บ้าน ก็จะเปิดคลื่น 99 ฟังบรรยายตลอดหรือบางทีก็จะมีช่วงวิเคราะห์การแข่งขันก็จะฟังเอาไว้เป็นความรู้ด้วย” (จิรศักดิ์ กสิกรรม, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

หรือคุณพิจิตร สารรัตน์ อายุ 40 ปี กล่าวว่า “ถ้ามีถ่ายทอดสดจะต้องเปิดคลื่น 99 ฟังประจำ อย่างน้อยไม่ได้ดูทีวี ได้ฟังเสียงก็ยั้งดี หรือถ้าเป็นช่วงสี่โมงเย็นเค้าก็จะมีรายการวิเคราะห์ผลการแข่งขันบอล เราก็ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง” (พิจิตร สารรัตน์, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากการรับฟังการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาที่ทางสถานีสปอร์ตเรดิโอถ่ายทอดเสียงสัญญาณให้ได้ฟังแล้ว รายการที่มีเนื้อหาเฉพาะเจาะลึก รวมถึงการวิเคราะห์การแข่งขันต่างๆ ก็ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยนต์รับจ้างเช่นกัน

คุณสมพงษ์ จันทรย์แย้ม อายุ 53 ปีที่จะติดตามฟังคลื่น 99 ในช่วงสี่โมงถึงหกโมงเย็น กล่าวว่า “ผมเปิดฟังคลื่น 99 ช่วงที่มีการวิเคราะห์การแข่งขัน พวกรายการมองอย่างเซียนที่มีตอนสี่ห้าโมงเย็น ฟังไปจะได้ดูว่าผู้เชี่ยวชาญเค้วิเคราะห์ยังไงแล้วก็เอามาเปรียบเทียบกับของเราว่าตรงกันไหม แตกต่างกันอย่างไร” (สมพงษ์ จันทรย์แย้ม, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

รายการที่ผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยนต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองให้ความสนใจไม่แพ้รายการประเภทอื่นๆ คือรายการที่มีการเปิดสายสนทนาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องเครื่องยนต์หรือเครื่องเสียง แต่จากการศึกษาผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยนต์รับจ้างจะฟังเพียงเพื่อเป็นการประดับความรู้เท่านั้น ไม่ได้นำไปใช้หรือปฏิบัติในชีวิตจริง

ตัวอย่างเช่นคุณธีระ เอื้อสกุลรุ่งเรือง อายุ 51 ปีที่มักจะเปิดรายการแนะนำการซ่อมรถซึ่งออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงศุกร์โดยคุณธีระบอกกับผู้วิจัยว่า “ก็ฟังตลอดนะทุกคืน จันทร์

ถึงศุกร์เลย ชอบฟัง แต่ก็ไม่ได้เอามาใช้หรอก มันคนละทฤษฎีกัน ต่างคนต่างชอบไม่เหมือนกัน” (ธีระ เอื้อสกุลรุ่งเรือง, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับรายการเกี่ยวกับเครื่องเสียงคุณสมาน เขิดชู อายุ 61 ปี ฟังอยู่เป็นประจำนั้น คุณสมานบอกกับผู้วิจัยว่า “รายการพวกนี้ก็ฟังไปเฉยๆ ของพวกนี้ราคามันแพงๆ ทั้งนั้น มันไม่เหมาะกับเรา ฟังเอาไว้ประดับความรู้ก็พอ” (สมาน เขิดชู, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

อย่างไรก็ตามยังมีผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีรถยนต์เป็นของตนเองบางคนที่ไม่เปิดรับฟังสถานีวิทยุใดๆ เลย แต่จะใช้วิทยุสื่อสารภายในรถแทนการติดตามฟังรายการจากทางสถานีวิทยุเนื่องจากต้องอาศัยวิทยุสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการทำมาหากินอีกทางหนึ่ง

คุณพจน์ กำลังมาก อายุ 29 ปี กล่าวถึงลักษณะของการไม่เปิดรับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุใดๆ เลยว่า “เมื่อก่อนจะชอบฟังวิทยุหลายรายการ แต่ทุกวันนี้จะไม่ฟังวิทยุเลย เพราะต้องเปิดวอเอาไว้ใช้ประโยชน์ในการรับส่งลูกค้า ถ้าเป็นเรื่องการจราจรเราสามารถถามผ่านทางวิทยุสื่อสารให้เค้าไปถามสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่แถวนั้นได้ เวลาขับรถเปิดฟังทั้งสองอย่างมันฟังไม่รู้เรื่อง เราทำงานก็ใช้วิทยุสื่อสารเพื่อให้หาดังค์ให้มากที่สุด วิทยุธรรมดาจะมีโอกาสฟังบ้างก็แค่ช่วงที่ขับรถกลับบ้านแล้วมันแหละ” (พจน์ กำลังมาก, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเชาว์ พรหมมาสา อายุ 62 ปี ที่ไม่สนใจเปิดวิทยุหรือเทปเพลงฟังขณะขับรถ หากแต่จะชอบการขับเจ็บบๆ เท่านั้น กล่าวว่ “ลุงจะไม่ฟังเลยวิทยุ แก่ตัวแล้วก็เริ่มไม่ชอบมันฟังจนเบื่อ ถ้าเป็นสมัยก่อนลุงจะบ้าเครื่องเสียงมากก็จะฟัง แต่สมัยนี้ไม่ฟังเลย เทปก็ไม่เปิด ให้มันเจ็บบๆ ไปเลย พวกนี้บ้าเป็นพักๆ มันอึดตัว” (เชาว์ พรหมมาสา, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้คุณหญิง สันติชัย อายุ 50 ปี ยังมองเห็นว่าการเปิดวิทยุ นั้น เป็นการรบกวนสมาธิในระหว่างขับรถมากกว่า และเนื่องจากเส้นทางเดินรถโดยปกติของคุณหญิงจะเลือกขับรถอยู่บริเวณชานเมืองซึ่งจะไม่เจอกับปัญหาจราจรติดมากนัก ดังนั้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับข่าวสารการจราจรจึงไม่มีความจำเป็น โดยคุณหญิง กล่าวว่า “ผมจะไม่ฟังวิทยุเลย มันรบกวนสมาธิและโดยปกติจะขับรถอยู่รอบนอกกรุงเทพฯ ไม่ค่อยเจอปัญหาจราจร ก็เลยไม่ค่อยสนใจฟังข่าวจราจรอยู่แล้ว” (หญิง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ตัวอย่างในกรณีนี้คือ คุณสุเทพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 43 ปี ผู้ที่ไม่เปิดวิทยุภายในรถฟังเลยหากแต่จะใช้วิทยุสื่อสารแทน กล่าวว่า “สำหรับวิทยุ นั้น ไม่เปิดเลย ถ้าไม่จำเป็นจะไม่เปิด

เลย จะใช้แค่วิทยุสื่อสารในรถเป็นหลัก ถ้ามีเรื่องอะไรเพื่อนๆ เค้าก็จะวอมมาบอกเราเอง เมื่อก่อนก็เปิดวิทยุบ้าง แต่ผู้โดยสารชอบให้หรือหรือไม่ก็บอกให้ปิดไปเลย เราเลยตัดปัญหาไม่เปิดมันเลย”

นอกจากนี้คุณจารุณี ทรงดี อายุ 38 ปี ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารสอบถามเส้นทางหรือลักษณะการจราจรแทนการรับฟังทางวิทยุกล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า “ไม่ค่อยเปิดฟังวิทยุเท่าไร เปิดไม่เป็น ไม่ค่อยรู้จักใช้ เรื่องทางจราจรอะไร จะใช้โทรศัพท์ถามทางจากแฟนมากกว่า ถามความเป็นอยู่กันบ้าง”

1.2 โทรศัพท์

พฤติกรรมในการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์นั้นมีข้อจำกัดบางประการ โดยช่วงเวลาที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างสามารถเปิดรับสื่อโทรทัศน์ได้โดยสะดวก คือ ในช่วงเช้าก่อนออกทำงาน

คุณสำรวย ชินะไพร อายุ 55 ปีที่มักเปิดชมรายการสารคดีการทำอาหารยังกล่าวอีกว่า “ผมจะตื่นมาดูข่าวตอนเช้า พวกรายการทำอาหาร ชอบดูเค้าทำนะ มันน่ากินดี แต่เราก็ไม่เคยเอามาลองทำหรอก ได้แต่ดูเค้า” (สำรวย ชินะไพร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ต้องออกรถในช่วงกลางวันจนถึงเย็น จะมีโอกาสเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ได้ในช่วงเย็นถึงหัวค่ำ หลังจากที่ขับรถกลับบ้านมาแล้ว

คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีที่เปิดโทรทัศน์หลังจากกลับบ้านมาแล้ว กล่าวว่า “จะดูข่าวตอนเย็น หลังจากเลิกงานมาแล้ว ดูไปหลายๆ ช่อง แต่ละอันก็มีรายงานต่างๆ กันไป” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปี ซึ่งมักจะติดตามชมโทรทัศน์ในตอนเย็นหลังจากเลิกงาน กล่าวว่า “ผมเปิดดูทีวีช่วงเย็นๆ ต้องดูเลยขาดไม่ได้เลย ดูมันจนติดไปแล้ว” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับคุณนุพันธ์ ธิรณกานต์ อายุ 53 ปีเปิดชมโทรทัศน์ กล่าวว่า “ผมเปิดทีวีดูช่วงเย็น แต่ถ้าเป็นรอบดึกจะไม่ได้ดู จะนอน เอาแรงไว้ทำงานมากกว่า” (นุพันธ์ ธิรณกานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในตอนสายและกลับเข้าบ้านในเวลา กลางคืนแล้ว จะเปิดรับชมโทรทัศน์ในช่วงดึก โดยที่สามารถดูได้ยาวนานเนื่องจากไม่จำเป็นต้อง ตื่นเช้าเพราะมักจะออกรถในช่วงสาย

ในกรณีของคุณเน่ง สันติชัย อายุ 50 ปีที่ติดตามชมโทรทัศน์ในช่วงกลางคืนตั้งแต่ 22.00 น.เป็นต้นไปซึ่งเป็นช่วงว่างหลังจากการขับรถมาแล้ว “เปิดทีวีดูช่วงสี่ห้าทุ่ม หลังจากกลับเข้าบ้าน มาแล้ว จะดูไปเรื่อย ๆ พอง่วงก็นอน วันละชั่วโมงสองชั่วโมง” (เน่ง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับโทรทัศน์ในช่วงที่ว่างจากการ ทำงานซึ่งแต่ละคนมีช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป โดยการเลือกเปิดรับชมในเวลาใดนั้น ขึ้นอยู่กับ ความสะดวกในการเปิดรับ และจะสอดคล้องกับลักษณะในการทำงาน

สำหรับช่องทางสถานีและเนื้อหารายการที่มีการนำเสนอทางโทรทัศน์ซึ่งผู้ประกอบอาชีพ ขับรถยนต์รับจ้างเปิดรับชมนั้น มีอยู่ด้วยกันหลากหลายโดยมีรายละเอียดดังนี้

สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เป็นสถานีที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับชมอยู่เป็น ประจำแทบทุกวัน ซึ่งจากการศึกษาสามารถแยกประเภทเนื้อหารายการที่ผู้ประกอบอาชีพ ขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับจากทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ได้คือ

ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการประเภทข่าวสาร จากทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3

คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีที่จะเปิดโทรทัศน์เน้นการชมข่าวทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 กล่าวว่า “จะดูข่าวตอนเย็น ดูข่าวช่อง 3 ดูรายการระเบียบข่าว ผมจะติดตามอยู่เป็นประจำ” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับละครนั้นเป็นรายการอีกประเภทหนึ่งที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างให้ความสนใจในการเปิดรับ

คุณนุพันธ์ ธิรัตนานต์ อายุ 53 ปีจะมีโอกาสเปิดชมละคร “ผมชอบละคร ติดตามดูตลอด โดยเฉพาะละครไทย พวกรักๆ เศร้าๆ นี่จะชอบ” (นุพันธ์ ธิรัตนานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ทางด้านคุณประพล เงินวิลัย อายุ 53 ปีผู้ชื่นชอบละครในแนวบู๊แอคชั่นมากกว่าละครแนวชีวิต กล่าวว่า “ชอบหนังบู๊หนังแอคชั่น พวกหนังรักอีกฉายาวิชาจะไม่เอาเลย หนังบู๊มันตื่นเต้นดี ดีแล้วก็สนุก” (ประพล เงินวิลัย, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนั้นภาพยนตร์จีนกำลังภายในซึ่งเป็นรายการที่ถือได้ว่าเป็นจุดขายของทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ก็ได้รับความสนใจอยู่ไม่น้อย

ในกรณีของคุณเชียวชาญ ผ่านลำแดง อายุ 44 ปีผู้ชื่นชอบรายการภาพยนตร์จีนกำลังภายใน กล่าวว่า “ผมชอบดูหนังจีนกำลังภายในส่วนใหญ่ก็ดูที่ช่อง 3 ดูจนติดเลย พวกจอมยุทธ์พวกนี้ของชอบ” (เชียวชาญ ผ่านลำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปี ให้เหตุผลเกี่ยวกับการเปิดชมรายการภาพยนตร์จีนกำลังภายในว่า “ที่พลาดไม่ได้เลยจะต้องดูพวกหนังกำลังภายในช่อง 3 อันนี้ต้องกลับบ้านตรงเวลาเป๊ะ ดูจนติดไปแล้วไม่ดูไม่ได้เลย” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

สถานีกองทัพบกช่อง 5 เป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการประเภทละคร และเกมโชว์

คุณวินัย ใจเด็ด อายุ 47 ปีเป็นผู้หนึ่งที่ติดตามละคร “พวกหนังพวกละคร มีบางเรื่องที่ดีเป็นพิเศษ แล้วแต่ช่วง อย่างตอนนี้จะติดกษัตริยา ละครที่ชอบจะเป็นพวกละครชีวิตมากกว่า แต่ก็ไม่ถึงกับคลั่งไคล้ ปกติดูละครจบก็จะเข้านอน เพราะต้องตื่นแต่เช้า” (วินัย ใจเด็ด, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณวิชัย งานเลิศกมล อายุ 43 ปีที่จะกลับเข้ามาในเวลาประมาณ 19.00 น.เป็นประจำและมีโอกาสเปิดชมรายการเกมโชว์พูดถึงการชมรายการเกมโชว์ว่า “เกมโชว์ก็ชอบรายการแฟนพันธุ์แท้ ก็เรียกว่าติดได้นะ ต้องกลับไปดูประจำ ชอบนะ มันลุ้นดี” (วิชัย งานเลิศกมล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสมัย ดอกบัว อายุ 42 ปีที่ถึงแม้จะต้องขับรถในช่วงกลางคืน แต่จะต้องหาโอกาสกลับบ้านทุกคืนวันศุกร์เพื่อมาดูรายการเกมโชว์ที่เป็นแฟนประจำ กล่าวว่า “ผมชอบดูเกมโชว์นะ พวกแฟนพันธุ์แท้ รายการนี้ต้องดูทุกวันศุกร์เลย ต้องขับรถกลับบ้านไปนั่งดูเลยมันติดไปแล้ว ก็ถือว่าเราได้พักด้วย” (สมัย ดอกบัว, 12 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับอีกสถานีหนึ่งที่อยู่ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างนิยมเลือกเปิดรับ คือ สถานีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งส่วนใหญ่รายการที่ผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดรับเป็นรายการประเภทข่าวสาร ละคร และกีฬา

พฤติกรรมในการเลือกเปิดรับรายการข่าวของผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างที่เลือกเปิดรับชมข่าวจากทางสถานีกองทัพบกช่อง 7 มีแตกต่างกันออกไปดังนี้

คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีที่จะเปิดโทรทัศน์เน้นการชมข่าวตั้งแต่ช่วงเย็นหลังจากกลับเข้าบ้านมาแล้ว กล่าวว่า “ดูข่าวตอนเย็นทางช่อง 7 ดูสะเด็ดข่าว มันสนุกดี เคี้ยวจะเก็บช่วงที่ตกลงๆ เอามาให้ดู มันเพลินดี” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปี ซึ่งมักจะติดตามรายการข่าวอยู่เป็นประจำในตอนเย็นหลังจากเลิกงานกล่าวถึงลักษณะการดูข่าวของตัวเองว่า “ข่าวทางช่อง 7 พวกข่าวนี้เรียกว่าต้องดูเลย ขาดไม่ได้เลย ดูมันจนติดไปแล้ว ดูไปก็ทำให้รู้เรื่องราวบ้านเมืองเค้าไปถึงไหนถึงไหนกันแล้ว จะได้ไม่ตกข่าว” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

มีผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างจำนวนไม่น้อย ที่เลือกเปิดชมละครจากทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 กล่าวคือ

ในกรณีของคุณชริน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 35 ปี ผู้ที่ชอบละครแนวบู๊ กล่าวว่า “ละครก็ดู แต่จะดูละครออกบู๊ๆ หน่อย น้าเน่านี้ไม่ดูเลย ไม่ชอบเลย ชีวิตเราก็น้าเน่าอยู่แล้ว อย่างพวกดาวพระศุกร์หรือพจมานนี่ไปไกลๆ เลย” (ชริน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณธวัช (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 34 ปีซึ่งเป็นอีกผู้หนึ่งที่เป็นแฟนละครแนวบู๊ กล่าวว่า “ละครก็มีติดบ้าง พวกบู๊ๆ จะกลับบ้านไปดู แต่ถ้ามีผู้โดยสารติดพันอยู่จะไม่ได้ดู” (ธวัช, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

ตัวอย่างของคุณประสิทธิ์ นิตประเสริฐ อายุ 51 ปี ซึ่งเป็นคนหนึ่งที่แฟนประจำของรายการละครโดยจะเปิดเป็นประจำและจะนอนหลังจากละครจบ กล่าวว่า “ถ้าดูทีวีก็ต้องเปิดละครทางช่อง 7 ดูจนติดต้องเปิดดูทุกวัน ดูตั้งแต่สองทุ่มครึ่งกว่าจะเลิกก็สี่ทุ่ม พอละครจบก็นอน” (ประสิทธิ์ นิตประเสริฐ, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนั้นการนำเสนอภาพยนตร์ไทยสมัยเก่าที่นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เป็นประจำในช่วง 10.00 น. ในวันธรรมดานั้น ก็ช่วยดึงความสนใจของผู้ประกอบอาชีพขั้วรถยนต์รับจ้างซึ่งเป็นแฟนภาพยนตร์ไทยสมัยเก่าได้เป็นอย่างดี

คุณอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 42 ปีซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ติดตามเป็นประจำ กล่าวว่า “ดูทีวีช่วงสิบโมงถึงเที่ยง ดูภาพยนตร์ไทยช่อง 7 ชอบหนังเก่าๆ ก็ดีที่เค้าเอากลับมาฉายอีก ดูแล้วก็เพลินๆ ดี ได้ดูดารากว่าๆ ที่เราชื่นชอบ” (อ้วน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 มีรายการกีฬาซึ่งเป็นจุดเด่นของทางสถานีอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาที่สำคัญๆ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพขั้วรถยนต์รับจ้างมักเปิดรับชมเสมอ

คุณสันชัย อินทรปัญญา อายุ 39 ปี กล่าวว่า “กีฬาก็ดูบอล ดูมวย อย่างในบ่ายวันพฤหัสบดีทางไอทีวีจะมีมวย เราก็จะได้ดู หรือว่าเสาร์อาทิตย์ตอนเที่ยงๆ ช่อง 7 อันนี้ก็ต้องดู” (สันชัย อินทรปัญญา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

แฟนรายการกีฬาอย่างคุณเชียวชาญ ผ่านสำแดง อายุ 44 ปี กล่าวว่า “ผมชอบดูกีฬาพวกมวยหรือเทนนิส ติดตามอยู่ตลอด ดูไปมันก็มันดี ได้ลุ้น ยิ่งเป็นคู่ที่เรารู้จักหรือเชียร์อยู่ แต่ผมจะไม่ชอบฟุตบอลนะ ไม่รู้เป็นไร มันไม่ชอบ” (เชียวชาญ ผ่านสำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเหน่ง สันติชัย อายุ 50 ปีที่มักพักจอดรถในวันอาทิตย์เพื่อติดตามชมรายการมวยอยู่เสมอ กล่าวว่า “มีรายการมวยในวันอาทิตย์ที่ชอบดูเป็นพิเศษ มันเป็นที่กีฬา ชกกันดูคนแพ้นคนนะ ก็ชอบ มีโอกาสได้เชียร์ แต่ส่วนมากจะหาดูตามร้านค้าร้านอาหารต่างๆ ไป” (เหน่ง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณวิชัย งามเลิศกมล อายุ 43 ปี กล่าวว่า “ส่วนกีฬา ต้องกลับมาดูถ่ายทอดสด ชอบบอลเป็นพิเศษ อยากดูคู่ที่เราชอบจริงๆ ได้ดูแข่งสดๆ มันได้อารมณ์อีกแบบ ตื่นเต้น” (วิชัย งามเลิศกมล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการเกมโชว์ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ของผู้ประกอบอาชีพขั้วรถยนต์รับจ้างยังมีความน่าสนใจอยู่หลายประการ กล่าวคือ

คุณวินัย ใจเด็ด อายุ 47 ปีที่จะไม่ออกรถในวันเสาร์และอาทิตย์ทำให้มีเวลาว่างในช่วงสุดสัปดาห์สำหรับการติดตามรายการเกมโชว์จนขาดไม่ได้ กล่าวว่า “เกมโชว์จะดูพวกคดีเด็ด ปลอดภัย

ตื่นมาก็ดูรายการระเบิดเถิดเทิง พวกนี้จะดูประจำขาดไม่ได้” (วินัย ใจเด็ด, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสันชัย อินทรปัญญา อายุ 39 ปีซึ่งจะหยุดทำงานทุกวันเสาร์อาทิตย์และเปิดรายการเกมโชว์ชมโดยตลอด กล่าวว่า “พวกเกมโชว์จะตามดู พวกชิงร้อยชิงล้าน ปลดหนี้ คดีเด็ด พวกนี้ดูบ่อย มันสนุกดี มีอะไรตลกๆ ทำให้เราคลายเครียด” (สันชัย อินทรปัญญา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับรายการสารคดีที่น่าเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเตือนภัยอย่างรายการเรื่องจริงผ่านจอ ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ก็ได้รับความสนใจเช่นกัน

ตัวอย่างเช่นคุณจารุณี ทรงดี อายุ 38 ปีซึ่งเป็นผู้ที่ติดตามรายการสารคดีเตือนภัยเป็นประจำ กล่าวว่า “โทรทัศน์นั้นก็ดูบ้าง ถ้าเข้ามาเปิดเจอดีก็ดู ฟังเรื่องที่ยากฟัง เรื่องจริงผ่านจอนี้ก็ดู ชอบรายการแบบนี้ มันเป็นเรื่องจริงดี” (จารุณี ทรงดี, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

สถานีองค์การสื่อสารมวลชนช่อง 9 ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างในเรื่องของรายการบันเทิงประเภทเกมโชว์และรายการสารคดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายการเกมโชว์ที่ได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างซึ่งออกอากาศในช่วงหัวค่ำ โดยผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างสามารถใช้เวลาในช่วงค่ำหลังจากเลิกขั้บรณเปิดรับชมได้โดยสะดวกคือรายการ เกมทศกัณฐ์ ซึ่งผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างกล่าวถึงรายการนี้ไว้ว่า

คุณประสิทธิ์ นิติประเสริฐ อายุ 51 ปีซึ่งมีเวลาในช่วงเย็นหลังจากเลิกงานและติดตามรายการเกมทศกัณฐ์มาโดยตลอด กล่าวว่า “รายการเกมโชว์ลุงก็สนใจ ที่ติดๆ ตั้งดูทุกวันก็มีเกมทศกัณฐ์นี้แหละ พลาดไม่ได้เลย มันได้ทั้งความรู้และก็ได้ลุ้นด้วย” (ประสิทธิ์ นิติประเสริฐ, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

ทางด้านคุณสมพงษ์ เบญจวงศ์ อายุ 54 ปี กล่าวเพิ่มเติมจากคุณประสิทธิ์ว่า “เกมโชว์ก็มีเกมทศกัณฐ์ รายการนี้จะติดมากตั้งดูตลอด มันได้ความรู้ดี รู้จักหน้าตาคนมากขึ้น ดูเข้าไปขั้บมาก็จำได้” (สมพงษ์ เบญจวงศ์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

และคุณสายัณห์ จันทอง อายุ 25 ปีที่คิดว่าการดูรายการเกมโชว์ในช่วงเย็นหลังจากกลับเข้าบ้านทำให้ได้รับความรู้ด้วย “เกมโชว์ก็มีเกมทดสอบกัน ต้องดูเกือบทุกวัน มันสนุกดี ได้ความรู้ด้วยแบบนี้ผมชอบ รู้จักหน้าคน” (สายัณห์ จันทอง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

กรณีของคุณเชาว์ พรหมมาสา อายุ 62 ปี ผู้หนึ่งที่ชื่นชอบรายการเกมโชว์ กล่าวว่า “เกมทดสอบกันนี้ต้องดูทุกคืน จะดูทีวีที่ครัวบ้าง มันมีทีวีอยู่หลายเครื่อง ก็แบ่งๆ กันดูไป” (เชาว์ พรหมมาสา, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ในส่วนของรายการสารคดีก็ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบอาชีพขบถยนต์รับจ้างไม่น้อยทีเดียว กล่าวคือ

รายการสารคดีเป็นรายการที่คุณสมศักดิ์ สุขแจ่มใส อายุ 33 ปีติดตามเนื่องจากได้ประโยชน์และความรู้จากการชมโดยคุณสมศักดิ์ กล่าวว่า “จะดูพวกสารคดีช่อง 9 พวกเรื่องจริงผ่านจอ ดูพวกนี้ดี ได้ประโยชน์ดี มันได้ความรู้” (สมศักดิ์ สุขแจ่มใส, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร อายุ 40 ปีที่กล่าวสนับสนุนว่า “ผมจะดูพวกสารคดีไม่ดูบันเทิงเลย เพราะไม่ชอบบันเทิง ดูทุกช่องยังเป็นพวกรายการสารคดีโลก เยี่ยมเยียนเพื่อนบ้าน จะชอบดู บ้านเมืองเค้าพัฒนาไปถึงไหน เราจะได้เปิดหูเปิดตาบ้าง” (พงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

ทางด้านคุณพณัง กำลังมาก อายุ 29 ปีกล่าวเสริมด้วยว่า “ผมชอบดูสารคดีที่เป็นสัตว์พวกสำรวจโลก ดูแล้วมันเพลินดี มันก็น่ารักดีนะสัตว์พวกนี้ มันหาของจริงยากด้วย” (พณัง กำลังมาก, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงรายการประเภทเปิดตัวข้อในการสนทนาในประเด็นข่าวที่น่าสนใจ หรือประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้น อย่างรายการถึงลูกถึงคน ก็ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบอาชีพขบถยนต์รับจ้างเช่นกัน

โดยคุณสามารถ ธรรมโคตร อายุ 25 ปี ผู้ที่ชื่นชอบรายการสนทนาและมีการนำเรื่องราวที่กำลังเป็นที่สนใจในกระแสสังคมมาพูดคุยกัน กล่าวว่า “ดูช่วง 5 ทุ่ม พวกทอล์กโชว์ของคุณสรยุทธจะติด ต้องเปิดดูทุกวัน เค้าเอาเรื่องมาพูดคุยกันก็น่าสนใจดี เราดูก็ได้รับความรู้ได้

ประโยชน์ เราติดตามก็ได้รู้ ได้ฟังความคิดเห็นคนอื่นบ้าง” (สามารถ ธรรมโคตร, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

รวมทั้งคุณสมศักดิ์ สุขแจ่มใส อายุ 33 ปีที่ติดตามชมรายการถึงลูกถึงคน กล่าวว่า “ถึงลูกถึงคนนี้จะดู ดูพวกนี้ดี ได้ประโยชน์ดี มันได้ความรู้” (สมศักดิ์ สุขแจ่มใส, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

สถานีข่าวไอทีวีซึ่งเน้นการนำเสนอข่าวและรายการประเภทสารคดีเป็นหลัก เป็นอีกสถานีหนึ่งที่ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรถยนต์รับจ้างให้ความสนใจในการเลือกเปิดรับอยู่ไม่น้อย

โดยรายการประเภทข่าวสารที่ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรถยนต์รับจ้างเปิดชมทางสถานีไอทีวีนั้นมีทั้งในช่วงหัวค่ำ และข่าวภาคดึก กล่าวคือ

คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีที่จะเปิดโทรทัศน์เน้นการชมข่าวตั้งแต่ช่วงเย็นหลังจากกลับเข้าบ้านมาแล้ว กล่าวว่า “ไอทีวีมีช่วง 6 โมงเย็น ดูพวกรัฐบาลหุ่น” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณสนั่น (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 52 ปี กล่าวว่า “ส่วนโทรทัศน์นั้น ดูช่วง 2-3 ทุ่ม จะดูรัฐบาลหุ่น ช่องไอทีวี มันชอบ เป็นข่าวก็ให้ความรู้ทั้งนั้น ดูได้หมด” (สนั่น, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปี ซึ่งมักจะติดตามรายการข่าวอยู่เป็นประจำในตอนเย็นหลังจากเลิกงานกล่าวถึงลักษณะการดูข่าวของตัวเองว่า “ผมเปิดดูข่าวทางไอทีวีประจำทุกวัน พวกข่าวนี้น่าดูต้องดูเลย ขาดไม่ได้เลย ดูมันจืดไปแล้ว ดูไปก็ทำให้รู้เรื่องราวบ้านเมืองเค้าไปถึงไหนถึงไหนกันแล้ว จะได้ไม่ตกข่าว” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้รายการสารคดีหรือสารคดีข่าวที่น่าเสนอทางช่องไอทีวีก็ยังได้รับความสนใจไม่แพ้รายการประเภทข่าวด้วย

สำหรับคุณลุงนพ อายุ 43 ปีผู้ติดตามชมรายการสารคดีเป็นประจำ กล่าวว่า “ดูช่องไอทีวี ชอบดูรายการย้อนรอย, สน.ไอทีวี, แกะรอย ชอบรายการประเภทสิ่งแวดล้อม ดูแล้วมันสบายตา ได้ความรู้ดีด้วย” (ลุงนพ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

เช่นเดียวกับคุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร อายุ 40 ปีที่กล่าวสนับสนุนว่า “ผมจะดูพวกสารคดีไม่ดูบันเทิงเลย เพราะไม่ชอบบันเทิง ดูทุกช่องยังเป็นพวกรายการสารคดีโลก เยี่ยมเยียนเพื่อนบ้าน จะชอบดู บ้านเมืองเค้าพัฒนาไปถึงไหน เราจะได้เปิดหูเปิดตาบ้าง” (พงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนั้นยังพบว่า มีผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างบางคนที่มีสมัครเป็นสมาชิกของโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิก (Cable TV) ซึ่งก็คือ สถานียูบีซี (UBC) โดยจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างในกลุ่มนี้มีความสนใจในเนื้อหาบางอย่างเป็นพิเศษ และทางสถานียูบีซีสามารถตอบสนองความต้องการในส่วนนี้ได้เพราะมีลักษณะการจัดช่องในการออกอากาศแยกตามเนื้อหาประเภทต่างๆ ซึ่งทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมเฉพาะด้านได้อย่างง่ายขึ้น รวมถึงเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับค่าบริการในการบอกรับการเป็นสมาชิกของสถานียูบีซีที่ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างต้องมีรายได้ในระดับหนึ่งทีเดียวพอ

คุณณรงค์ น้อมระวี อายุ 32 ปีผู้ที่บอกรับเป็นสมาชิกสถานียูบีซี กล่าวว่า “ที่บ้านจะติดยูบีซีด้วย ได้ดูรายการเยอะขึ้น เค้าจะแยกเป็นช่องๆ มีทั้งหนัง กีฬา หรือพวกสารคดีให้เลือกดูได้” (ณรงค์ น้อมระวี, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับในเรื่องของเนื้อหาที่ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างเลือกเปิดรับชมจากสถานียูบีซีนั้น ผู้ประกอบการอาชีพขั้บรยณต์รับจ้างที่มีความสนใจเนื้อหาเกี่ยวกับความบันเทิงเป็นพิเศษจะเลือกเปิดชมรายการภาพยนตร์ทางช่อง HBO

สำหรับคุณปรีชา ตันธนะสาร อายุ 32 ปีผู้ที่เป็นสมาชิกสถานียูบีซีเลือกชมภาพยนตร์ต่างประเทศทางช่อง HBO หรือ Cinemax กล่าวว่า “ส่วนใหญ่จะดูช่องหนัง พวก HBO หรือว่า Cinemax ละครเดี๋ยวนี้อ่านน้ำเน่า ไม่อยากดูเลย” (ปรีชา ตันธนะสาร, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้ผู้ที่มีความสนใจเฉพาะทางด้านกีฬา จะสามารถเปิดรับชมสถานียูบีซี ซึ่งจะมีช่องเฉพาะสำหรับผู้ชื่นชอบเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬาไว้บริการโดยเฉพาะให้เลือกเปิดรับได้

คุณณรงค์ น้อมระวี อายุ 32 ปีสมาชิกสถานียูบีซีที่ติดตามชมรายการกีฬาทางช่องซูเปอร์สปอร์ตเป็นประจำ กล่าวว่า “ที่บ้านจะติดยูบีซีด้วย ปกติจะดูถ่ายทอดฟุตบอลทางยูบีซีช่องซูเปอร์สปอร์ต” (ณรงค์ น้อมระวี, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

หรือแม้กระทั่งคุณอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 42 ปีซึ่งแม่ทางบ้านจะไม่ได้บอกกับสมาชิกสถานียูบีซีแต่เนื่องจากเป็นผู้ที่ติดกีฬาตัวยงจึงหาโอกาสในการเปิดรับชมตามร้านค้าที่เป็นสมาชิกยูบีซี กล่าวว่า “ถ้ามีพวกถ่ายทอดสดกีฬาฉันจะต้องแวะจอดตามปั้มเพื่อรอดูแต่ถ้านัดไหนมีถ่ายทอดเฉพาะทางยูบีซีเราก็ต้องหาร้านที่เค้าติดยูบีซีดู” (อ้วน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

1.3 หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีโอกาสเปิดรับทั้งในช่วงระหว่างการทำงานและในช่วงว่างจากการทำงาน เนื่องจากลักษณะของสื่อหนังสือพิมพ์ที่สามารถหยิบขึ้นมาอ่านเมื่อใดก็ได้ โดยที่เนื้อหาสาระที่มีอยู่ไม่มีความเปลี่ยนแปลง หากขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง ด้วยลักษณะของสื่อหนังสือพิมพ์ที่เป็นช่องทางในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น เนื้อหาสาระที่มีอยู่จึงเน้นในเรื่องเกี่ยวกับข่าวสารเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาถึงลักษณะในการเลือกสื่อหนังสือพิมพ์และเนื้อหาที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเปิดอ่านนั้น พบว่า ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์ซึ่งเน้นเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน (Human interest) โดยมีทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เดลินิวส์, คม ชัด ลึก โดยผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะเลือกอ่านข่าวที่อยู่ในความสนใจของกระแสสังคม และเลือกอ่านข่าวที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษและมักติดตามอ่านอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ

ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำอย่างคุณสมศักดิ์ สุขแจ่มใส อายุ 33 ปี ซึ่งชอบคอลัมน์เกี่ยวกับการเมืองและกีฬาเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “ผมหนังสือพิมพ์อ่านทุกวันเพราะที่บ้านรับไทยรัฐ อ่านตอนเช้าแล้วเอาขึ้นรถมาด้วย อ่านเกือบทุกหน้ามันมีเวลาอ่านเยอะ ผมจะชอบอ่านข่าวการเมืองแล้วก็คอลัมน์เพลงมรดกหรือว่าที่มีคนร้องเรียนอันนี้จะชอบมาก ส่วนกีฬาชอบฟุตบอล ทั้งไทยทั้งนอก” (สมศักดิ์ สุขแจ่มใส, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีที่อ่านหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำกล่าวว่า “หนังสือพิมพ์ชอบอ่านไทยรัฐ ชื่อเองบ้างหาอ่านเอาตามร้านบ้าง จะเลือกเปิดดูหน้าหนึ่งก่อน ดูข่าวต่างๆ ไป การเมืองนี่จะชอบ ติดตามเลย พวกลมเปลี่ยนทิศ การชุมนุมลือการเมืองนี่ต้อง

อ่านแน่ๆ ทุกวัน แล้วก็หน้าสุดท้ายที่เป็นกรอบๆ อันนี้ก็ติดเลยต้องอ่าน หรือพวกสภูปพิเศษต่างๆ ถ้าเราสนใจก็อ่าน ก็ฟ้าก็มีพวกมวย” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณเน่ง สันติชัย อายุ 50 ปีที่มักอ่านคอลัมน์การเมืองหรือติดตามข่าวต่างๆ โดยตลอด กล่าวว่า “ผมซื้อหนังสือพิมพ์อ่านแทบทุกวัน อ่านหน้าหนึ่งและหน้าสองอยู่เป็นประจำ เพราะชอบข่าวเกี่ยวกับการเมือง ติดตามเรื่องของการเมืองและนักการเมือง แล้วก็ชอบข่าวใหญ่ๆ อย่างพวกนายห้างทอง หรือสงครามอิรัก อ่านแล้วมันก็ทันเหตุการณ์ได้ความรู้อด้วย” (เน่ง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณนคร ศิววัฒน์ อายุ 44 ปีที่ชอบอ่านทั้งข่าวการเมืองและข่าวอาชญากรรม กล่าวว่า “ผมอ่านหนังสือพิมพ์ตามร้านค้า ดูก่อนว่าหน้าหนึ่งมีข่าวอะไรที่สนใจไหม ถ้าสนใจถึงอ่านรายละเอียด ถ้าให้เลือกระยะ จะต้องอ่านเรื่องการเมืองก่อน รองมาก็ข่าวอาชญากรรมแล้วก็เรื่องชาวบ้าน การเมืองนี่พลาดไม่ได้จริงๆ ผมจะชอบอ่านแล้วมันดี” (นคร ศิววัฒน์, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

เริ่มต้นจากคุณสุเทพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 43 ปีที่จะอ่านข่าวหนังสือพิมพ์เป็นประจำ กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์นี่อ่านหมด เจออะไรก็อ่านหมด จะซื้อก็พวกไทยรัฐ พวกข่าวต่างๆ นี่ต้องอ่านก่อนเลย ที่ลงหน้าหนึ่ง ส่วนก็ฟ้าก็ชอบ ชอบเทนนิส มวย บันเทิงก็ชอบ อ่านได้หมด การเมืองก็อ่าน อาชญากรรมก็ชอบอ่าน แต่ก็ไม่อยากให้มีคนทำแบบข่าวหรรษนะ” (สุเทพ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณชัยณรงค์ ไวยโกชน์ อายุ 34 ปี ผู้ชอบข่าวกีฬาและข่าวเกี่ยวกับการเกษตร กล่าวว่า “อ่านหนังสือพิมพ์เป็นปกติเลย พวกไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก ถ้าตัวเองไม่ซื้อ ก็จะไปหยิบเอาตามที่ต่างๆ มาอ่าน จะไฟกัสดตรงหน้าหนึ่งเลย อันไหนสำคัญก็อ่านรายละเอียดต่อ การเมืองจะติดตาม ต้องอ่านประจำ ก็ฟ้าของไทยๆ เราที่ฮ็อตๆ จะอ่านหมด พวกทีมชาติ ก็ฟ้าอาชีพของคนไทย ของนอกจะผ่านๆ ไป เราบรรู้ไปก็เท่านั้น การเกษตรก็จะอ่าน วิทยากรก้าวหน้า สารความรู้ต่างๆ ฟิชสมุนไพรว” (ชัยณรงค์ ไวยโกชน์, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 42 ปี ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์แทบทุกวันโดยมีคอลัมน์ที่อ่านอย่างประจำและยังชอบข่าวกีฬาเป็นพิเศษ กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์ อ่านแทบทุกวัน โดยจะเลือกซื้อเดลินิวส์ และเลือกซื้อเฉพาะกรอบข่าว โดยมากจะอ่านข่าวหน้าหนึ่ง และหน้ารอง

สุดท้าย ที่ติดๆ ก็มีหน้าสามหน้าสี่ พวกนี้จะอ่าน ก็ฟ้าก็ดูบ้าง ชอบพวกเทนนิส ฟุตบอล มวยสากล ที่เป็นของนอก ไม่ชอบมวยไทย” (อ้วน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนั้นคุณสำเนียง แสงเจริญ อายุ 43 ปีผู้ที่ชอบเรื่องการเมืองและติดตามอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ กล่าวว่า “โดยมากจะซื้อเองเป็นส่วนใหญ่ หนังสือพิมพ์ที่ซื้อเป็นประจำ เป็นพวกไทยรัฐ ถ้าไปเห็นหนังสือพิมพ์ที่ไหนต้องหยิบมาอ่านทันที มันชอบ มันติดแล้ว ส่วนมากชอบคอลัมน์ดำรงรัฐบาล อ่านแล้วสนุกดี ผมสนใจเรื่องการเมืองมันได้ความรู้ อยู่ในบ้านในเมืองก็ต้องสนใจการเมือง” (สำเนียง แสงเจริญ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

คอลัมน์การ์ตูนล้อการเมืองเป็นหนึ่งในคอลัมน์ที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการได้รับจ้ำงมีความสนใจเป็นพิเศษนั้น กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการได้รับจ้ำงจะชื่นชอบลักษณะในการแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ขันที่มีการสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของการ์ตูน ทำให้รู้สึกตลกทุกครั้ง ที่อ่าน

โดยสำหรับคุณสำเนียง แสงเจริญ อายุ 43 ปี ซึ่งนอกจากจะติดตามข่าวสารประจำวัน และสนใจเรื่องเกี่ยวกับการเมืองเป็นพิเศษอยู่แล้ว ยังเลือกที่จะอ่านคอลัมน์การ์ตูนล้อการเมืองร่วมด้วย กล่าวว่า “ส่วนมากผมชอบคอลัมน์ดำรงรัฐบาลเพราะสนใจเรื่องการเมือง ยิ่งเป็นล้อเลียนการเมืองนะชอบ นั่นแหละที่ผมชอบเลย อ่านแล้วมันก็ตลกดี ได้รู้เรื่องการเมืองแบบไม่เครียด ทำให้อยากอ่านหนังสือ” (สำเนียง แสงเจริญ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณฝาง จงแต่งกลาง อายุ 36 ปีที่ชอบคอลัมน์การ์ตูนล้อการเมืองซึ่งทำให้คุณฝางมีอารมณ์ขันทุกครั้งที่ได้อ่าน กล่าวว่า “ผมจะชอบอ่านการ์ตูนล้อการเมือง มันพิเรนทร์ดี อ่านแล้วตลก หัวเราะได้” (ฝาง จงแต่งกลาง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบอาชีพข้าราชการที่ได้รับจ้ำงที่สนใจในเรื่องของการเมืองนั้น นอกจากจะอ่านข่าวที่มีการรายงานความเคลื่อนไหวในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หรือรัฐบาลแล้วยังติดตามและให้ความสนใจอ่านคอลัมน์การ์ตูนล้อการเมืองซึ่งมักมีประเด็นทางการเมืองสอดแทรกพร้อมๆ กับอารมณ์ขันด้วย โดยถือเป็นการได้รับข้อมูลด้านข่าวสารที่ไม่ทำให้เครียดจนเกินไปนัก

คอลัมน์เกี่ยวกับการทำนายดวงชะตาเป็นคอลัมน์ที่คุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร อายุ 40 ปีให้ความสนใจเป็นพิเศษรองจากหัวข้อข่าวใหญ่ๆ ในแต่ละวัน “ผมจะอ่านหนังสือพิมพ์ช่วงอยู่บ้านเลือกหัวข้อใหญ่ๆ อย่างคดีอุกฉกรรจ์ ข่าวใหญ่ๆ ถ้าเป็นพวกข่าวสะเทือนขวัญจะอ่านจนจบเลยนะ

แต่ถ้าเป็นชาวนักการเมืองจะอ่านเฉพาะที่มันเตะตาน่าสนใจจริงๆ แต่ก็ไม่ได้อ่านแบบติดตามเรื่องสำคัญในหนังสือพิมพ์ที่ขาดไม่ได้นี่คือเรื่องดวง จะอ่านตลอด ต้องอ่านเลย จริงๆ ก็ไม่ได้เชื่อดวง แต่ก็ชอบอ่าน” (พงศศักดิ์ เขตพิจิตร, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรณต์รับจ้างที่มีความสนใจเนื้อหาในเรื่องของการเกษตรนั้น จะเลือกเปิดอ่านข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เนื่องจากมีอาชีพเสริมหรือมีความสนใจในการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมหากจะเลิกอาชีพขั้บรณต์รับจ้างแล้ว มักเลือกอ่านข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอย่างต่อเนื่องหรือในบางครั้งจะมีการตัดข่าวเกี่ยวกับการเกษตรเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคต

ตัวอย่างเช่นคุณอุตรศักดิ์ ฮาดดา อายุ 31 ปี ที่นอกจากจะประกอบอาชีพขั้บรณต์รับจ้างแล้ว ยังมีที่ทางอยู่ต่างจังหวัดและมีการทำสวนยางพาราไปด้วยโดยให้ญาติที่อยู่ต่างจังหวัดดูแลแทนในช่วงนี้ จึงมักสนใจเลือกอ่านข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและจะตัดข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเก็บไว้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์กับอาชีพเสริมที่ตนเองทำอยู่ โดยคุณอุตรศักดิ์ กล่าวว่า “ชาวเกษตรนี้จะชอบเป็นพิเศษ คือผมจะตัดข่าวเกษตรเก็บไว้เลยนะ เพราะที่บ้านทำสวนยางพาราอยู่ด้วย เมื่อเจออะไรที่มีประโยชน์จะได้เอาไว้ใช้ได้” (อุตรศักดิ์ ฮาดดา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเชาว์ พรหมมาสา อายุ 62 ปี กล่าวว่าที่มักจะอ่านข่าวเกี่ยวกับการเกษตรก่อนและให้ความสนใจเป็นพิเศษโดยวางแผนอนาคตไว้ว่าจะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรในบั้นปลายชีวิต กล่าวว่า “ชาวเกษตรนี้ดูชอบเลย เพราะลุงก็มีที่ทางอยู่ต่างจังหวัด อีกหน่อยพอเลิกขั้บรณต์แท้ก็แล้วน่าจะมีโอกาสได้ใช้ อันไหนที่ดีๆ ก็ต้องเก็บไว้ จำไว้” (เชาว์ พรหมมาสา, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ข่าวที่มีเนื้อหาทางด้านกีฬาที่ผู้ช้ชอบกีฬาเป็นชีวิตจิตใจเลือกให้ความสนใจในการเปิดอ่านอย่างสม่ำเสมอ โดยเลือกติดตามอ่านผลการแข่งขันกีฬาที่คอยติดตามอยู่เป็นประจำ

สำหรับคุณณรงค์ น้อมระวี อายุ 32 ปีจะเลือกอ่านข่าวกีฬาก่อนเพราะเป็นคนทีสนใจกีฬาเป็นพิเศษ กล่าวว่า “ผมอ่านทั้งไทยรัฐและเดลินิวส์ ส่วนมากก็อ่านตามร้าน ผมชอบอ่านหน้ากีฬาพวกบอลหรือไม่ก็เทนนิส เพราะจะติดตามกีฬาอยู่ตลอด คนมันชอบกีฬาก็ต้องติดตามเรื่องพวกนี้” (ณรงค์ น้อมระวี, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ในบางครั้งข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ต่างๆ ไป ก็ไม่อาจตอบสนองความต้องการข่าวสารที่มีลักษณะเจาะลึกในเรื่องของกีฬาชนิดหนึ่งชนิดใดที่ผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยณต์รับจ้างให้ ความสนใจได้ ดังนั้นการซื้อหาหนังสือพิมพ์ที่เนื้อหาในลักษณะเฉพาะและเจาะลึกจึงเป็นอีกทาง เลือหนึ่งที่ผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยณต์รับจ้าง

นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยณต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองอย่างคุณสมศักดิ์ สงวนยิ้ม อายุ 37 ปีที่จะเลือกซื้อหนังสือพิมพ์กีฬาเข้ามาอ่านข่าวสารเกี่ยวกับกีฬาโดยเฉพาะด้วย "ผมชอบอ่านข่าวกีฬา บางทีจะซื้อพวกสปอร์ตพูลหรือชอคเกอร์มาอ่านเอาเลย หนังสือพิมพ์พวกนี้ มันจะมีแต่เรื่องกีฬาที่เราชอบอยู่แล้ว ได้อ่านมันก็จุใจ" (สมศักดิ์ สงวนยิ้ม, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

โดยคุณนายวัฒณสิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปี ผู้ที่ซื้อหนังสือพิมพ์กีฬาเข้ามาอ่านเพิ่มเป็นพิเศษ กล่าวว่า "ผมชอบอ่านพวกกีฬา จะซื้อสตาร์ชอคมาอ่านประจำ มีที่ชอบมากจะเป็นข่าวฟุตบอล ติด ตามตลอด ข่าวความเคลื่อนไหวอะไรนี้รู้หมด" (วัฒณสิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากซื้อหนังสือพิมพ์แล้วนิตยสารยังเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ผู้ประกอบอาชีพ ขั้บรณยณต์รับจ้างเลือกที่จะซื้อเข้ามาอ่านเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองของความสนใจเฉพาะด้านของตนเอง ซึ่งสื่อ นิตยสารที่มีลักษณะในการนำเสนอเนื้อหาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งที่อยู่ในความสนใจเหล่านั้น สามารถที่จะตอบสนองความต้องการในส่วนนี้ได้ ทั้งนี้ผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยณต์รับจ้างจะใช้เวลา ในช่วงระหว่างที่ขั้บรณในการเปิดอ่านทั้งช่วงที่รอตติสัญญาณไฟจราจรหรือช่วงที่จอดพักรถ รับประทานอาหาร

อย่างเช่นในกรณีของคุณปภณชัย ดังเทพประสิทธิ์ อายุ 39 ปีซึ่งเป็นแฟนประจำของ นิตยสารบางกอก กล่าวว่า "ผมจะอ่านบางกอก ซื้อมาอ่านเลย อ่านตอนรอตติส ช่าเวลา คอด้มน์ เทียวกินไปต่างประเทศไปยุโรปพวกนี้ผมจะชอบ หรือพวกแก้ปัญหาต่างๆ มันให้ความรู้กับเรา วันๆ เราอยู่แต่ในรถไม่มีโอกาสได้สัมผัสพวกนี้ เราก็ได้อาศัยแต่จากการอ่านเอา อ่านเพื่อไว้คุยกับผู้ โดยสาร" (ปภณชัย ดังเทพประสิทธิ์, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณปริษา ตันธนะสาร อายุ 32 ปีผู้ชื่นชอบในเรื่องราวของภาพยนตร์ก็กล่าวเพิ่มเติม ว่า "ทุกสัปดาห์จะต้องซื้อนิตยสาร entertain มานั่งอ่านพวกเรื่องย่อหนัง หรือพวกวิจารณ์หนัง

ถ้ามีโอกาสก็จะไปดูหนังบ้าง ไปดูกีฬ่วงพักกลางวัน เลือกรื่องที่สนใจจริงๆ ชัก 3-4 เดือนครั้ง” (ปรีชา ตันธนะสาร, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

1.2 ลักษณะบริบทในการใช้สื่อ

1.2.1 วิทย์

ผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างส่วนใหญ่เปิดฟังวิทยุตั้งแต่เริ่มออกรถ โดยหลังจากที่ตรวจเช็คสภาพเครื่องยนต์และภายในตัวแล้วรอดแล้ว ผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างจะออกรถซึ่งพร้อมกันนั้นจะเปิดวิทยุฟังในทันที โดยจะมีคลื่นที่ติดตามฟังอยู่เป็นประจำและฟังอยู่ตลอดในช่วงเวลาที่ขับรถ

สำหรับคุณบุญทอง สว่างโคก อายุ 50 ปี ที่มักเปิดฟังรายการข่าวสารอยู่ตลอดเวลาที่ขับรถ กล่าวว่า “ส่วนใหญ่แล้วจะเปิดรายการร่วมด้วยช่วยกันทิ้งไว้ตลอด เพราะผมชอบฟังข่าว” (บุญทอง สว่างโคก, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

สำหรับคุณวิฑูรย์ มณีวรรณ อายุ 38 ปีซึ่งเป็นคนจังหวัดสกลนครซึ่งจะเปิดสถานีดนตรีและเพลงลูกทุ่งตลอดช่วงเวลาที่ขับรถ กล่าวว่า “ผมจะเปิดคลื่น 90 ฟังเพลงตลอดวันนี้แหละ คลื่นนี้เค้าจะเปิดเพลงลูกทุ่งหลายรูปแบบ ฟังแล้วไม่เบื่อรู้สึกเบาสมองดี” (วิฑูรย์ มณีวรรณ, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

จะให้เห็นได้ว่าผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างที่เลือกเปิดฟังวิทยุเพียงคลื่นใดคลื่นหนึ่งค้างอยู่เป็นประจำนั้น เนื่องจากได้รับความพึงพอใจจากการนำเสนอเนื้อหาของทางสถานีที่ตรงต่อความต้องการ จึงทำให้มีการเปิดรับอย่างต่อเนื่องและเปิดอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ

การเปิดรับฟังวิทยุของผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างในบางครั้งกระทำเพื่อการมีส่วนร่วมหรือการขอความช่วยเหลือบางประการร่วมกับทางสถานีวิทยุ ซึ่งถือว่าเป็นปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่ง ที่ผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างมีต่อสื่อวิทยุ

คุณวินัย ใจเด็ด อายุ 47 ปี ที่เปิดฟังวิทยุคลื่นร่วมด้วยช่วยกัน (คลื่น 96) กล่าวว่า “ฟังรายการบางทีก็มีบางโอกาสที่โทรเข้าไปขอความช่วยเหลือจากทางรายการ เช่น ตอนที่เราเสีย” (วินัย ใจเด็ด, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

และในกรณีคุณเชี่ยวชาญ ผ่านสำแดง อายุ 44 ปีที่มักจะเปิดคลื่นร่วมด้วยช่วยกัน (96) “ผมก็เคยโทรเข้าไปในรายการเค้าเหมือนกัน เวลาเมื่ออุบัติเหตุหรืออะไร ก็เคยรายงาน บางทีมีคนต้องการความช่วยเหลือออกรายการ เราอยู่ใกล้ๆ ก็จะได้ไปช่วยเค้า” (เชี่ยวชาญ ผ่านสำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

คุณศิริชัย วงษ์ธรรม อายุ 35 ปียังให้เหตุผลในลักษณะเดียวกันว่า “ผมฟังร่วมด้วยช่วยกัน เพราะผมชอบฟังการรายงานข่าวเหตุการณ์ที่มันสดๆ แล้วก็ช่วยเหลือคนอื่นด้วย อีกอย่างคือเราก็เป็นสมาชิกเค้าอยู่ด้วยก็ต้องติดตามฟังหน่อย...บางทีเราขับรถผ่านไปเจออุบัติเหตุ ก็มีรายงานเข้าไปบอกเค้าว่ามีเหตุเกิดขึ้น มีคนเจ็บนะ รถติดให้หลีกเลี่ยงบ้าง” (ศิริชัย วงษ์ธรรม, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้คุณสมจิตร ประดิษฐ์ อายุ 40 ปี ผู้ที่ติดตามคลื่นข่าวสารและการจราจรเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้คนที่ตามท้องถนน ยังกล่าวเสริมด้วยว่า “เค้ามีการรายงานข่าวสารต่างๆ แล้วก็เรื่องความเดือดร้อนของผู้คน อันไหนเราอยู่ใกล้ เข้าไปช่วยเหลือได้ก็ไป ผมชอบช่วยเหลือผู้คนที่อยู่แล้ว คลื่นพวกนี้ได้ฟังก็มีประโยชน์ได้ทำอย่างที่เราอยากทำ” (สมจิตร ประดิษฐ์, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเขียน สุขกาย อายุ 32 ปี ซึ่งจะขึ้นขอรายการที่นำเสนอข่าวสารและการรายงานปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ของผู้คนที่กล่าวเพิ่มเติมว่า “ส่วนมากก็ฟังข่าวจราจรหรือว่าเรื่องเกี่ยวกับความเดือดร้อนของผู้คน เหตุการณ์เร่งด่วนที่เกิดขึ้นในสังคม พวกนี้ชอบฟังเป็นพิเศษเลยมันได้ความรู้ บางทีก็ได้ฟังคนช่วยเหลือกันผมจะชอบ” (เขียน สุขกาย, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

คุณสำเนียง แสงเจริญ อายุ 43 ปี เป็นอีกผู้หนึ่งที่ติดตามสถานีข่าวสารและการจราจรโดยตลอดเนื่องจากเห็นว่ามีความประโยชน์ในการทำงาน นอกจากนี้คุณสำเนียงยังเคยมีประสบการณ์ในเรื่องการเก็บกระเป๋าสตางค์ของผู้โดยสารและส่งคืนอีกด้วย “ผมชอบคลื่น สวพ.91 มาก ส่วนใหญ่จะเปิดฟังตลอด เราเป็นคนชอบข่าวสาร สวพ. จะมีรายงานข่าวเรื่องรถ เรื่องฆาตกรรม มีประโยชน์เยอะนะ อย่างผู้โดยสารทำของหล่นของหาย เค้าก็ช่วยประกาศให้ เราก็เคยโทรเข้าไปตอนที่เก็บกระเป๋าสตางค์ตกให้ผู้โดยสารได้ ก็มีได้ค่าเหนื่อยมาจากผู้โดยสารมาบ้าง ถือเป็นการช่วยเหลือเค้า” (สำเนียง แสงเจริญ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

การเปิดรับฟังวิถุของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับทางราชการหรือการมีส่วนร่วมให้การให้ความช่วยเหลือผู้คนบนท้องถนน เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง มีพฤติกรรมในการเปิดรับฟังราชการเหล่านี้อยู่เป็นประจำจนเป็นเหมือนสมาชิกของทางราชการไปด้วย

ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างยังมีการเปิดรับฟังวิถุเพื่อการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในรายการที่เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวที่เป็นกระแสสังคมร่วมด้วย

ตัวอย่างเช่นคุณจันทร์ดา ดินาสา อายุ 40 ปี “ช่วงกลางคืนจะเป็นการสนทนาพูดคุยกันให้เราแสดงความคิดเห็นได้ เราก็อชอบ ก็เคยโทรไปแสดงความคิดเห็นบ้าง” (จันทร์ดา ดินาสา, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ช่องทางของสื่อวิถุเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง ได้ใช้เป็นเวทีหนึ่งในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งลักษณะในการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวนี้เป็นลักษณะในการใช้ประโยชน์ทางสื่อวิถุทางหนึ่ง ที่เป็นช่องทางให้กับผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง

นอกจากนี้ความเบื่อหน่ายจากลักษณะการทำงานที่ต้องอยู่บนรถตลอดทั้งวัน ทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีความเครียดจากการทำงาน รวมถึงสภาพการจราจรที่ติดขัด ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมักเลือกเปิดรับฟังวิถุเมื่อมีความต้องการผ่อนคลายความเครียดในจุดนี้

ตัวอย่างเช่นคุณวันชัย ไชยยา อายุ 43 ปี ที่จะหันมาฟังเพลงในช่วงที่รู้สึกเบื่อ “บางครั้งก็รู้สึกเบื่อๆ จะหันไปเปิดเพลงบ้าง ยิ่งถ้าเป็นช่วงกลางคืนจะเปิดเพลงฟังตลอด” (วันชัย ไชยยา, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณสุคนธ์ คมหอม อายุ 40 ปีคนจังหวัดสุรินทร์ คุณลุงนพ อายุ 43 ปีคนจังหวัดนครราชสีมาและคุณวรวุฒิ ทรงสังขาล อายุ 32 ปีคนจังหวัดยโสธรที่จะเลือกเปิดฟังเพลงลูกทุ่งทางคลื่น 95 เพื่อผ่อนคลายความเครียดในช่วงที่รถติดมากๆ หรือช่วงที่สถานีข่าวสารมีการพูดคุยถึงประเด็นต่างๆ ที่เครียดหรือน่าเบื่อเกินไป (สุคนธ์ คมหอม, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546; ลุงนพ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546; วรวุฒิ ทรงสังขาล, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองบางรายจะเลือกเปิดสถานีดนตรีและเพลงลูกทุ่งแต่ในช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารขึ้นมาเท่านั้น เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพ

ซัปรดอยนตรีรับจ้างเองมีความต้องการฟังรายการดนตรีและเพลงลูกทุ่งแต่ไม่ต้องการให้ผู้โดยสารถิดว่าตนเป็นคนบ้านนอก

ตัวอย่างในกรณีนี้เช่นคุณเชียวชาญ ผ่านลำแดง อายุ 44 ปี โดยมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่า “มีอยู่บางช่วงที่ผมจะเปิดเพลงฟัง ส่วนใหญ่ก็ฟังลูกทุ่ง หมอลำ ผมชอบหมอลำมากฟังตั้งแต่สมัยอยู่บ้านนอก มันก็ติดแล้ว ไม่ค่อยชอบสดริงมันฟังไม่รู้เรื่อง ไม่ติดหู แต่เวลาเปิดต้องดูก่อนว่ามีผู้โดยสารถิดไหม...จะฟังเฉพาะช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารถิดขึ้นเท่านั้น กลัวเค้าหาว่าบ้านนอก” (เชียวชาญ ผ่านลำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ตัวอย่างในกรณีของคุณชานนท์ เสกเหมาะ อายุ 47 ปี ที่เป็นคนจังหวัดสุรินทร์มักจะเปิดคลื่นดนตรีและเพลงไว้ตลอด กล่าวว่า “คลื่นที่ผมเปิดฟังตลอดจะเป็นลูกทุ่งเอฟเอ็ม คลื่น 95 เพราะผมเป็นคนชอบเพลงลูกทุ่งอยู่แล้วฟังมันได้ทั้งวันก็เลยจะเปิดคลื่นนี้ค้างไว้ตลอด ให้อะไรข่าวสารต่างนี่คลื่น 95 จะมีการรายงานข่าวต้นชั่วโมงเป็นประจำอยู่แล้วฟังแค่นั้นก็พอ อีกอย่างพวกข่าวจรรยาภาก็ไม่ได้สำคัญอะไรมากมายถึงจะฟังไปรถก็ติดอยู่ดีเลยไม่ฟังดีกว่า” (ชานนท์ เสกเหมาะ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

คุณสันติ เหมือนมี อายุ 34 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นอีกผู้หนึ่งที่ชอบเปิดฟังเพลงลูกทุ่ง โดยจะเปิดสถานีเพลงลูกทุ่งทิ้งไว้ตลอดในช่วงที่ซัปรดกล่าวเพิ่มเติมว่า “พอขึ้นรถก็จะเปิดคลื่น 90 แะเอาไว้ตลอดเลย มันชอบฟังนะเพลงลูกทุ่ง ฟังแล้วก็เพลินดี มันได้อารมณ์กว่าเพลงสมัยใหม่ก็ฟังกับเค้าไม่เป็นหรอก มันคนละแนวกัน” (สันติ เหมือนมี, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ดำเนินรายการหรือดีเจก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเลือกเปิดฟังรายการเพลง โดยผู้ประกอบการอาชีพซัปรดอยนตรีรับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองจะเปิดฟังเพลงที่มีผู้ดำเนินรายการที่มีลักษณะลีลาเฉพาะตัวที่ดูใจรวมถึงลักษณะในการนำเสนอเพลงและเนื้อหาไปพร้อมๆ กันที่เป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการอาชีพซัปรดรับจ้าง

ตัวอย่างเช่นคุณปภณชัย ตั้งเทพประสิทธิ์ อายุ 39 ปีที่จะเลือกเปิดรับฟังรายการเพลงจากเฉพาะผู้ดำเนินรายการที่ดูใจในเรื่องของลีลาในการดำเนินรายการและเนื้อหาที่นำเสนอพร้อมกับเพลงที่เป็นประโยชน์หรือเป็นเรื่องราวแปลกใหม่ที่ไม่เคยรู้มาก่อน “พอเย็นๆ ก็ฟัง 106.5 green wave จะฟังเฉพาะช่วงของคุณอ้อย นภาพร ปกติจะไม่ฟังเพลง เพราะพวกเพลงนี้เราเอาไปฟังเมื่อไหร่ก็ได้ ยิ่งไงมันก็เหมือนๆ กัน แต่ที่ฟังช่วงคุณอ้อย เพราะเค้าจัดดี มีการเอาเนื้อหาสาระต่างๆ

เก็บเรื่องทีไปอ่านหรือเคยเจอเอามาเล่าให้ฟัง ฟังแล้วก็ป็นประโยชน์ดี” (ปภณชัย ตันเทพประสิทธิ์, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการยังมีการเลือกเปิดฟังสถานีเพลงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารในบางครั้ง และการเปิดฟังนั้นก็กลายเป็นความชื่นชอบส่วนตัวไปเลยก็มี

ในกรณีของคุณวิเชียร พิกุลทอง อายุ 35 ปี ซึ่งจะเปิดสถานีเพลงไทยสากลฟังโดยตลอดกล่าวว่า “แต่ก่อนผมจะชอบฟังเพลงลูกทุ่ง แต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้ฟังเลยเพราะพวกวัยรุ่นเค้าไม่ชอบฟังแบบเรา เราก็ซึ่เกียจเปลี่ยนไปเปลี่ยนมา เดี๋ยวนี้เลยกลายเป็นติดคลื่นเพลงสตริงไปด้วย” (วิเชียร พิกุลทอง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

ทางด้านคุณจิรศักดิ์ กสิกรรม อายุ 41 ปี ที่มักจะเปิดสถานีเพลงไทยสากลฟังตลอดเวลา กล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า “ผมจะเปิดคลื่น 89 ไว้ตลอด เพราะผู้โดยสารที่ขึ้นมาจะชอบฟังคลื่นนี้ ก็เลยเปิดคลื่นนี้ไว้เลย อันนี้จริงตัวผมเองก็ชอบฟังคลื่นนี้ด้วยเลยไม่มีปัญหา อีอย่างคลื่นนี้ก็มึพวกรายงานข่าวต่างๆ หรือจรรยาจรอยู่แล้วไม่ต้องเปลี่ยนไปฟังคลื่นอื่นก็ได้” (จิรศักดิ์ กสิกรรม, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

คุณอุทิศ พูลทรัพย์ อายุ 33 ปี เป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้ที่เปิดฟังคลื่น 99 ไว้ตลอดเนื่องจากเป็นคนทีชื่นชอบกีฬามาก ทำให้สนใจข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับกีฬาแทบทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬานัดสำคัญๆ และหนึ่งในผู้ที่ติดตามการถ่ายทอดสดทางคลื่น 99 อยู่เป็นประจำคือคุณพิจิตร สารรัตน์ อายุ 40 ปี กล่าวว่า “ถ้ามีถ่ายทอดสดจะต้องเปิดคลื่น 99 ฟังประจำ อย่างน้อยไม่ได้ดูทีวี ได้ฟังเสียงก็ยงดี หรือถ้าเป็นช่วงสี่โมงเย็นเค้าก็จะมีรายการวิเคราะห์ผลการแข่งขัน เราก็ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง” (พิจิตร สารรัตน์, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปี เป็นผู้ที่ติดตามฟังคลื่น 99 เป็นประจำ โดยคุณวัฒน์สิน กล่าวว่า “ผมจะเปิดฟังคลื่น 99 ประจำ เค้าจะมีการรายงานข่าวกีฬาเพื่อทีจะได้รับรู้ข่าวคราวความคืบหน้าในแวดวงกีฬาว่าเป็นอย่างไร และถ้าวันไหนไม่สามารถกลับเข้าบ้านไปดูการแข่งขันได้ทันก็จะฟังคลื่นนี้แทน เค้าจะมีการรายงานสดให้ติดตามตลอด” (วัฒน์สิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณจิรศักดิ์ กสิกรรม อายุ 41 ปี ซึ่งจะติดตามฟังรายการถ่ายทอดสดจากทางคลื่น 99 นี้ด้วยเช่นกัน “ถ้าวันไหนมีการถ่ายทอดสดกีฬาแล้วเราไม่ได้กลับไปดูทีวีที่บ้าน ก็จะเปิดคลื่น 99 ฟังบรรยายตลอดหรือบางทีก็จะมีช่วงวิเคราะห์การแข่งขันก็จะฟังเอาไว้เป็นความรู้ด้วย” (จิรศักดิ์ กสิกรรม, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

และที่แปลกออกไปก็คือ การใช้สื่อวิทยุของคุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปี ที่จะเลือกใช้วิทยุสถานีดนตรีและเพลงในช่วงที่นอนหลับ โดยให้เหตุผลว่า “วิทยุก็เหมือนนาฬิกาปลุก เปิดวิทยุทิ้งไว้ทำให้เราตื่นอยู่เรื่อยๆ มันจะมีเสียงดังๆ ทำให้รู้สึกตัวตลอดเวลานอน ไม่หลับเป็นตายนอนตื่นขึ้นมา ถ้าขับไหวก็จะขับไป ถ้าขับไม่ไหวยังง่วงอยู่กินนอนต่อ แต่ถ้าไม่เปิดวิทยุทิ้งไปจะหลับยาวไปเลย ตื่นมาอีกทีก็เช้าแล้ว” (วัฒน์สิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ยังมีลักษณะที่น่าสังเกตอีกด้วยว่าผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองยังเลือกที่จะเปิดวิทยุเพื่อใช้ในเชิงจิตวิทยากับผู้โดยสาร โดยจะเลือกเปิดรายการวิทยุที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจับกุมคนร้ายแล้วชวนผู้โดยสารคุยถึงผลเสียของการกระทำความผิด

โดยคุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร อายุ 40 ปีผู้ที่เป็นตัวอย่างในกรณีนี้ กล่าวว่า “บางที่เราจะใช้วิทยุช่วยในเชิงจิตวิทยากับคนร้าย อย่างเราจะเปิด สวพ.91 เรื่องรายงานข่าวไม่ดีต่างๆ แล้วคนร้ายถูกจับได้ ให้คนร้ายเค้าถอดใจ จากร้ายกลายเป็นดี อย่างผมเคยเก็บคัตเตอร์ได้ในรถด้วย” (พงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่มีรถเป็นของตัวเองและจะเลือกเปิดวิทยุเฉพาะในช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการเท่านั้นก็เป็นพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ โดยผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างให้เหตุผลว่าไม่อยากให้เสียงจากวิทยุไปรบกวนสมาธิของผู้โดยสาร

สำหรับคุณสิทธิโชค ชัยจันดา อายุ 28 ปีผู้ที่จะเปิดวิทยุในช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารเท่านั้น กล่าวว่า “ผมจะเปิดวิทยุฟังเฉพาะช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ ไม่อยากให้รบกวนผู้โดยสาร ถ้าช่วงไม่มีคนขึ้นนี่ก็จะฟังตลอด แต่ถ้าขึ้นมาจะปิดเลย ไม่รู้สิ มันเป็นแบบนี้ไปแล้ว” (สิทธิโชค ชัยจันดา, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

อย่างไรก็ตามยังมีผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างบางคนที่ไม่เปิดรับฟังสถานีวิทยุใดๆ เลย แต่จะใช้วิทยุสื่อสารภายในรถแทนการติดตามฟังรายการจากทางสถานีวิทยุเนื่องจากต้องอาศัยวิทยุสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการทำมาหากินอีกทางหนึ่ง

คุณพณัง กำลังมาก อายุ 29 ปี กล่าวถึงลักษณะของการไม่เปิดรับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุใดๆ เลยว่า “ผมต้องเปิดวอเอาไว้ใช้ประโยชน์ในการรับส่งลูกค้า เวลาขับรถเปิดฟังทั้งสองอย่างมันฟังไม่รู้เรื่อง เราทำงานก็ใช้วิทยุสื่อสารเพื่อให้หาดังค์ให้มากที่สุด” (พณัง กำลังมาก, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเชาว์ พรหมมาสา อายุ 62 ปี ที่ไม่สนใจเปิดวิทยุหรือเทปเพลงฟังขณะขับรถ หากแต่จะชอบการขับเจียบๆ เท่านั้น กล่าวว่า “ลุงจะไม่ฟังเลยวิทยุ แก่ตัวแล้วก็เริ่มไม่ชอบมันฟังจนเบื่อ ถ้าเป็นสมัยก่อนลุงจะบ้าเครื่องเสียงมากก็จะฟัง แต่สมัยนี้ไม่ฟังเลย เทปก็ไม่เปิด ให้มันเจียบๆ ไปเลย พวกนี้บ้าเป็นพักๆ มันอึดตัว” (เชาว์ พรหมมาสา, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้คุณหน่ง สันติชัย อายุ 50 ปี ยังมองเห็นว่าการเปิดวิทยุขึ้น เป็นการรบกวนสมาธิในระหว่างขับรถมากกว่า และเนื่องจากเส้นทางเดินทางโดยปกติของคุณหน่งจะเลือกขับรถอยู่บริเวณชานเมืองซึ่งจะไม่เจอกับปัญหาการติดตมมากนัก ดังนั้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับข่าวสารการจราจรจึงไม่มีความจำเป็น โดยคุณหน่ง กล่าวว่า “ผมจะไม่ฟังวิทยุเลย มันรบกวนสมาธิและโดยปกติจะขับรถอยู่รอบนอกกรุงเทพฯ ไม่ค่อยเจอปัญหาจราจร ก็เลยไม่ค่อยสนใจฟังข่าวจราจรอยู่แล้ว” (หน่ง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ตัวอย่างในกรณีนี้คือ คุณสุเทพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 43 ปี ผู้ที่ไม่เปิดวิทยุภายในรถฟังเลย หากแต่จะใช้วิทยุสื่อสารแทน กล่าวว่า “สำหรับวิทยุขึ้น ไม่เปิดเลย ถ้าไม่จำเป็นจะไม่เปิดเลย จะใช้แค่วิทยุสื่อสารในรถเป็นหลัก ถ้ามีเรื่องอะไรเพื่อนๆ เค้าก็จะวอมบอกเราเอง เมื่อก่อนก็เปิดวิทยุบ้าง แต่ผู้โดยสารชอบให้หรือไม่ก็บอกให้ปิดไปเลย เราเลยตัดปัญหาไม่เปิดมันเลย”

ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ไม่เปิดรับฟังวิทยุเนื่องจากเห็นประโยชน์ของการประกอบอาชีพเป็นหลัก จึงมักมีการใช้วิทยุสื่อสารภายในรถเพื่อช่วยในการหารายได้แทนการเปิดรับฟังวิทยุ นอกจากนี้ยังเป็นการตัดความรำคาญเสียงรบกวนที่เกิดจากวิทยุอีกด้วย

1.2.2 โทรทัศน์

โทรทัศน์เป็นสื่อที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะเปิดรับในช่วงที่ว่างจากการประกอบอาชีพ ซึ่งโดยมากจะมีโอกาสเปิดรับเมื่ออยู่ที่บ้าน ช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์จะมีความแตกต่างกันออกไปตามช่วงเวลาที่ว่างจากการทำงาน

ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถในช่วงเช้าและกลับบ้านในตอนเย็นนั้น จะมีโอกาสได้เปิดรับชมโทรทัศน์ ตั้งแต่เย็นเป็นต้นไป

ในกรณีของคุณเหงง สันติชัย อายุ 50 ปีที่รับชมโทรทัศน์ในเวลากลางคืนซึ่งเป็นช่วงว่างหลังจากการขับรถ กล่าวว่า “เปิดทีวีดูช่วง 4 ทุ่มเป็นประจำ” (เหงง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ทางด้านคุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีที่จะเปิดโทรทัศน์ตั้งแต่ช่วงเย็นหลังจากกลับบ้านมาแล้ว กล่าวว่า “จะดูตอนเย็น พอ 4 โมงเข้าบ้านมาก็จะเปิดดูไปเรื่อยๆ เลย” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณสนั่น (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 52 ปี กล่าวว่า “ส่วนโทรทัศน์นั้น ดูช่วง 2-3 ทุ่ม” (สนั่น, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถในช่วงสายหรือเที่ยง จะมีโอกาสได้เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเช้าก่อนออกไปทำงานด้วย

รวมถึงคุณสุลัยมาน แสงศรี อายุ 37 ปีที่เป็นอีกคนหนึ่งที่ติดตามรายการประเภทข่าวในช่วงเช้ามาโดยตลอดก่อนที่จะออกรถในช่วงเวลาแปดโมงเช้า กล่าวว่า “เปิดโทรทัศน์ดูตอนเช้ามีดี ดูข่าวช่วงเช้า ดูเสร็จแล้วก็ออกรถ” (สุลัยมาน แสงศรี, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสมัย ดอกบัว อายุ 42 ปีที่จะตื่นขึ้นมาดูรายการข่าวในช่วงเช้าพร้อมกับการรับประทานอาหารเช้า กล่าวว่า “จะได้ดูก็ต้องช่วง 10-11 โมงแล้ว เพราะเราจะตื่นมากินข้าวพอดี” (สมัย ดอกบัว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

กรณีของคุณเทพนิมิตย์ คำนวน อายุ 42 ปีซึ่งจะออกรถประมาณเที่ยงในแต่ละวัน ทำให้สามารถเปิดรับชมโทรทัศน์ได้ก่อนที่จะออกรถ กล่าวว่า “ผมจะเปิดดูข่าว ดูก่อนออกรถช่วงเที่ยง” (เทพนิมิตย์ คำนวน, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถในเวลากลางคืนนั้น จะมีโอกาสได้เปิดชมโทรทัศน์ในช่วงเย็นก่อนที่จะออกไปทำงานในตอนค่ำ

ในกรณีของคุณคำพอง พรหมจารีย์ อายุ 32 ปี กล่าวว่า “จะดูช่วงเย็นๆ ก่อนออกรถ ถ้ามีโอกาสช่วงกินข้าวเย็น เราก็จะจอดแวะดูตามร้านค้า มันจะพอดีกับช่วงที่เรากินข้าวเย็น” (คำพอง พรหมจารีย์, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

พฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการละครโทรทัศน์นั้น นอกจากเนื้อหาของรายการแล้ว นักแสดงนำในแต่ละเรื่อง ก็มีผลต่อการเปิดรับชมรายการละครโทรทัศน์ของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างด้วยเช่นกัน

สำหรับคุณลุงนพ อายุ 43 ปีที่จะติดตามละครเรื่องไหนนั้น ขึ้นอยู่กับดาราที่แสดงนำในเรื่องนั้นมากกว่าลักษณะของเนื้อหาละคร กล่าวว่า “ดูละครบ้าง เลือกดูเอาที่ตัวดาราที่เล่นชอบคนไหน ก็ดูคนนั้น ไม่ได้สนใจเนื้อเรื่องเท่าไรหรอก” (ลุงนพ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

แต่สำหรับคุณปรีชา ตันธนะสาร อายุ 32 ปีกลับไม่เลือกชมละครไทยแต่จะเปิดดูภาพยนตร์ทางช่องเคเบิลทีวีแทน กล่าวว่า “ส่วนใหญ่จะดูช่องหนึ่ง พวก HBO หรือว่า Cinemax ละครเดี๋ยวนี้สร้างน้ำเน่า ไม่อยากดูเลย” (ปรีชา ตันธนะสาร, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ตัวอย่างของคุณประสิทธิ์ นิธิประเสริฐ อายุ 51 ปี ซึ่งเป็นคนหนึ่งที่แฟนประจำของรายการละครโดยจะเปิดเป็นประจำและจะนอนหลังจากละครจบ กล่าวว่า “ถ้าดูทีวีก็ต้องเปิดละครทางช่อง 7 ดูจนติดต้องเปิดดูทุกวัน ดูตั้งแต่สองทุ่มครึ่งกว่าจะเลิกก็สี่ทุ่ม พอละครจบก็นอน”

ในบางครั้งการชมโทรทัศน์ของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะขึ้นอยู่กับการเลือกเปิดรับรายการละครตามสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในบ้าน โดยจะนั่งรับชมละครไปพร้อมๆ กัน

เช่นกรณีของคุณแสง วันศรี อายุ 52 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่รับชมรายการละครโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกครอบครัว และโดยมากแล้วคุณแสงจะต้องรับชมรายการละครโทรทัศน์ทางสถานีเดียวกันกับภรรยา กล่าวว่า “ผมละครดูทั่วๆ ไป โดยมากก็ต้องดูตามแฟน เขาดูเราก็ดู มันกลายเป็นกิจกรรมครอบครัวกันไป ก็นั่งดูกันไป คุยกันไป”

เช่นเดียวกับคุณประพล เงินวิสัย อายุ 53 ปี กล่าวว่า “รายการส่วนใหญ่จะดูตามแฟน ถ้าเป็นพวกหนังและละครนั้น จะชอบหนังบู๊หนังแอคชั่น พวกหนังรักอีกฉาวิชาจะไม่เอาเลย หนังบู๊มันตื่นเต้นดี ดีแล้วก็สนุก” (ประพล เงินวิสัย, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้พฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้ประกอบอาชีพขั้บรถยนต์รับจ้างยังขึ้นอยู่กับ เนื้อหาของรายการ โดยรายการที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษจากผู้ประกอบอาชีพขั้บรถยนต์รับจ้างคือรายการถ่ายทอดสดกีฬา

ในกรณีของคุณวินัย ใจเด็ด อายุ 47 ปีซึ่งจะไม่ได้ออกรถในวันเสาร์อาทิตย์และมีโอกาสเปิดชมรายการกีฬา กล่าวว่า “วันอาทิตย์จะมีพวกมวยหรือฟุตบอล พวกนี้จะดูประจำขาดไม่ได้ ถ้ามีถ่ายทอดสดนี้ก็จะดู” (วินัย ใจเด็ด, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณวิชัย งามเลิศกมล อายุ 43 ปี กล่าวว่า “ต้องกลับมาดูถ่ายทอดตลอด ชอบบอลเป็นพิเศษ อยากรู้ที่เราชอบจริงๆ ได้ดูแข่งสดๆ มันได้อารมณ์อีกแบบ ตื่นเต้น” (วิชัย งามเลิศกมล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณนคร ศิวิวัฒน์ อายุ 44 ปี กล่าวว่า “กีฬาถ้ามีบอลก็ดู ยังมีถ่ายทอดสดอันนี้จะชอบ ก็ดูตลอด ดูแล้วได้ลุ้นตื่นเต้นดี” (นคร ศิวิวัฒน์, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับคุณปภณชัย ตั้งเทพประสิทธิ์ อายุ 39 ปีจะเลือกดูรายการถ่ายทอดสดเฉพาะการแข่งขันของทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบเท่านั้น กล่าวว่า “ดูพวกกีฬา ฟุตบอลก็จะดูถ่ายทอดสดเฉพาะคู่ที่เราชอบ มันไม่ค่อยมีเวลา ต้องเลือกดู” (ปภณชัย ตั้งเทพประสิทธิ์, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ทั้งนี้การเปิดชมรายการถ่ายทอดสดกีฬาของผู้ประกอบอาชีพขั้บรถยนต์รับจ้างยังต้องมีการวางแผนในการชมไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยในการจัดเวลาการทำงานและการกลับมาดูการถ่ายทอดที่บ้าน

ตัวอย่างเช่นคุณจันทรา ดินาสา อายุ 40 ปี กล่าวว่า “จะดูก็พวกถ่ายทอดกีฬา แต่พวกนี้ก็ต้องวางแผนไว้ล่วงหน้า ถ้าวันไหนมีถ่ายทอดนัดใหญ่ๆ ก็จะกลับบ้านมานั่ง” (จันทรา ดินาสา, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

และคุณอุตรศักดิ์ ฮาดดา อายุ 31 ปี กล่าวว่า “กีฬาจะดูพวกข่าวกีฬาเอา จะหาโอกาสดู บางครั้งก็ดูถ่ายทอด ถ้าดูก็จะออกไปขับรถสายๆ เอา” (อุตรศักดิ์ ฮาดดา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ที่ชื่นชอบกีฬาอย่างคุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปี กล่าวว่า “รายการกีฬาที่จะชอบดูโดยมากจะอ่านหนังสือพิมพ์ก่อนว่าจะมีถ่ายทอดสดกีฬาตอนไหนก็จะกลับบ้านมาดูแต่จะต้องหาเงินก่อน พอหาเงินได้ก็กลับบ้าน” (วัฒน์สิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

และถึงแม้ว่าบางครั้งการถ่ายทอดสดกีฬาดังกล่าวจะมีในช่วงดึกซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงานในตอนเช้า แต่คุณประสิทธิ์ นิติประเสริฐ อายุ 51 ปี จะใช้วิธีการนอนชดเชยเสียก่อนในคืนที่มีการถ่ายทอดสดและวางแผนในการชมรายการถ่ายทอดสดกีฬาไว้ล่วงหน้า “กีฬาจะดูฟุตบอลแน่ๆ เทนนิส ถ้ามีถ่ายทอดสดตอนตี 1 ถึง 2 ก็จะไม่ดู เราก็จะรีบนอนก่อนช่วงหัวค่ำเอาแรงไว้ก่อน แล้วค่อยตื่นมาดูทีหลัง” (ประสิทธิ์ นิติประเสริฐ, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบการอาชีพรับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการในช่วงเย็น ยังให้ความสนใจรายการประเภทกีฬา โดยเฉพาะรายการประเภทถ่ายทอดสดกีฬาสำคัญๆ ซึ่งการถ่ายทอดสดในบางครั้งไม่ได้มีตามช่อง Free TV ธรรมดา ผู้ประกอบการอาชีพรับรถยนต์รับจ้างกลุ่มนี้ ก็จะต้องหาร้านค้าที่ติดตั้ง Cable TV เพื่อชมการถ่ายทอดสดตามความต้องการด้วย

ตัวอย่างเช่นคุณอ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 42 ปี ผู้ที่ติดกีฬารายการมวย กล่าวว่า “ถ้ามีพวกถ่ายทอดสดกีฬาเนี่ยผมจะต้องแวะจอดตามปั๊มเพื่อรอดูแต่ถ้านัดไหนมีถ่ายทอดเฉพาะทางยูทูปี่เราก็ต้องหาร้านค้าที่เค้าติดยูทูปี่ดู” (อ้วน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

นอกเหนือจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาว่างหลังจากการทำงานแล้ว ยังมีผู้ประกอบการอาชีพรับรถยนต์รับจ้างบางคนที่มีโอกาสเปิดรับชมรายการโทรทัศน์เฉพาะในวันหยุดเท่านั้น เพราะในช่วงวันธรรมดาจะใช้เวลาในการพักผ่อนหลังจากที่เหน็ดเหนื่อยมาจากการทำงานมากกว่า

คุณสุระชัย ไช้ศรศักดิ์ อายุ 32 ปี ผู้ที่ใช้เวลาในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ เพราะจะหยุดงานในช่วงสุดสัปดาห์ กล่าวว่า “วันธรรมดานี้ ทิวี่เรียกว่าหมดสิทธิ์เลยจริงๆ นะ ใจจริงผมก็ชอบนะ แต่ไม่มีโอกาสดู แต่ถ้าเป็นเสาร์อาทิตย์ก็จะดูพวกมวย ดูก่อนออกรถ” (สุระชัย ไช้ศรศักดิ์, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

คุณพิจิตร สาระรัตน์ อายุ 40 ปี ผู้ที่มีโอกาสชมรายการโทรทัศน์เฉพาะวันหยุด กล่าวว่า “จะได้ดูทีวี่น้อย ส่วนใหญ่ก็ดูเฉพาะช่วงวันหยุด ดูจนถึงข่าวกีฬาจบ ชอบดูช่อง 7 ถ้ามีบอลถ่ายทอด ไม่ดีนักก็จะดู เกมโชว์จะดูชิงร้อยชิงล้าน” (พิจิตร สาระรัตน์, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ แต่มีรายการที่สนใจและติดตามเป็นประจำจะใช้วิธีการบันทึกเทปโทรทัศน์ที่สนใจไว้และกลับมาชมหลังจากเลิกทำงานแล้ว

ตัวอย่างเช่นคุณชื่น มะณีรัมย์ อายุ 29 ปีซึ่งมักจะบันทึกรายการโทรทัศน์ที่ชื่นชอบเอาไว้เพื่อกลับมาดูในช่วงที่ว่าง กล่าวว่า “โทรทัศน์จะไม่ค่อยมีเวลาได้ดู แต่ถ้ามีรายการอะไรที่น่าสนใจจะใช้วิธีการตั้งวิดีโออัดเอาไว้ แล้วจึงเอาเทปมาเปิดดูเมื่อกลับจากเลิกงาน” (ชื่น มะณีรัมย์, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

ถึงแม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างเลือกเปิดรับได้ง่ายในช่วงเวลาที่ว่างจากการทำงาน แต่ก็ยังมีกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่เลือกทำกิจกรรมอื่นแทนการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ โดยผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่เลือกไม่รับชมรายการโทรทัศน์นั้นมีเหตุผลต่างๆ กัน กล่าวคือ

สาเหตุแรกมาจากการที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ต้องทำงานตลอดทั้งวันเป็นเวลาหลายชั่วโมงโดยต้องใช้สมาธิในการขับรถโดยตลอด ซึ่งช่วงเวลานั้นยาวนานถึงวันละกว่า 12 ชั่วโมง จึงทำให้ที่ว่างจากการขับรถและสามารถเปิดรับสื่อโทรทัศน์ได้นั้นแทบไม่มี นอกจากนั้นยังมีการประกอบอาชีพเสริมที่เพิ่มเติมเข้ามาทำให้เวลาดนน้อยลงไปด้วย ดังนั้นผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างจึงเลือกที่จะไม่เปิดรับสื่อโทรทัศน์

ในกรณีของคุณสุคนธ์ คมหอม อายุ 40 ปีผู้ที่ออกรถตั้งแต่ 04.00 น.จนถึง 20.00 น. และช่วยภรรยาขายของในบางโอกาสจนแทบไม่มีเวลาทำกิจกรรมอื่นๆ เลย กล่าวว่า “โทรทัศน์นั้นจะไม่ได้ดูเลย ไม่ค่อยมีเวลาดู ทำงานแทบตลอดทั้งวัน บางทีผมจะช่วยแฟนขายของบ้าง พอกลับมาบ้านก็อยากพักผ่อนมากกว่า เวลาแต่ละวันมันเหลือน้อยแล้ว” (สุคนธ์ คมหอม, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

เช่นเดียวกับคุณเกียรติศักดิ์ วงศา อายุ 37 ปีซึ่งโดยปกติจะขับรถตลอดทั้งวันเป็นเวลากว่า 12 ชั่วโมงให้เหตุผลสนับสนุนเพิ่มเติมว่า “ไม่ค่อยมีเวลาดู ถ้ามีโอกาสจะดูข่าว แต่ส่วนใหญ่จะกลับไปไม่ทัน” (เกียรติศักดิ์ วงศา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

รวมทั้งคุณชัยณรงค์ ไวยโกชน์ อายุ 34 ปีซึ่งถึงแม้จะขับรถวันละไม่เกิน 12 ชั่วโมง แต่จะมีงานขับรถรับจ้างส่งของเพิ่มเติมเป็นบางครั้ง ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะเปิดชมรายการโทรทัศน์ได้ กล่าวว่า “ที่ดูน้อยมาก เพราะทำงานกลางคืน ส่วนมากก็ไม่ได้ดูหรอก กลางวันก็นอน รายการที่

อยากดูก็ไม่มี หรือบางทีผมจะมีงานขับรถส่งของด้วย เวลาที่แทบไม่มีเหลือ” (ชัยณรงค์ ไวยโกชน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณวรุฒิ ทรงสังขาล อายุ 32 ปีที่ออกรถแท็กซี่ตลอดทั้งวันแทบไม่มีเวลาเปิดชมรายการโทรทัศน์เลยกล่าวเพิ่มเติมว่า “ที่วีจะไม่ได้เปิดดูเลย ไม่มีเวลาดู ทำงานขับรถตลอด กลับมาก็หมดเวลา” (วรุฒิ ทรงสังขาล, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับในเรื่องนี้คุณจิรศักดิ์ กสิกรรม อายุ 41 ปีที่ถึงแม้จะออกรถแท็กซี่ตลอดทั้งวันจนไม่สามารถหาเวลาเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ได้ แต่จะอาศัยการเปิดรับสื่ออื่นแทน กล่าวว่า “จะไม่ค่อยได้ดู เราต้องทิ้งไปไม่ได้ดู เรามีปัญหาชีวิตของเรา ต้องทำมาหากิน เพื่ออนาคต จะมาพอใจแค่ได้ดูตรงนั้นไม่ได้ ถ้าเป็นพวกกีฬา ก็จะดูบ้าง แต่ต้องเป็นของไทย ถ้าเป็นของต่างชาติจะไม่ดูเลย บางทีเราเข้าบ้านไม่ทันก็เปิดวิทยุเอา หรือไม่ก็มาดูข่าวรอบดึกเอา ดูแค่ผลการแข่งขันก็พอ” (จิรศักดิ์ กสิกรรม, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ช่วงเวลาในการทำงานที่มากกว่า 12 ชั่วโมงต่อวันส่งผลให้เวลาว่างจากการทำงานของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีลดน้อยลงไปด้วย และแน่นอนว่าย่อมส่งผลถึงการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างด้วย โดยทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างไม่มีโอกาสที่จะสามารถเลือกเปิดรับสื่อโทรทัศน์ได้นั่นเอง

นอกจากเวลาว่างจากการทำงานที่น้อยมากจนไม่สามารถเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ได้แล้ว อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างไม่เปิดรับสื่อโทรทัศน์เนื่องจากความเหนื่อยล้าจากการทำงานที่ต้องใช้สมาธิมากเป็นพิเศษ โดยผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างอาจต้องการพักผ่อนเพื่อเก็บแรงไว้สำหรับการทำงานในวันต่อไป หรือมีความต้องการที่จะทำกิจกรรมอื่นมากกว่า ดังนั้นผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจึงเลือกที่จะไม่เปิดรับโทรทัศน์ในช่วงที่ว่าง

กรณีของคุณวิเชียร พิกุลทอง อายุ 35 ปีผู้ที่ต้องขับรถตลอดทั้งวันมักเลือกใช้เวลาว่างในการพักผ่อนมากกว่าการรับชมโทรทัศน์ กล่าวว่า “โทรทัศน์นั้นไม่ค่อยได้ดู กลับไปก็นอนไม่ค่อยมีเวลาหรือ อีกร้อยๆ เราเองก็อยากพักผ่อนมากกว่า ขับรถมาเหนื่อยๆ” (วิเชียร พิกุลทอง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณนิคม ศรีสุนนท์ อายุ 36 ปีซึ่งโดยปกติจะขับรถในช่วงตั้งแต่เที่ยงวันจนถึงเที่ยงคืน และหลังจากกลับเข้าบ้านแล้วจะใช้เวลาในการพักผ่อนมากกว่าการชมโทรทัศน์ กล่าวว่า

“ไม่มีเวลาดูเลยต้องทำงานในช่วงเวลากลางคืนจนถึงเช้าและต้องพักผ่อนในเวลากลางวันทำให้ไม่สามารถเปิดรับโทรทัศน์ได้” (นิคม ศรีสุนนท์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

คุณประวี ชันธุ์เดช อายุ 39 ปีที่จะใช้เวลาพักผ่อนหลังจากการออกรถมาตลอดทั้งวันกล่าวว่า “ทีวีแทบจะไม่ได้ดู น้อยครั้งนัก กลับมากก็อยากนอนเลย” (ประวี ชันธุ์เดช, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2546)

และสำหรับคุณสุชวุฒิ บุญเลิศ อายุ 46 ปีให้เหตุผลสนับสนุนในทำนองเดียวกันว่า “โทรทัศน์ไม่ค่อยได้ดูเลย ปิดตายตัวเองไปเลย” (สุชวุฒิ บุญเลิศ, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

ถึงแม้ว่าเวลาที่ว่างจากการทำงานในแต่ละวันจะมีพอเพียงสำหรับการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ได้ในบางโอกาส แต่ความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นจากการทำงานที่ใช้สมาธิจดจ่ออยู่บนท้องถนนนั้นทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างบางคนต้องการเวลาในการพักผ่อน เพื่อการประกอบอาชีพในวันต่อไปมากกว่าการใช้เวลาอยู่หน้าจอโทรทัศน์

1.2.3 หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีโอกาสเปิดรับทั้งในช่วงระหว่างการทำงานและในช่วงว่างจากการทำงาน เนื่องจากลักษณะของสื่อหนังสือพิมพ์ที่สามารถหยิบขึ้นมาอ่านเมื่อใดก็ได้ โดยผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์แต่เฉพาะหัวข้อข่าวนั้นก็มีความไม่บ่อยทีเดียว เนื่องด้วยลักษณะเวลาในการทำงานของผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างซึ่งต้องอาศัยเวลาส่วนใหญ่อยู่บนรถเพื่อการประกอบอาชีพจึงแทบจะไม่มีเวลาได้อ่านหนังสือพิมพ์ แต่โอกาสที่พอจะมีอยู่บ้างทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์เฉพาะหัวข้อข่าวเพียงเพื่อให้รู้ข้อมูลในเบื้องต้นว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นในแต่ละวันหรืออาจจะเฉพาะข่าวใดข่าวหนึ่งเป็นพิเศษและติดตามข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อวิทยุซึ่งจะมีโอกาสได้เปิดรับมากกว่า

อย่างในกรณีของคุณสุชวุฒิ บุญเลิศ อายุ 46 ปี ที่มักจะเปิดอ่านหนังสือพิมพ์เฉพาะหัวข้อข่าวและตามฟังรายละเอียดจากวิทยุทีหลัง กล่าวว่า “ผมเลือกอ่านเฉพาะหัวข้อข่าว เห็นว่าอันไหนดังหรือสำคัญก็อ่าน ไม่ได้อ่านรายละเอียด เอาไว้พอเป็นข้อมูลแล้วค่อยไปตามฟังจากวิทยุทีหลัง” (สุชวุฒิ บุญเลิศ, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณพณัง กำลังมาก อายุ 29 ปีที่จะเลือกซื้อและอ่านหนังสือพิมพ์จากการพาดหัวข่าวแต่จะไม่ได้อ่านรายละเอียดซึ่งโดยมากจะทิ้งหนังสือพิมพ์ไว้ให้ผู้โดยสารอ่าน กล่าวเพิ่มเติมว่า “มันแล้วแต่จังหวะ อย่างช่วงติดไฟแดง ถ้ามีหนังสือพิมพ์เราเห็นพาดหัวข่าว ถ้าน่าสนใจเราก็จะซื้อ ฉบับไหนก็ได้ ดูว่าพาดหัวน่าสนใจหรือเปล่า จะอ่านก็เฉพาะพาดหัวนี้แหละ ขับรถไม่มีเวลาอ่านรายละเอียดข้างในหรอก ส่วนใหญ่ซื้อมาทิ้งไว้ให้ผู้โดยสารอ่านเวลานั่งรถ” (พณัง กำลังมาก, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

อีกคนหนึ่งที่จะได้อ่านหนังสือพิมพ์แต่เฉพาะหัวข่าวนั้นคือคุณประพล เงินวิลัย อายุ 53 ปี กล่าวว่า “ส่วนมากผมอ่านไทยรัฐอ่านเฉพาะหัวข่าวอย่างเดียวไม่ได้อ่านข้างในไม่ค่อยมีเวลาเพราะจะได้อ่านก็เฉพาะช่วงกินข้าวเท่านั้นแล้วก็ไม่ได้ซื้อหนังสือพิมพ์เอาไว้เองด้วย ได้อ่านแค่นั้นก็พอรู้แล้วว่าอะไรเป็นอะไร” (ประพล เงินวิลัย, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณเทพนิมิตย์ คำนวน อายุ 42 ปีที่เลือกอ่านเฉพาะหัวข่าวเนื่องจากสุขภาพสายตาไม่ค่อยดีจึงไม่สามารถที่จะอ่านหนังสือพิมพ์นานๆ ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่า “แฟนจะซื้อไทยรัฐมาอ่านประจำ เราก็จะได้อ่านด้วยทุกวัน อ่านแต่หน้าหนึ่งดูแค่จ่าหน้า เดียวนี้อ่านมากไม่ได้ ต้องใช้สายตาเยอะเราเองสายตาไม่ดีอันไหนที่น่าสนใจจริงๆ ถึงจะอ่าน” (เทพนิมิตย์ คำนวน, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

กรณีของคุณอำนาจ พุทธจักร อายุ 30 ปีจะเลือกอ่านแต่เฉพาะหัวข่าวไม่สนใจในรายละเอียดให้เหตุผลกับผู้วิจัยว่า “อ่านนะพวกหนังสือพิมพ์ แต่จะเลือกอ่านเฉพาะหัวข่าว ไม่ชอบอ่านรายละเอียดยืดยาว มันเสียเวลา อ่านหัวข่าวก็พอจะรู้เรื่องคร่าวๆ แล้ว” (อำนาจ พุทธจักร, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

รวมทั้งคุณคุณนิคม ศรีสุนนท์ อายุ 36 ปีและคุณบุญร่วม ขอนโพธิ์ อายุ 45 ปีซึ่งให้เหตุผลในการทำงานเดียวกันว่าจะเลือกอ่านเฉพาะหัวข่าวซึ่งไม่ได้เจาะจงอ่านไปถึงรายละเอียดเพราะไม่ค่อยมีเวลาและจะอาศัยตามรายละเอียดจากสื่อวิทยุที่หลัง (นิคม ศรีสุนนท์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546; บุญร่วม ขอนโพธิ์, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

และสำหรับคุณวิเชียร พิกุลทอง อายุ 35 ปีที่กล่าวถึงการอ่านหนังสือพิมพ์ไว้ว่า “อ่านบ้าง ไม่อ่านบ้าง ปกติจะเลือกดูหัวข่าว อย่างอื่นก็ไม่ค่อยอ่าน เลือกอ่านที่มันแลดูน่าสนใจ แต่จะไม่น่าอ่านรายละเอียดที่มันยาวมากๆ” (วิเชียร พิกุลทอง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้คุณทวี เกาะแก้ว อายุ 41 ปียังกล่าวเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า “อ่านข่าวหน้าหนึ่ง ดูข่าวหน้าหนึ่งว่ามีข่าวอะไรน่าสนใจ พวกพาดหัวข่าวหรือไม่กี่ข่าวย่อย ข่าวการเมืองก็สนใจบ้าง ก็พอจะติดตาม แต่จะอ่านเฉพาะหัวข้อข่าว เพราะแค่อ่านหัวข้อข่าวก็รู้แล้วว่าอะไรเป็นอะไร” (ทวี เกาะแก้ว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

และผู้ que อ่านข่าวอย่างผิวเผินไม่ได้เฉพาะเจาะจงอย่างคุณสามารถ ธรรมโคตร อายุ 25 ปี กล่าววว่า “อ่านหน้าแรก อ่านทั่วหน้าเลย อ่านข่าวหน้า 1 ไม่ค่อยสนใจรายละเอียด อ่านแบบผิวเผิน อ่านไม่ได้เจาะจงประเด็นอะไร” (สามารถ ธรรมโคตร, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบการอาชีพที่เลือกอ่านเฉพาะพาดหัวข่าวเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเปิดอ่าน หนังสือพิมพ์ จึงใช้เวลาเท่าที่มีอยู่ในการเปิดอ่านเฉพาะประเด็นสำคัญในแต่ละวันซึ่งการอ่านแต่เพียงหัวข้อข่าวช่วยให้ประหยัดเวลาได้มากที่สุด และอาจอาศัยสื่อชนิดอื่นในการติดตามรายละเอียดจากประเด็นที่ได้เปิดเอาไว้ รวมถึงผู้ประกอบการที่รับจ้างที่สุขภาพสายตาไม่อำนวยต่อการอ่านหนังสือทำให้ไม่สามารถอ่านได้ละเอียดมากนัก

ในเรื่องของเวลาและสถานที่ซึ่งผู้ประกอบการที่รับจ้างสะดวกในการเปิดรับสื่อ หนังสือพิมพ์ได้นั้น จะมีความแตกต่างกันออกไปตามช่วงเวลาว่างจากการทำงานของแต่ละคน รวมถึงการเปิดอ่านในช่วงเวลาของการทำงานขณะที่การจราจรติดขัดจนมีเวลาพอจะเปิดหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่านฆ่าเวลาได้

ในกรณีของคุณชื่น มะณีรัมย์ อายุ 29 ปี หนึ่งในผู้ที่ซื้อหนังสือพิมพ์บริเวณสี่แยกไฟแดง และหาเวลาว่างในขณะที่ขับรถเพื่อเปิดอ่านหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ กล่าววว่า “ผมอ่านหนังสือพิมพ์ตอนเช้าของทุกวัน จะได้ซื้อที่สี่แยกไฟแดง ซื้อไว้อ่านในรถนี่แหละ ทั้งไทยรัฐเดลินิวส์ผมอ่านได้หมด มีเล่มไหนเหลือก็ซื้อเล่มนั้น” (ชื่น มะณีรัมย์, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

และสำหรับคุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร อายุ 40 ปี จะรับหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้านตั้งแต่เช้า และใช้เวลาในช่วงเช้าก่อนออกรถในการอ่านหนังสือพิมพ์ กล่าววว่า “ช่วงอยู่บ้านจะได้อ่านหนังสือพิมพ์โดยที่บ้านจะรับไทยรัฐและเดลินิวส์ ภรรยาจะอ่านเดลินิวส์ เราก็จะอ่านไทยรัฐ แบ่งกันไปเลย คนละฉบับ เราชอบไม่เหมือนกัน ก็ต่างคนต่างอ่าน” (พงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณคำนึ่ง พรหมชาติ อายุ 41 ปี เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้รับหนังสือพิมพ์เป็นประจำเนื่องจากมีความสะดวกมากกว่าการไปหาซื้อจากนอกบ้าน กล่าววว่า “ผมต้องอ่านหนังสือพิมพ์เป็น

ประจำทุกวันอยู่แล้ว ที่บ้านจะรับเดลินิวส์ เลือกรับมาเลยทุกวัน มันสะดวกดี ไม่ต้องไปกังวลว่าจะหาจากตรงไหนมาอ่านดี” (คำเนิ่ง พรหมชาติ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตนเองที่มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงที่อยู่ที่บ้านนั้น จะมีโอกาสได้ใช้เวลาในการอ่านมากกว่าผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องอาศัยการอ่านหนังสือพิมพ์ในสถานที่อื่น เนื่องจากเงื่อนไขในเรื่องของเวลาในการเปิดรับ ทำให้สามารถเลือกอ่านคอลัมน์ที่สนใจและใช้เวลาได้อย่างไม่จำกัด

ตัวอย่างเช่นคุณวันชัย ไชยยา อายุ 43 ปี ผู้ที่พักอยู่กับลูกชายซึ่งจะซื้อหนังสือพิมพ์ไปอ่านในเวลากลางคืนหลังเลิกงาน กล่าวว่า “โดยจะซื้อมาอ่านที่หอพักลูกชาย อ่านตอนกลางคืน ซื้อไว้ตั้งแต่กลางวันแต่เราไม่มีเวลาอ่านก็เอากลับมาอ่านที่บ้านจะเลือกอ่านได้ตามใจชอบไม่ต้องรีบร้อนซื้อมาแล้วลูกชายก็จะได้อ่านด้วย” (วันชัย ไชยยา, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณเชาว์ พรหมมาสา อายุ 62 ปี ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ที่บ้านในตอนกลางคืน กล่าวว่า “บ้านอยู่ติดกับโรงพิมพ์ พวกพนักงานเค้าก็จะเอามาให้เราประจำทุกวัน จะได้อ่านก็ช่วงกลางคืน พอเลิกขับรถกลับบ้านมาก็อ่าน มันก็เป็นฉบับของวันพรุ่งนี้นะ จะได้อ่านล่วงหน้าโดยมากจะอ่านไปเรื่อยๆ” (เชาว์ พรหมมาสา, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่จะหาโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงที่พักรับประทานอาหารบริเวณร้านค้าหรือจุดจอดพักรถต่างๆ ซึ่งเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์ไปพร้อมๆ กับการกระทำกิจกรรมอื่นๆ ในช่วงว่าง

สำหรับคุณวัฒนสิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปีผู้ที่มีโอกาสเปิดอ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงรับประทานอาหารเช้า กล่าวว่า “ปกติจะหาหนังสือพิมพ์อ่านตามร้านตอนกินกาแฟ ร้านเค้าจะมีหนังสือพิมพ์ทิ้งไว้ให้อ่าน อ่านไปเรื่อยๆ กินเสร็จก็ไป” (วัฒนสิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณประสิทธิ์ นิติประเสริฐ อายุ 51 ปีที่ออกรถในช่วงเช้าและมักหาหนังสือพิมพ์อ่านตามร้านค้าระหว่างรับประทานอาหารเช้าให้ผู้วิจัยฟังว่า “ผมอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันโดยมากหาอ่านตามร้านค้า เวลาเรานั่งกินข้าว ก็อ่านไปด้วยได้ เราไม่ได้อ่านละเอียดก็ไม่ต้องไปซื้ออ่านอาศัยเค้าอ่านก็พอ” (ประสิทธิ์ นิติประเสริฐ, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

คุณลุงนพ อายุ 43 ปี ผู้ที่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์จากบริเวณร้านค้าที่แวะจอดพัก กล่าวว่า “ลุงอ่านพวกไทยรัฐหรือคมชัดลึก อ่านแทบทุกวัน อ่านคือช่วงพักกินข้าวกลางวัน หรือตอนจอดรถพักผ่อน หาอ่านเอาตามร้านอาหารในที่จอดพักกรณีนี้แหละ มั่นมืออยู่แล้ว ไม่ต้องเสียเงินด้วย” (ลุงนพ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

การจราจรที่ติดขัดในกรุงเทพมหานครทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างต้องเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจึงใช้เวลาในช่วงนั้นเปิดอ่านหนังสือพิมพ์เป็นการฆ่าเวลา

กรณีของคุณสมพงษ์ จันทรไธม์ อายุ 53 ปี ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ระหว่างที่รถติดไฟแดง กล่าวว่า “จะซื้อติดรถมาไว้อ่านตอนติดไฟแดง รถมันติดๆ เราไม่ได้ทำอะไรก็อ่านตอนนั้นแหละ มันไม่เบื่อดี รถติดแล้วมันเบื่อ” (สมพงษ์ จันทรไธม์, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงกรณีของคุณฝาง จงแต่งกลาง อายุ 36 ปีที่อ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงที่รถติด สัญญาณจราจร กล่าวว่า “ซื้อหนังสือพิมพ์ไว้อ่านตอนติดไฟแดง บางทีมันติดนาน เราชอบเบื่อกๆ ก็หยิบหนังสือพิมพ์มาอ่าน ติดนานก็ได้อ่านเยอะหน่อย” (ฝาง จงแต่งกลาง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

และเช่นเดียวกับคุณทวี เกาะแก้ว อายุ 41 ปีที่มีพฤติกรรมแบบเดียวกันให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า “โดยมากจะซื้ออ่านเอง ได้อ่านก็ตอนทีรถมันติดๆ อ่านมันในรถนั่นแหละ หรือบางทีถ้าจะพัก กลับเข้าบ้านก็หยิบไปอ่านด้วย” (ทวี เกาะแก้ว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มักจะมีเลือกจอดรอผู้โดยสารตามจุดจอดรถต่างๆ จะอาศัยเวลาในช่วงว่างระหว่างนั้นอ่านหนังสือพิมพ์ไปด้วย เนื่องจากเป็นช่วงที่ว่างมากพอที่จะใช้ในการอ่านหนังสือพิมพ์และไม่ต้องใช้สมาธิในการทำกิจกรรมอื่นใดด้วย

คุณจันทรา ดินาสา อายุ 40 ปี กล่าวสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า “จะอาศัยอ่านเอาในรถ เพราะปกติจะไม่ชอบขับรถไปเรื่อยๆ จะหาที่จอดคอยผู้โดยสาร ตามห้างบ้าง แหล่งจอดต่างๆ บ้างก็ใช้เวลาช่วงนั้นอ่าน” (จันทรา ดินาสา, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องเช่ารถจากสถานประกอบการที่มักจะมีโอกาสได้อ่านหนังสือพิมพ์ที่สถานบริการเช่ารถที่ตนเองใช้บริการอยู่ ซึ่งสถานบริการเหล่านั้นจะมี

หนังสือพิมพ์ไว้ให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างได้อ่านขณะที่รอรับหรือส่งรถ โดยเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้าง

ในเรื่องนี้คุณนิคม ศรีสุนนท์ อายุ 36 ปีให้ความเห็นกับผู้วิจัยว่า “สำหรับหนังสือพิมพ์ผมจะอ่านช่วงรอรับรถ คือที่ลูกค้าจะมีหนังสือพิมพ์วางไว้ให้ มันมีอยู่หลายเล่ม เราก็เลือกอ่านได้สบาย ปกติผมจะอ่านไทยรัฐ” (นิคม ศรีสุนนท์, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณทวี ปัญญา อายุ 30 ปีที่จะได้อ่านหนังสือพิมพ์ที่สถานประกอบการกล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า “อ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงเย็นก่อนที่จะออกรถ มาอ่านเอาที่อู่นี้แหละ ลูกค้าจะมีหนังสือพิมพ์จัดไว้ให้ เพราะเวลารอรถมาเปลี่ยนกะบางทีก็รีบบางทีก็ช้า เอาแน่เอาอนไม่ได้” (ทวี ปัญญา, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2545)

ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ต้องใช้บริการล้างรถที่ปั้มน้ำมันก็มีโอกาสได้เปิดอ่านหนังสือพิมพ์ในขณะที่นั่งรอรับรถอยู่ แต่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะมีข้อจำกัดในเรื่องของปริมาณของหนังสือพิมพ์และช่วงเวลาที่ย่าน เพราะในจุดบริการล้างรถนั้นมีผู้ใช้บริการที่ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกันอยู่เป็นจำนวนมาก

ยกตัวอย่างเช่นคุณสายัณ จันทอง อายุ 25 ปีซึ่งจะใช้บริการล้างรถตามสถานบริการน้ำมันอยู่เป็นประจำและมีโอกาสได้อ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงที่รอรถ กล่าวว่า “ผมได้อ่านหนังสือพิมพ์เรื่อยส่วนมากหาอ่านตามปั้มน้ำมันช่วงไปล้างรถ วันไหนล้างก็ได้ อ่าน จะล้างทีก็ประมาณ 3-4 วันต่ออาทิตย์...แต่เวลาเราอ่าน จะอ่านนานก็ไม่ได้ หนังสือพิมพ์มันมีฉบับเดียว ก็ต้องแบ่งๆ กันอ่านคนอื่นเค้าก็รอเราอยู่” (สายัณ จันทอง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

การทำงานที่ต้องอาศัยเวลาและสมาธิทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเปิดอ่านหนังสือพิมพ์ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างบางคนจึงเลือกอ่านหนังสือพิมพ์เฉพาะในวันหยุดหรืออ่านข่าวที่ทางสถานบริการเช่ารถมีข่าวติดบอร์ดไว้ให้แทน

ตัวอย่างในกรณีนี้คือนายโปร่ง แสงศรี อายุ 54 ปีซึ่ง กล่าวว่า “ก่อนมาขับรถยนต์รับจ้างจะมีโอกาสได้อ่านทุกวัน พอมาขับรถก็แทบไม่ได้อ่าน วันไหนหยุดจะซื้อมาอ่าน และที่อู่จะมีการตัดข่าวสารต่างๆ ติดบอร์ดเอาไว้ให้คนขับรู้ด้วยเนื่องจากเป็นอู่ใหญ่” (โปร่ง แสงศรี, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

ในขณะที่คุณสายัน พูลเพ็ง อายุ 30 ปีเลือกที่จะเปิดดูภาพข่าวมากกว่าเนื้อหารายละเอียดของข่าว กล่าวว่า “ส่วนใหญ่ผมจะเปิดดูเอาแต่ภาพ ดูภาพก็พอจะรู้เรื่อง ไม่ต้องมาเสียเวลาอ่านรายละเอียด มันทุ่นเวลาไปได้เยอะ” (สายัน พูลเพ็ง, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ไม่เปิดอ่านหนังสือพิมพ์เลย เนื่องจากไม่ชอบการอ่านหนังสือหรือเกิดจากสุขภาพทางสายตาที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการเปิดอ่านหนังสือพิมพ์

ในกรณีของคุณสุดทำ ทองจรัส อายุ 46 ปี ผู้ที่ไม่อ่านหนังสือพิมพ์เนื่องจากสายตาไม่เป็นใจ กล่าวว่า “ลุงไม่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์หรอก เพราะตาไม่ค่อยดีแล้ว ถ้าจะอ่านต้องไขว่คว้า ไม่อ่านเลยดีกว่า มันยุ่งยาก” (สุดทำ ทองจรัส, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับคุณลุงอ้วน อายุ 57 ปี ผู้ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือแต่จะเลือกสื่อวิทยุมาทดแทนซึ่งสะดวกต่อการรับรู้มากกว่า กล่าวว่า “ปกติลุงจะไม่อ่านหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว ไม่ค่อยชอบอ่านอยากรู้ข่าวอะไรก็ฟังเอาจากวิทยุดีกว่า มันสะดวกกว่าเยอะ มีคนมาพูดให้ฟัง” (ลุงอ้วน, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

ทั้งนี้รวมถึงคุณนิทัศน์ พุ่มพันธ์ อายุ 53 ปี, คุณสมัย ดอกบัว อายุ 42 ปีและคุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค อายุ 47 ปีที่ กล่าวว่า ไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์เนื่องจากต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพเสียเป็นส่วนใหญ่และยังมีบุคลิกลักษณะที่ไม่ชอบอ่านหนังสือด้วยจึงอาศัยการเปิดฟังสื่อวิทยุแทนมากกว่า (นิทัศน์ พุ่มพันธ์, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546; สมัย ดอกบัว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546; สุรพงษ์ ชัยศิริโชค, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ในขณะที่คุณเชี่ยวชาญ ผ่านสำแดง อายุ 44 ปีผู้ที่ไม่อ่านหนังสือพิมพ์แต่จะเลือกการเปิดรับชมโทรทัศน์แทน กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์เหรอ พี่ไม่ค่อยได้อ่านเลย ไม่มีโอกาสหรอก ไม่มีเวลาแล้วพี่ก็ไม่ชอบอ่านหนังสือด้วย ดูโทรทัศน์เอาดีกว่า มีภาพมีเสียง” (เชี่ยวชาญ ผ่านสำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณวันชัย ดอนวิเศษ อายุ 30 ปีที่ไม่มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ กล่าวว่า “ผมต้องทำงานในช่วงเวลากลางคืนจนถึงเช้า ขับรถอยู่ตลอด กลับเข้าบ้านตอนกลางวันก็อยากพักผ่อนนอนหลับมากกว่า ไม่มีเวลามาอ่านหนังสือพิมพ์หรอก” (วันชัย ดอนวิเศษ, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2545)

รวมถึงคุณธีรภู (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 45 ปี ได้ให้เหตุผลสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า “ไม่มีโอกาสได้อ่านเลยพวกหนังสือพิมพ์ ทำงานตลอด กลับมาก็เหนื่อยอยากพักผ่อนมากกว่า ที่สำคัญ บางทีผมใช้วิธีการฟังวิทยุ จะมีการสรุปข่าวสำคัญๆไว้อยู่แล้ว” (ธีรภู, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2546)

เช่นเดียวกับคุณสันติ เหมือนมี อายุ 34 ปีและ คุณแสง วันศรี อายุ 52 ปี ให้ข้อมูลไว้ว่า จะไม่ค่อยได้อ่านหนังสือพิมพ์เลยเนื่องจากต้องขับรถตลอดและหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ต้องใช้เวลาในการอ่านมาก จึงเลือกรับข่าวสารต่างๆ ด้วยการฟัง วิทยุ คุโทรทัศน์หรือไม่ก็คุยกับเพื่อนที่ขับรถมากกว่า (สันติ เหมือนมี, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546; แสง วันศรี, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

เป็นที่น่าแปลกใจยิ่งขึ้นไปอีกว่าคุณสุพจน์ มั่นยืน อายุ 50 ปีเลือกที่จะไม่อ่านหนังสือพิมพ์เนื่องจากอ่านหนังสือไม่ค่อยออกจึงเลือกที่จะเปิดวิทยุฟังมากกว่า “หนังสือพิมพ์ไม่ได้อ่านหรอก ผมอ่านหนังสือไม่ค่อยออกก็เลยไม่ได้อ่านดีกว่า ส่วนมากก็เปิดวิทยุฟังเอา มีข่าวเหมือนกับหนังสือพิมพ์ และก็ฟังไปเรื่อยๆ หลายสถานีก็มีรายละเอียดพอ” (สุพจน์ มั่นยืน, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้สื่อหนังสือพิมพ์ยังทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างต้องผิดหวังจากการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง จนผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างตัดสินใจเลิกอ่านไปอย่างสิ้นเชิง

ตัวอย่างในกรณีนี้คือคุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปีซึ่งกล่าวกับผู้วิจัยว่า “ผมจะไม่อ่านหนังสือพิมพ์เลยเพราะเคยอ่านหนังสือพิมพ์แล้วรู้สึกผิดหวัง คำให้ข่าวไม่ตรงกับความจริง เคยมีครั้งหนึ่งที่เรายู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย พอวันรุ่งขึ้นให้ข่าวเป็นอีกแบบหนึ่ง เราเลยเลิกอ่านไปเลย” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมีพฤติกรรมในการเลือกช่องทางสื่อและเนื้อหาสาระประเภทใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านช่วงเวลาที่สะดวกและมีว่างอย่างเพียงพอต่อการเลือกเปิดรับสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น วิทยุ ซึ่งสามารถเปิดรับฟังได้ในขณะที่ทำงาน โดยเนื้อหาที่เลือกเปิดรับขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคลซึ่งสื่อวิทยุสามารถสนองตอบความต้องการของผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีความสนใจเนื้อหาเฉพาะได้เป็นอย่างดีเนื่องจากการที่วิทยุมีรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะสถานีประเภทรูปแบบ (format station) กล่าวคือ ไม่ว่าจะ

เปิดรับฟังในช่วงเวลาใดของวันจะได้รับเนื้อหาสารที่มีข้อมูลในลักษณะเดียวกัน การรับชมโทรทัศน์ เปิดรับชมหลังจากเลิกขับรถแล้ว ทั้งในช่วงเช้า ช่วงค่ำ และช่วงดึก สำหรับเนื้อหาสารในสื่อโทรทัศน์ที่นำเสนอในช่วงเวลาเดียวกันจะมีเนื้อหาสารที่ใกล้เคียงกันเนื่องจากรูปแบบในการนำเสนอ รายการที่ต้องมีการแข่งขันกันของแต่ละสถานี และหนังสือพิมพ์ซึ่งจะเปิดอ่านได้ตลอดเนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถนำติดตัวไปได้ นอกจากนี้การเลือกเปิดรับเนื้อหาสาระต่างๆ นั้น ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐาน ความชอบในการเลือกเนื้อหาของแต่ละบุคคล รวมถึงลักษณะเนื้อหาของรายการที่มีอยู่ให้เลือกสรรได้ นอกจากนี้ปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดลักษณะในการเปิดรับสื่อต่างๆ ได้นั้น คือปัจจัยทางด้านรายได้ซึ่งเป็นตัวเพิ่มศักยภาพในการเปิดรับสื่อได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงสื่อที่ต้องเป็นสมาชิก และมีการจ่ายค่าสมาชิกด้วย รวมถึงปัจจัยทางด้านความรู้ที่ต้องมีอย่างเพียงพอต่อการเปิดรับเนื้อหาสารที่ต้องอาศัยความเข้าใจหรือความรู้เฉพาะด้านเป็นพิเศษ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเปิดรับสารจากสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ของผู้ประกอบการอาชีพเข้ารับจ้าง ทำให้ผู้รับสารสามารถนำประโยชน์จากสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้หลากหลายสาขา ทั้งในการรับรู้ข่าวสารทั่วไป การใช้สารเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด การสร้างมิตรสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม โดยการใช้ประโยชน์ของสารจากสื่อและเนื้อหาสารที่ได้รับนั้น อย่างสอดคล้องกับทฤษฎีและแบบแผนของการรับสื่อและการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จากแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลให้ผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างได้รับเนื้อหาจากสื่อมวลชนทุกรูปแบบ และมีการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันของตน ซึ่งรูปแบบในการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในการประกอบกิจกรรมในวิถีชีวิตประจำวันมีความหลากหลาย สอดคล้อง ครอบคลุมหน้าที่ของสื่อมวลชนทั้ง 8 ประการ ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดโดยลำดับ ดังนี้

1. การใช้สื่อมวลชนเพื่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking)

ในสังคมปัจจุบันที่กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากทุกมุมโลก หลั่งไหลสู่นานาประเทศอย่างรวดเร็ว ผู้สามารถติดตามข่าวสาร ได้ทันยอมก้าวตามกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน เพื่อประโยชน์ทั้งในแง่ของ”การนำทาง ความรู้ ความคิด ความประพฤติและพฤติกรรมของตน และการใช้สื่อเป็นวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตนเอง การค้นหาข้อมูลข่าวสารที่ได้จากสื่อมวลชน ทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ จะเป็นแหล่งความรู้ เกี่ยวกับวิธีที่เราประพฤติ ได้ 2 หน้าที่ คือ

1. เพื่อนำทางในเรื่องของพฤติกรรม
2. เพื่อนำทางความเข้าใจในเรื่องต่างๆ

ผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างจากกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อการสร้าง ความรู้ความเข้าใจอันเกิดจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งด้านการนำทาง ความประพฤติและด้านการนำทางความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมาก กล่าวคือเมื่อได้รับ

ข้อมูลข่าวสารบางอย่างจากสื่อมวลชนจะมีการนำไปใช้จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในวิถีชีวิตประจำวัน ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่มีการเปิดรับฟังข่าวสารการจราจรจากวิทยุภายในรถ เพื่อตรวจสอบสภาพการจราจรในแต่ละช่วง เพื่อทราบว่าจุดใดมีการจราจรหนาแน่น ก็หลีกเลี่ยงไปใช้เส้นทางอื่นที่การจราจรเบาบางกว่า โดยการนำข้อมูลที่ได้รับนั้นไปใช้ในการวางแผนเส้นทางเดินรถให้สะดวกและเหมาะสม

ในกรณีของคุณสมศักดิ์ สุขแจ่มใส อายุ 33 ปีที่จะเปิดฟังคลื่นข่าวสารการจราจรอยู่เป็นประจำเพื่อใช้ข้อมูลในการหลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีการจราจรติดขัด กล่าวว่า “ช่วงที่รถติดๆ ผมจะเปิด สวพ.91 เป็นประจำ เราจะได้รู้ว่าต้องไปทางไหนดี ไปทางไหนแล้วรถถึงไม่ติด ฟังแล้วก็พอจะเลี่ยงๆ ได้ มันก็มีประโยชน์นะ” (สมศักดิ์ สุขแจ่มใส, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับคุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค อายุ 47 ปีจะเลือกเปิดฟังข้อมูลการจราจรในช่วงที่รถติดเพื่อตรวจสอบสาเหตุและหาทางเลี่ยง “ผมจะชอบฟังคลื่นที่รายงานเรื่องรถ เรื่องอุบัติเหตุ มันได้ประโยชน์ ถ้าอยากรู้ว่าทำไมรถมันถึงติดนักเราก็จะได้รู้ หรือว่ามันมีอุบัติเหตุตรงไหนเราจะได้เลี่ยงเส้นทางไม่ไปตรงจุดนั้นได้” (สุรพงษ์ ชัยศิริโชค, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีเลือกเปิดฟังการรายงานสภาพการจราจรในช่วงที่มีการจราจรติดขัด กล่าวว่า “ผมเปิด สวพ.91 ฟังช่วงเช้าแล้วก็ถ้าช่วงรถติดๆ จะเปิดฟัง ฟังรายงานว่ามีรถติดที่ไหนจะได้เลี่ยงเส้นทางได้” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

คุณวัฒน์สิน สิทธิมนีกุล อายุ 45 ปีมักจะเปิดฟังข่าวสารการจราจรก่อนที่จะต้องขับรถส่งผู้โดยสารเข้าเขตตัวเมือง กล่าวว่า “ผมเปิดฟังเป็นระยะๆ โดยเฉพาะช่วงที่ผู้โดยสารจะให้พาไปส่งในเขตตัวเมือง ก็จะต้องฟังจราจรเพื่อใช้ดูว่าเส้นทางไหนติดไม่ติดจะได้หลีกเลี่ยงได้” (วัฒน์สิน สิทธิมนีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสุชวุฒิ บุญเลิศ อายุ 46 ปีที่จะเปิดฟังข่าวจราจรในช่วงที่รถติดมากๆ กล่าวว่า “จะเปิด สวพ.91 สลับกับร่วมด้วยช่วยกัน ต้องฟังข่าวจราจรเพื่อใช้หลีกเลี่ยงเส้นทางที่รถติด ยิ่งถ้ารถติดมากๆ ก็จะต้องฟังจะได้รู้ว่าทำไมถึงติด” (สุชวุฒิ บุญเลิศ, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ที่ให้ข้อมูลเรื่องการจราจรในการวางแผนเส้นทางเดินรถเช่นคุณสมพงษ์ จันท์แย้ม อายุ 53 ปี กล่าวว่า “ผมจะเปิดคลื่น จส.100 เกือบ 80% ฟังพวกจราจรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเส้นทางเดินรถ ฟังแล้วก็จะรู้ว่าตรงไหนติด เราก็ไม่ไป เปลี่ยนเส้นทางซะ” (สมพงษ์ จันท์แย้ม, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลรักษาเครื่องยนต์และสภาพของรถยนต์ที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างติดตามและนำความรู้ที่ได้รับจากทางรายการมาใช้ในการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ ถือได้ว่าเป็นการนำประโยชน์มาใช้และปฏิบัติได้อีกทางหนึ่งด้วย

ตัวอย่างเช่นคุณแสง วันศรี อายุ 52 ปีที่เปิดฟังรายการซ่อมรถทางคลื่น สวพ.91 อยู่เป็นประจำ กล่าวว่า “ผมเปิดพกรายการซ่อมรถฟัง ดูว่าเค้าทำอะไรตรงไหนบ้าง เผื่อคราวหน้าคราวหลังรถเราเป็นอะไรจะได้ซ่อมได้ ซ่อมถูก” (แสง วันศรี, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณบุญร่วม ขอนโพธิ์ อายุ 45 ปีที่มักเปิดรายการซ่อมรถฟังเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องของเครื่องยนต์กลไกต่างๆ สำหรับไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน “ฟังเอาไว้ ให้รู้ว่าเค้าซ่อมตรงนั้นตรงนี้ยังไง เวลาที่รถเราเสียอันไหนที่พอรู้พอซ่อมได้ จะได้ซ่อมเอง เวลาฉุกเฉินหาคนช่วยไม่ได้ ก็ซ่อมเองเป็น” (บุญร่วม ขอนโพธิ์, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่สนใจการถ่ายทอดสดรายการกีฬาทางโทรทัศน์จำเป็นต้องมีการตรวจสอบตารางการแข่งขันให้ดีเสียก่อน เพื่อที่จะได้กำหนดเวลาในการขับรถและเวลาในการรับชมให้สอดคล้องกัน สำหรับคุณสนั่น (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 52 ปี ที่จะติดตามดูรายการถ่ายทอดสดกีฬาทางโทรทัศน์และตรวจสอบเวลาการแข่งขันจากหนังสือพิมพ์ก่อนเสมอ “ชอบดูรายการถ่ายทอดสดกีฬา เวลาจะดูนี่ต้องเปิดหนังสือพิมพ์ดูก่อนว่าจะมีแข่งกันตอนไหน เราจะได้จัดเวลาถูก ต้องรีบขับรถหาดังค์ให้ได้ก่อน แล้วค่อยเอาเวลามานั่งดู” (สนั่น, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากการนำไปใช้เพื่อช่วยทำหน้าที่ในการนำทางความประพฤติแล้ว ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างยังนำเนื้อหาสาระที่ได้รับไปใช้เพื่อช่วยทำหน้าที่ในการนำทางความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์โลกรอบด้านอีกด้วย กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดฟังรายการข่าวทางวิทยุ ชมข่าวโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ โดยเนื้อหารายการเหล่านั้นทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสามารถรับรู้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมว่ามีความเป็นมาเป็นไปอย่างไร มีเหตุการณ์ใดที่เกิดขึ้นบ้าง ทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของสังคมได้และเข้าใจเนื้อหาสาระได้อย่างแท้จริง

2. พัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Developing our concepts of ourselves)

กลุ่มตัวอย่างหรือบุคคลทั่วไปย่อมมีความคล้ายคลึงกันประการหนึ่ง ในเรื่องของความมุ่งหวังที่จะมีการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าขึ้นในทางความคิดเพื่อผลในการพัฒนาการด้านอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ทั้งในระบบโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาและนอกระบบโรงเรียน

โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างซึ่งอยู่ในวัยพ้นการศึกษาในระบบแล้ว จึงสนใจที่จะพัฒนาความรู้ความคิดของตนจากนอกระบบ สื่อสารมวลชนจึงเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญยิ่งที่กลุ่มตัวอย่างจะไขว่คว้า ตักตวงสาระมาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างเต็มสติปัญญา ตามโอกาสจะอำนวย และตามพันธะหน้าที่ของสื่อที่มีต่อสาธารณชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เสนอสารจึงสามารถใช้ข้อมูลจากสื่อป้อนให้ผู้รับสารจนสามารถพัฒนาความคิดของตนเองได้ ดังที่กลุ่มตัวอย่างผู้ขับรถยนต์รับจ้างได้ให้ข้อมูลไว้สอดคล้องกัน จากการที่สื่อมวลชนช่วยนำทางเพื่อความเข้าใจโลกภายนอกของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างได้ดีขึ้นแล้ว สื่อมวลชนก็ยังช่วยทำให้ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสามารถเข้าใจตัวเองได้ดียิ่งขึ้นด้วย กล่าวคือ สื่อมวลชนจะช่วยทั้งในเรื่องการสำรวจความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Exploring reality) เพื่อเป็นการพัฒนาการมองเห็นตนเองและการดำเนินชีวิตโดยการนำตัวเองเข้าไปในเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้อ่าน ได้ยินหรือดูจากคนอื่น ๆ และสื่อมวลชนยังช่วยในการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่าง (Aiding our comparisons and contrasts)

ในกรณีของคุณนุพันธ์ ธิรณกานต์ อายุ 53 ปีมักจะชอบเปิดชมรายการละครไทยเป็นพิเศษ “ผมจะชอบละคร ติดตามดูเป็นประจำ ชอบดูละครไทย พวกรักๆ เศร้าๆ นี่จะชอบ ละครพวกคนตกยากมาได้ดี ดูแล้วก็มีอารมณ์ร่วมกับเค้า บางทีมันก็เศร้ากินใจดี” (นุพันธ์ ธิรณกานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณวินัย ใจเด็ด อายุ 47 ปีที่เลือกเปิดชมละครกษัตริยาเพื่อความเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ชาติไทย “ตอนนี้ผมจะติดละครกษัตริยามาก ตอนเย็นๆ ต้องรีบกลับบ้านมานั่งดูทุกวัน ผมชอบละครแนวชีวิต อย่างกษัตริยานี้ดูแล้วก็รู้ประวัติศาสตร์ เรามั่นคนไทยก็ต้องดูละครไทยๆ ได้รู้เรื่องเก่าๆ” (วินัย ใจเด็ด, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

การเปิดฟังเพลงที่เนื้อหาชวนให้ระลึกถึงบ้านเกิดก็เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้คุณเหง่ง สันติชัย อายุ 50 ปีได้เข้าใจความเป็นตัวเองมากยิ่งขึ้น “ผมจะเปิดเพลงฟังตอนขับรถ แต่จะเลือกเปิดเพลงฟัง ชอบพวกเพลงลูกทุ่ง เรามั่นคนอีสานฟังพวกนี้แล้วรู้สึกดี คิดถึงบ้านบ้าง ส่วนใหญ่จะชอบไมค์ ภิรมภรณ์” (เหง่ง สันติชัย, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับการรายงานข่าวสารความเดือดร้อนของคนในสังคมก็ถือได้ว่าเป็นประโยชน์ของสื่อมวลชนประการหนึ่งซึ่งช่วยในการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับตนเองของผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างได้เช่นกัน

ตัวอย่างเช่นคุณชริน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 35 ปีซึ่งมักติดตามข่าวที่เกี่ยวข้องกับชาวบ้านอยู่เป็นประจำ กล่าวว่า “ผมเป็นคนชอบข่าวเกี่ยวกับชาวบ้าน เรื่องเจ้าพ่อโน้นเจ้าพอนี้ มีเรื่องแปลกๆ เกิดขึ้นที่โน่นที่นี่ หรือชุดเลขหาห่วย ชาวแบบนี้ผมชอบ ผมเองก็มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้เหมือนกัน อ่านแล้วก็น่าสนใจ น่าติดตามดี” (ชริน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณเขียน สุขกาย อายุ 32 ปีมักจะเปิดฟังวิทยุรายการร่วมด้วยช่วยกัน (คลื่น 96) ในเรื่องการช่วยเหลือความเดือดร้อนต่างๆ “ผมชอบฟังเรื่องราวความเดือดร้อนของคนอื่น หรือว่ามีเหตุการณ์เร่งด่วนที่เค้ารายงาน บางทีฟังแล้วก็รู้สึกสงสารเค้า ไม่น่าเป็นอย่างนั้น บางทีมีข่าวไฟไหม้มีคนตาย เราก็รู้สึกว่ามันน่าเป็นแบบนั้น แล้วก็ไม่อยากให้เกิดขึ้นกับเราด้วย” (เขียน สุขกาย, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

ในกรณีของคุณสำเนียง แสงเจริญ อายุ 43 ปีซึ่งเป็นอีกผู้หนึ่งที่ชอบฟังรายการเกี่ยวกับการช่วยเหลือกัน กล่าวว่า “ผมเน้นฟังการรายงานข่าวสาร เรื่องรถ เรื่องฆาตกรรม อย่างมีผู้โดยสารทำของหล่นของหายในรถแท็กซี่ เค้าก็ช่วยประกาศให้ บางครั้งเราเองก็เคยโทรเข้าไป เราเก็บกระเป๋าต๋างค์ที่ตกในรถคืนให้ผู้โดยสาร แล้วก็ช่วยแท็กซี่คันอื่น ฟังแล้วก็อยากทำความดีกับเค้าบ้าง” (สำเนียง แสงเจริญ, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

3. ช่วยในเรื่องของอาชีพ (Helping us professionally)

นอกจากสื่อจะทำหน้าที่เสนอความรู้ ความคิดจนผู้รับสารสามารถพัฒนาความรู้ความคิดของตนเองได้เป็นอย่างดีแล้ว สื่อยังทำหน้าที่ให้ผู้เสพสารตามทฤษฎีการก้าวหน้าสมัยใหม่เพื่อผลในการพัฒนาวิชาชีพหรืออาชีพของตนได้ในอีกทางหนึ่งด้วย เพราะการที่สื่อมวลชนมีการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในแต่ละสาขาอาชีพรวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้าง จึงทำให้ผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างสามารถนำเนื้อหาที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพด้วย

สื่อมวลชนมักจะทำหน้าที่ช่วยเราทางด้านอาชีพการงาน รวมถึงการช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวด้วย ทุกวันนี้ เนื้อหาของสื่อมีความสำคัญในการที่ช่วยเราเข้าถึงอาชีพต่างๆ และยังมีมีความสำคัญในการเป็นตัวชี้ช่องทางอาชีพการงานให้กับเรา ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านอาชีพการขั้บรณนตรีรับจ้างนั้นมีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

การเลือกฟังข่าวสารการจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างเพื่อเป็นการช่วยเหลือเลือกเส้นทางในการประกอบอาชีพ โดยข่าวสารการจรรยาบรรณที่มีการรายงานโดยตลอดนั้นจะช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพขั้บรณนตรีรับจ้างตัดสินใจเลือกเส้นทางที่การจรรยาบรรณไม่ติดขัดมากนักเพื่อลดเวลา

ในการรับส่งผู้โดยสารให้น้อยลงและรับส่งผู้โดยสารเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ อีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับคุณสมศักดิ์ สุขแจ่มใส อายุ 33 ปีซึ่งเปิดฟุ้งข่าวสารการจราจรเพื่อใช้ประโยชน์ในช่วงที่การจราจรติดขัด กล่าวว่า “ผมเปิด สวพ.91 ฟุ้งช่วงบ่ายถึงค่ำเป็นประจำ เพื่อจะได้รู้ว่าไปทางไหนดี ไปทางไหนรถถึงไม่ติด เพราะช่วงนั้นรถติดมาก แค่นี้ก็จะมีรายगतตลอด” (สมศักดิ์ สุขแจ่มใส, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค อายุ 47 ปีที่มักจะเลือกเปิดฟุ้งข่าวจราจรในช่วงที่มีการจราจรติดขัดเพื่อใช้ในการหลีกเลี่ยงเส้นทางและทราบสาเหตุของปัญหา กล่าวว่า “มันได้ประโยชน์ดี ถ้าอยากรู้ว่าทำไมรถมันติดนักเราก็เปิดฟุ้ง หรือว่ามีอุบัติเหตุตรงไหนเราก็จะได้รู้ ถ้าต้องผ่านไปทางนั้นจะได้หาทางเลี่ยงได้” (สุรพงษ์ ชัยศิริโชค, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

คุณแสนประเสริฐ ศรีชัยยา อายุ 30 ปีให้เหตุผลเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า “ผมจะเปิดฟุ้ง สวพ. 91 ในช่วงเช้าและเย็นเพราะช่วงนั้นรถมันเยอะ เราฟังดูว่าตรงไหนรถติดจะได้หลีกเลี่ยงได้ ใช้งานแผนหาเส้นทางที่สะดวก ไม่ค่อยติดหนอยก็ไปสบาย” (แสนประเสริฐ ศรีชัยยา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปีซึ่งมักจะขับรถอยู่บริเวณเขตรอบนอกกรุงเทพฯ และไม่ค่อยเจอกับปัญหาจราจรติด แต่ในบางครั้งเมื่อผู้โดยสารเรียกให้ไปส่งในตัวเมืองก็จำเป็นต้องวางแผนเส้นทาง กล่าวว่า “ผมเปิดฟุ้งเป็นระยะๆ ช่วงไหนที่ผู้โดยสารเรียกให้ไปส่งในเมืองก็จะเปิดฟุ้ง เพื่อใช้ดูว่าเส้นทางไหนติดไม่ติดจะได้เลี่ยงได้” (วัฒน์สิน สิทธิมณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

ทำนองเดียวกันคุณสุชวุฒิ บุญเลิศ อายุ 46 ปีก็จะเปิดฟุ้งข่าวสารการจราจรในช่วงที่รถติด “ผมเปิดทั้ง สวพ.และร่วมด้วยๆ เพราะจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากข่าวจราจรมาก จะได้หลีกเลี่ยงเส้นทางที่รถติด ยิ่งถ้ารถติดหนักๆ จะต้องฟังเลยจะได้รู้สาเหตุด้วย” (สุชวุฒิ บุญเลิศ, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากการทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารและสภาพการจราจรแล้ว สถานีวิทยุยังทำหน้าที่ในการประสานงานในเรื่องความเดือดร้อนต่างๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเดือดร้อนหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนน ดังนั้นการเปิดรับฟังคลื่นเหล่านี้จึงเป็นทางหนึ่งที่อาจเป็นทางเลือกในการช่วยเหลือยามเดือดร้อนได้

ในกรณีของคุณวินัย ใจเด็ด อายุ 47 ปีผู้ที่เคยโทรศัพท์เข้าไปขอความช่วยเหลือจากทางสถานีที่มีการรายงานสภาพจราจรและความช่วยเหลือต่างๆ กล่าวว่า “ผมจะฟังร่วมด้วยช่วยกันอยู่คนเดียว เค้าจะมีรายงานเรื่องรถติด แล้วก็มีการช่วยเหลือผู้คนที่ต่าง ๆ มีครั้งหนึ่งที่รถผมเสีย ผมก็เคยโทรเข้าไปในรายการขอความช่วยเหลือเค้า เค้าก็มีคนมาช่วย ก็เลยยิ่งทำให้ติดตามฟังตลอดเผื่อคราวหน้าคราวหลัง ต้องขอความช่วยเหลือเค้าอีก” (วินัย ใจเด็ด, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่มีอาชีพเสริมเกี่ยวกับการเกษตรด้วยนั้น จะเลือกอ่านข่าวเกษตรเป็นพิเศษและตัดเนื้อหาที่น่าสนใจและคิดว่ามีประโยชน์ไว้ใช้

ในกรณีของคุณอุตรศักดิ์ ฮาดดา อายุ 31 ปี “ผมติดตามพวกข่าวเกษตรเป็นประจำ บางทีอันไหนน่าสนใจก็จะตัดหนังสือพิมพ์เก็บไว้ด้วย มันน่าจะมีความประโยชน์กับเรา เพราะตอนนี้ผมก็ทำสวนยางพาราอยู่ด้วย อันไหนมันเกี่ยวข้องกับประโยชน์ก็เก็บไว้ใช้” (อุตรศักดิ์ ฮาดดา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

สื่อวิทยุยังมีประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถในช่วงเย็นที่ต้องขับรถในช่วงดึกซึ่งมีโอกาสประสบเหตุที่ไม่คาดคิดได้ เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างไม่สามารถเลือกผู้โดยสารจากลักษณะภายนอกได้ ดังนั้นผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างจึงเปิดวิทยุโดยเลือกรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์จับล้นรถแท็กซี่และจำคนร้ายได้ในที่สุดให้ผู้โดยสารที่ดูไม่น่าไว้ใจฟัง เพื่อไว้หูคนร้ายให้กลัว เป็นการใช้วิทยุในเชิงจิตวิทยา

สำหรับในเรื่องนี้คุณพงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร อายุ 40 ปีที่มักจะใช้สื่อวิทยุในการชู้คนร้ายที่นำส่งสัย กล่าวว่า “ผมจะขับรถกลางคืนเป็นส่วนใหญ่ บางทีรับผู้โดยสารมาไปส่งไกลๆ ทำทางไม่น่าไว้ใจ ก็ต้องใช้วิทยุช่วยในเชิงจิตวิทยากับคนร้าย เปิดเรื่องรายงานข่าวไม่ตีต่างๆ แล้วคนร้ายถูกจับได้ให้คนร้ายถอดใจ จากร้ายกลายเป็นดี อย่างผมก็เคยเจอเหตุการณ์แบบนี้ เราเห็นไม่น่าไว้ใจเลยเปิดให้ฟัง พอตอนหลังทำความสะอาดรถก็เก็บคัตเตอร์ได้ในรถด้วย” (พงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้อาชีพขับรถรับจ้างถือว่ามีได้เป็นงานบริการประเภทหนึ่ง โดยเป็นการให้บริการรับส่งผู้โดยสาร และในระหว่างที่ผู้โดยสารใช้บริการนั้นผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างมีการเลือกใช้สื่อวิทยุเพื่อการบริการผู้โดยสารร่วมกันด้วย โดยมีการเลือกเปิดสถานีต่างๆ ให้ผู้โดยสารรับฟังขณะที่นั่งไปสู่จุดหมาย

ในกรณีของคุณวิชัย งามเลิศกมล อายุ 43 ปีมักเลือกเปิดคลื่นวิทยุให้ผู้โดยสารฟังบ้างตามลักษณะอายุของผู้โดยสารหรือท่าทางการแต่งตัวของผู้โดยสาร กล่าวว่า “ผมจะเปิดวิทยุให้ผู้โดยสารฟัง ถ้าเห็นเป็นผู้โดยสารที่วัยรุ่นหน่อยก็จะเปิดเพลงวัยรุ่น พวกคลื่น 89 แต่ถ้าดูเป็นคนที่มาจากต่างจังหวัดก็จะเลือกเพลงลูกทุ่งให้ฟังแทน เราก็อาศัยจากประสบการณ์เห็นว่าคนวัยนี้เค้าจะชอบแบบนี้คร่าวหลังขึ้นมาอีกก็ลองเปิดให้ เค้าก็ดูพอใจกัน” (วิชัย งามเลิศกมล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณณรงค์ น้อมระวี อายุ 32 ปีที่มีลักษณะการเปิดวิทยุให้ผู้โดยสารคล้ายคลึงกับคุณวิชัย กล่าวว่า “ถ้าผู้โดยสารขึ้นมาผมจะเลือกเปิดคลื่นให้ผู้โดยสารโดยดูจากลักษณะของผู้โดยสารก่อน ถ้าเป็นวัยรุ่นผมจะเปิดคลื่น 89 ให้เพราะเป็นคลื่นเพลงสมัยใหม่ คิดว่าวัยรุ่นต้องชอบ ถ้าคิดว่าผู้โดยสารเป็นคนอีสานหรือว่ามีอายุหน่อยจะเลือกเปิดคลื่น 90 ซึ่งเป็นคลื่นเพลงลูกทุ่งเย็นๆ ฟังแล้วน่าจะชอบ แต่ถ้าผู้โดยสารอยากฟังคลื่นอื่นไปเลย ผมก็เปิดให้นะตามแต่ใจเค้าเลยอยากฟังคลื่นไหนผมพร้อมจะเปลี่ยนให้” (ณรงค์ น้อมระวี, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

แต่สำหรับคุณคำนึ่ง พรหมชาติ อายุ 41 ปีจะใช้วิธีการถามไถ่จากผู้โดยสารว่าต้องการให้เปิดคลื่นไหนแล้วจึงเลือกเปิดตามใจผู้โดยสาร “ผมจะเลือกเปิดวิทยุให้ผู้โดยสารฟังแต่เฉพาะพวกวัยรุ่น ซึ่งจะเปิดคลื่น 89 ให้ฟัง แต่ถ้าเป็นผู้โดยสารกลุ่มอื่นจะถามเขาจากผู้โดยสารเลยว่าอยากฟังคลื่นไหนก็ค่อยเปลี่ยนให้” (คำนึ่ง พรหมชาติ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ในกรณีของคุณจันทรา ดินาสา อายุ 40 ปี กล่าวว่า “เปิดวิทยุก็ตามใจผู้โดยสาร ถ้าผู้โดยสารวัยรุ่นจะเลือกเปิดคลื่น 89 ให้เลย เพราะรู้ว่าพวกวัยรุ่นจะชอบฟังเพลงแนวนี้ เคยเปิดให้ฟังบ่อยๆ ขึ้นมาคร่าวหลังก็จู้จู้กัน” (จันทรา ดินาสา, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนั้นคุณสมพงษ์ จันทรย์แย้ม อายุ 53 ปีซึ่งมักจะขับรถรับจ้างรับส่งผู้โดยสารบริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและเลือกคลื่นเพลงสากลให้ผู้โดยสารฟัง กล่าวว่า “ผมวิ่งรถแถว ม.ศรีปทุม ม.หอการค้า เด็กพวกนี้พอมีความรู้ภาษาอังกฤษบ้าง เราก็จะเปิดคลื่นเพลงฝรั่งให้ เพราะคิดว่าเค้าน่าจะชอบ” (สมพงษ์ จันทรย์แย้ม, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันต้องอาศัยเวลาบางช่วงเพื่อจอดพักนอนเอาแรงและตื่นมาขับรถต่อ ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างจะใช้สื่อวิทยุเปิดไว้เป็นเพื่อนนอนเพื่อไม่ให้หลับสนิท

ตัวอย่างเช่นคุณวัฒน์สิน สิทธิมณีกุล อายุ 45 ปีที่จะเปิดวิทยุทิ้งไว้ระหว่างจอดนอนพัก กล่าวว่า “ผมจะเปิดคลื่น 89 เอาไว้ฟังตอนนอน มันเหมือนนาฬิกาปลุก เราจะตื่นอยู่เรื่อยๆ มันมี

เสียงดังๆ ทำให้รู้สึกตัวตลอด ไม่หลับเป็นตาย พอตื่นแต่ละครั้ง ถ้าคิดว่าขับไหวก็ออกรถ ถ้าไม่ไหวก็นอนต่อ แต่ถ้าผมไม่เปิดวิทยุไว้เลย ก็จะหลับยาว บางที่ตื่นขึ้นมาก็เช้าเลย ไม่ได้ทำมาหากิน” (วัฒนสิน สิทธิณณีกุล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

4. เชื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Facilitating social interaction)

การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคมนับเป็นประโยชน์สูงยิ่งของสื่อและผู้รับสารจากสื่อ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน มีการสร้างไมตรีสัมพันธ์ ฟังพาอาศัยกัน ติดต่อกัน มีได้ดำรงชีวิตอยู่โดยลำพัง การสร้างสรรค์ สมนานไมตรีจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ก็ต่อเมื่อบุคคลในกลุ่มชน ในสังคม มีความรู้ ความคิด รับรู้ข่าวสารในเรื่องเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน อันจะส่งผลให้การอยู่ร่วมกัน สังสรรค์สนทนากันเป็นไปโดยราบรื่น

สื่อมวลชนช่วยให้เรามีหัวข้อที่จะสนทนา เราจะรู้สึกที่ตนเองต่ำต้อยหรือเขยมาก ถ้าเราไม่รู้ในสิ่งที่ทุกคนรู้กันหมด ถ้าอยากคุยให้รู้เรื่องก็ต้องติดตามข่าว สื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นๆ โดยการให้หัวข้อที่ใช้ในการสนทนา หรือให้ที่มาที่อยู่เบื้องหลังแก่เรื่องที่ เราจะใช้ในวงสนทนา ลักษณะของความบังเอิญก็เป็นอีกส่วนของการทำหน้าที่ของสื่อ เพราะบางครั้งเราตั้งใจที่จะรับทราบเรื่องราวหรือข้อมูลโดยตรง แต่เป็นการบังเอิญที่เราไม่ทราบว่า ได้ใช้ข้อมูลเหล่านั้นจากสื่อปะปนไปกับการใช้สื่อไปตามปกติ ลักษณะของหน้าที่ของสื่อนี้เป็นเหมือนกับน้ำมันที่หล่อลื่นปฏิสัมพันธ์ของเราให้เข้ากับสังคมที่อยู่รอบตัวเราได้เป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่างจากอาชีพผู้ขับรถรับจ้างใช้ประโยชน์จากสื่อในการสร้างปฏิสัมพันธ์จำนวนมาก ทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ผลจากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ใช้ประโยชน์จากสื่อในการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อสังคม มีจำนวนที่น่าสนใจ เพราะการที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างมีโอกาสพบเจอกับกลุ่มผู้โดยสารในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก และคนเหล่านั้นมีความแตกต่างกันออกไป การสนทนาในเรื่องราวต่างๆ จึงมีความหลากหลายโดยหัวข้อในการสนทนาเหล่านั้นในบางครั้งผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างจะนำมาจากการเปิดรับสื่อมวลชนซึ่งนำเสนอข่าวสารสำหรับการเป็นหัวข้อในการสนทนาได้ทางหนึ่ง

กลุ่มคนกลุ่มแรกที่ผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างมีโอกาสได้พบเจอและสนทนากันบ่อยครั้งคือกลุ่มผู้โดยสารซึ่งเป็นผู้ที่ขึ้นมาใช้บริการอยู่ตลอดในช่วงเวลาการทำงานของผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง หนทางหนึ่งที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างผู้ขับรถรับจ้างกับ

ผู้โดยสารคือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยหัวข้อที่ใช้ในการสนทนาส่วนใหญ่จะมาจากสื่อมวลชนซึ่งโดยมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับข่าวสารและการเตือนภัยต่างๆ

ผู้ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างมักพูดคุยกับผู้โดยสารในเรื่องเกี่ยวกับข่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันตามหน้าหนังสือพิมพ์ รวมถึงข่าวการเมืองสังคมที่มีการพูดถึงหรือเป็นกระแส

ตัวอย่างเช่นคุณคำนึง พรหมชาติ อายุ 41 ปี “ผู้โดยสารมักชวนผมคุย คำจะถามว่าได้ดูข่าวบ้างไหม เรื่องราวเป็นอย่างไร ผมได้อ่านได้ฟังมากก็จะเป็นคนเล่าให้คำฟัง บางคนก็ชวนคุยเรื่องการเมือง ถามว่าการเมืองเดี๋ยวนี้อันเป็นอย่างไร แยะไหม โดยมากผู้โดยสารที่มีอายุมากหน่อยก็จะคุยเรื่องข่าว” (คำนึง พรหมชาติ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับภรรยาของคุณเทพนิมิตย์ คำนวน อายุ 42 ปีซึ่งเป็นคนชอบพูดคุยอยู่แล้วจึงมักจะชวนผู้โดยสารพูดคุยตลอด กล่าวว่า “เราอยากคุยกับเค้า โดยมากเราจะชวนเค้าคุย ถ้าเค้าไม่อยากคุย เค้าก็จะเจียบไปเอง ส่วนใหญ่พวกหนุ่มๆ จะคุยเรื่องสาวสวยกัน แต่ถ้าเป็นคนโตๆ แล้วจะคุยเรื่องการเมือง ผมก็ชอบ อย่างช่วงเลือกตั้งนี่จะฟังการเมืองอย่างเดียวเลย...ถ้าผู้โดยสารเป็นคนนำมาเล่าจะรู้แทบทั้งหมด เพราะเป็นคนฟังวิทยุตลอด การฟังเยอะๆ ก็มีประโยชน์เอาไว้พูดคุยกับผู้โดยสารได้” (เทพนิมิตย์ คำนวน, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณแสง วันศรี อายุ 52 ปีซึ่งจะได้พูดคุยกับผู้โดยสารในเรื่องเกี่ยวกับข่าว “ผมจะคุยกับผู้โดยสารก็เรื่องข่าวประจำวันที่มีมันเด่นๆ ดังๆ หรือมีเรื่องเกี่ยวกับการเมืองบ้าง ผู้โดยสารมักถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนายกหรือรัฐบาล” (แสง วันศรี, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

คุณคำพอง พรหมจรรย์ อายุ 32 ปีเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีโอกาสได้พูดคุยกับผู้โดยสารในเรื่องของข่าวสารต่างๆ กล่าวว่า “ก็มีไฮ้เรื่องพูดคุยกับผู้โดยสาร ถ้าเป็นพวกผู้ใหญ่หน่อยมักจะพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์การเมือง ถ้าวัยรุ่นเค้าจะคุยเรื่องหนุ่มสาว บางทีผู้โดยสารจะพูดคุยเรื่องนายก เราก็พอรู้บ้าง เพราะปกติจะฟังรายการนายกพบประชาชนประจำ มันออกทุกคลื่นเปิดคลื่นไหนก็ต้องฟัง คุยเกี่ยวกับข่าวต่างๆ หรือว่าเป็นกระแสสังคมอยู่” (คำพอง พรหมจรรย์, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค อายุ 47 ปีซึ่งจะใช้หัวข้อข่าวจากสื่อมวลชนพูดคุยกับผู้โดยสารเพื่อสร้างความคุ้นเคย กล่าวว่า “ผมจะพูดคุยกับผู้โดยสารถ้าผู้โดยสารให้ความคุ้นเคยด้วย โดยมากเป็นเหตุการณ์สำคัญ ข่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ก็จะเอามาพูดคุยกัน มันก็ช่วยให้เรามีเรื่องคุยกับผู้โดยสารได้ ไม่เหงา ไม่เบื่อ” (สุรพงษ์ ชัยศิริโชค, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

ในบางครั้งที่มีผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างและผู้โดยสารจะร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารที่กำลังรายงานทางคลื่นวิทยุต่างๆ ด้วยตัวอย่างเช่นกรณีของคุณวรวิมล ทรงสังขาล อายุ 32 ปี “บางทีนั่งไปกับผู้โดยสารแล้วมีข่าวต้นชั่วโมงขึ้นมา พอฟังกันก็ร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์กัน ว่าข่าวมันเป็นอย่างไร มีที่มาอย่างไร น่าจะเป็นจริงไหม ก็ร่วมกันแสดงความคิดเห็นไป” (วรวิมล ทรงสังขาล, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

นอกเหนือจากข่าวสารบ้านเมืองที่กำลังเป็นที่สนใจหรือเป็นกระแสในสังคมแล้ว ผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างที่ชื่นชอบรายการกีฬาเป็นพิเศษ จะนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกีฬาเป็นหัวข้อในการสนทนากับผู้โดยสารด้วยเช่นกัน

ในกรณีของคุณจิรศักดิ์ กสิกรรม อายุ 41 ปีซึ่งชื่นชอบในเรื่องของกีฬาเป็นพิเศษ จึงมีโอกาสดำเนินคุยกับผู้โดยสารในเรื่องนี้ กล่าวไว้ว่า “ผมจะเป็นคนที่ชอบกีฬาอยู่แล้ว ถ้ามีผู้โดยสารชวนคุยเรื่องนี้จะชอบมาก เรียกได้ว่าคุยกันถูกคอไปเลย คุยกันเรื่องผลการแข่งขันบ้าง วิพากษ์วิจารณ์เรื่องกีฬากันบ้าง สนุกดี” (จิรศักดิ์ กสิกรรม, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างเปิดรับมีประโยชน์ในเรื่องของการเตือนภัย ผู้โดยสารที่มาจากต่างจังหวัด โดยมากเป็นข่าวเกี่ยวกับเรื่องการหลอกลวงที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง โดยผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างจะใช้ข่าวสารเหล่านั้นเพื่อเตือนภัยให้แก่ผู้โดยสาร

สำหรับคุณนุพันธ์ ธิรณะกานต์ อายุ 53 ปีซึ่งมักพูดเตือนภัยให้กับผู้โดยสารเสมอ กล่าวว่า “ผู้โดยสารส่วนใหญ่ที่ผมรับมักจะเป็นคนที่มาจากต่างจังหวัด ผมเองก็เป็นคนที่มพื้นเพมาจากต่างจังหวัดเช่นกัน ก็มักจะบอกให้เค้าระมัดระวังตัว ช่วยแนะนำการขึ้นรถขึ้นรา และเตือนให้ระวังการถูกหลอกลวงต่างๆ” (นุพันธ์ ธิรณะกานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากกลุ่มผู้โดยสารแล้วผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างยังต้องมีการพบปะพูดคุยกับเพื่อนคนขายรถรับจ้างด้วยกัน ในช่วงที่จอดพักรถ เติมน้ำมันเชื้อเพลิง พักรับประทานอาหารหรือส่งรถกลับอยู่ โดยในช่วงเวลาเหล่านั้นผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างมักมีโอกาสดำเนินคุยสนทนากันและนำเรื่องราวที่ได้เปิดรับจากสื่อมวลชนมาใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาด้วย กล่าวคือ

ข่าวที่มีผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างมักใช้เป็นหัวข้อในการพูดคุยกันนั้นโดยมากเป็นข่าวเกี่ยวกับการจับล้นรถยนต์รับจ้าง ซึ่งผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างจะให้ความสนใจ และมีการพูดเตือนภัยกันถึงเรื่องนี้มากที่สุด

ในกรณีของคุณนุพันธ์ ติรณะกานต์ อายุ 53 ปีซึ่งมีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อนคนขับรถรับจ้างในเรื่องของการถูกหลอกไปทำร้าย “ได้เจอเพื่อนที่ซบแท็กซี่ด้วยกัน โดยมากจะคุยกันว่าแต่ละวันไปเจออะไรกันมาบ้าง แล้วก็ก็มีเรื่องที่แท็กซี่ถูกหลอกไปทำร้าย มีการเตือนๆ กันว่าไม่ควรไปตรงไหนที่มันเสี่ยง” (นุพันธ์ ติรณะกานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสายัน จันทอง อายุ 25 ปีที่มีเพื่อนคนขับรถรับจ้างที่สนิทกันและได้พูดคุยเรื่องการจี้ปล้น กล่าวว่า “ถ้าเป็นเพื่อนกลุ่มที่ซึ่ๆ กันหน่อยก็จะพูดคุยเรื่องทำมาหากิน คุยเกี่ยวกับเรื่องแท็กซี่ถูกจี้ปล้น แล้วก็ให้ระวังตัวกัน โทรติดต่อกันบ้าง” (สายัน จันทอง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณสุรพงษ์ ชัยศิริโชค อายุ 47 ปีก็เช่นเดียวกัน “มีคุยกับเพื่อนๆ ก็เรื่องผู้โดยสาร ชาวต่างชาติ ที่เป็นกระแสมอยู่ เรื่องแท็กซี่ถูกฆ่าถูกปล้นบ้าง หรือว่ามีเหตุการณ์แปลกๆ ก็จะเก็บมาเล่าให้กันฟัง” (สุรพงษ์ ชัยศิริโชค, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่มีความสนใจตรงกันในเรื่องของกีฬา มักจะใช้ข่าวที่เกี่ยวกับกีฬาเป็นหัวข้อในการสนทนากัน ตัวอย่างในกรณีนี้เช่นคุณเชาว์ พรหมมาสา อายุ 62 ปีผู้ชื่นชอบกีฬาเป็นพิเศษ กล่าวว่า “ผมจะชอบกีฬาพวกมวยหรือฟุตบอล ได้เจอเพื่อนที่ชอบเหมือนๆ กัน จะมีการพูดคุยกันบ้าง วิเคราะห์เรื่องการแข่งขันต่างๆ บ้าง เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน” (เชาว์ พรหมมาสา, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

ข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันสามารถใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาของผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างซึ่งมีโอกาสได้พบปะกันอยู่เป็นประจำ

ในกรณีของคุณพิจิตร สาระรัตน์ อายุ 40 ปีซึ่งมีโอกาสเล่าข่าวเหตุการณ์ต่างๆ ให้เพื่อนคนขับรถรับจ้างฟัง กล่าวว่า “เจอเพื่อนแท็กซี่ด้วยกัน ก็มีเอามาเล่าให้ฟัง บางทีอ่านหนังสือพิมพ์เห็นข่าวไหนน่าสนใจจะมีการชี้ให้ดูข่าวในนั้นเลย ถ้าบางคนรู้รายละเอียดมาบ้างก็จะเอามาเล่าให้ฟัง เราก็จะได้รู้มากขึ้น” (พิจิตร สาระรัตน์, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสุคนธ์ คมหอม อายุ 40 ปี “ถ้าได้เจอกันบางครั้งก็เอามาจากวิทยุมาเล่าสู่กันฟัง ส่วนมากเป็นข่าวตอนเช้า เรื่องแท็กซี่มีปัญหาหรือว่าชาวต่างชาติ ต่างคนต่างฟังมา พอมาเจอกันก็มาวิเคราะห์วิจารณ์กันไป เรื่องมันจริงไม่จริง น่าเชื่อถือไหม ทำนองนี้” (สุคนธ์ คมหอม, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

และสำหรับคุณประสิทธิ์ นวลอนงค์ อายุ 54 ปีมักจะพูดคุยเรื่องข่าวสารกับเพื่อนคนขับรถยนต์รับจ้างด้วยกัน กล่าวว่า "คุยกันเรื่องของรถแท็กซี่ที่จะออกกันมามากขึ้น หรือไม่ก็เรื่องข่าวในแต่ละวัน ว่าได้อ่านได้ฟังมาบ้างหรือไม่ หากเค้าไม่รู้เราจะเล่าให้ฟัง ถ้าเรื่องไหนเราไม่รู้เค้าก็จะเล่าให้ฟัง พวกข่าวนี้ต้องอ่านต้องฟังทุกวันไม่อย่างนั้นจะตามคนอื่นไม่ทัน" (ประสิทธิ์ นวลอนงค์, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

5. ทำหน้าที่แทนในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Serving as a substitute for social interaction)

นอกจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมดังกล่าวมาแล้วสื่อมวลชนยังทำหน้าที่เหมือนเป็นเพื่อนหรือสร้างลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์แทนปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะมีความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับผู้ที่ออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์และคนที่อยู่บนเส้นทางจราจร ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเหมือนกัน เพราะมักมีการบอกกล่าวสภาพการจราจรบนเส้นทางผ่านสื่อวิทยุ เช่น รายการ จส.100 การโทรศัพท์ขอเพลง การโทรศัพท์แสดงความคิดเห็นต่างๆ ผ่านสื่อโทรทัศน์และอื่นๆ เป็นการแสดงปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงที่น่ารัก น่าชื่นชมยิ่ง

ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มีลักษณะของการโทรเข้าไปในรายการวิทยุเพื่อมีส่วนร่วม เสมือนว่าเป็นกลุ่มทางสังคมกลุ่มหนึ่งที่ทำประโยชน์ให้กับสังคม มีการรายงานอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ด้วย

ในกรณีของคุณชัยณรงค์ ไวยโกชน์ อายุ 34 ปี "เวลาที่ผมไปเจออุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ผมมักจะโทรเข้าไปรายงานเค้าทั้ง จส.100 และร่วมด้วย เค้ามีบริการโทรฟรี เรายังโทรเข้าไป ได้มีส่วนร่วมเค้าด้วย" (ชัยณรงค์ ไวยโกชน์, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเชียวชาญ ผ่านสำแดง อายุ 44 ปีซึ่งมักจะโทรเข้าไปในรายการและมีโอกาสได้ช่วยเหลือคนที่โทรเข้าไปขอความช่วยเหลือด้วย กล่าวว่า "ผมจะมีโทรเข้าไปรายงานเรื่องอุบัติเหตุกับทางรายการ หรือบางทีถ้ามีคนโทรเข้าไปขอความช่วยเหลือ แล้วเราอยู่ไม่ไกลนัก มีโอกาสก็จะเข้าไปช่วยเหลือเค้า อยู่ด้วยกันก็ช่วยเหลือกันไป" (เชียวชาญ ผ่านสำแดง, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

คุณจันทรา ดินาสา อายุ 40 ปีเป็นอีกผู้หนึ่งซึ่งเป็นสมาชิกของสถานีวิทยุและมีโอกาสได้โทรเข้าไปแสดงความคิดเห็นในบางครั้ง กล่าวว่า "สถานีนี้เค้ามีอิสระดี รายการเค้าก็เป็นประโยชน์

น่าสนใจ อย่างช่วงกลางคืนจะเป็นการสนทนาพูดคุยกัน ให้เราแสดงความคิดเห็นได้ เราก็ชอบก็เคยโทรไปแสดงความคิดเห็นบ้าง” (ฉันทรา ดินาสา, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับคุณศิริชัย วงษ์ธรรม อายุ 35 ปีซึ่งเป็นสมาชิกของคลื่นวิทยุและมีการโทรเข้าไปรายงานอุบัติเหตุที่พบเห็นเสมอ กล่าวว่า “ผมเป็นสมาชิกเค้าอยู่ด้วย ก็มีบ้างที่โทรเข้าไปในรายการ เวลาขับรถผ่านไปเจออุบัติเหตุตามจุดต่างๆ ผมจะโทรแจ้งให้รายการทราบ” (ศิริชัย วงษ์ธรรม, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

อีกเหตุผลหนึ่งซึ่งทำให้ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างติดตามรับฟังรายการวิทยุอยู่เป็นประจำเนื่องจากมีความรู้สึกผูกพันทำให้ต้องติดตามก็คือผู้ดำเนินรายการ โดยคุณผาง จงแต่ง กลาง อายุ 36 ปีให้เหตุผลในเรื่องนี้ว่า “ผมจะเลือกเปิดฟังคลื่นไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าชอบฟังเสียงผู้ดำเนินรายการคนไหนเป็นพิเศษ ถ้าเราชอบก็จะฟัง แต่ถ้าไม่ชอบนั้นก็เปลี่ยนเลย” (ผาง จงแต่ง กลาง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับผู้ดำเนินรายการที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างติดตามฟังอยู่เป็นประจำคือคุณวีระ ธีระภัทรซึ่งจะจัดรายการสนทนาทางสถานี 97 ในรายการ “คุยกับวีระ ธีระภัทร” ซึ่งผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างส่วนใหญ่จะชอบฟังเนื่องจากบุคลิกลักษณะพิเศษส่วนตัวในการจัดรายการที่มีความโดดเด่น

ตัวอย่างเช่นคุณเกียรติคุณ ประดับสุข อายุ 31 ปีเป็นผู้ที่ชื่นชอบคุณวีระ ธีระภัทรและติดตามฟังรายการมาโดยตลอด กล่าวว่า “ช่วงบ่ายๆ ผมจะเปิดฟังอาจารย์วีระ ติดตามมาตลอดถือได้ว่าเป็นผู้จัดรายการคนโปรด อาจารย์เค้าจะมีวิธีการจัดรายการที่ดูเด็ด และมักมีประเด็นที่น่าสนใจมาพูดคุยอยู่เสมอ” (เกียรติคุณ ประดับสุข, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเทพนิมิตย์ คำนวน อายุ 42 ปีที่ติดตามฟังรายการ “คุยกับวีระ ธีระภัทร” โดยตลอด กล่าวว่า “ผมชอบรายการตอนบ่ายที่อาจารย์วีระเป็นผู้ดำเนินรายการ เค้าพูดตรงตามความเป็นจริงดี ฟังแล้วได้ความรู้หลายอย่าง ติดตามฟังเค้าตลอด” (เทพนิมิตย์ คำนวน, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากคุณวีระ ธีระภัทรแล้วผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างอย่างคุณปภณชัย ต้นเทพ ประสิทธิ์ อายุ 39 ปียังชื่นชอบการจัดรายการของคุณนภาพร ไตรวิทย์วารีกุลหรือพี่อ้อยซึ่งจัดรายการทางคลื่น 106.5 กล่าวเพิ่มเติมว่า “ปกติผมจะไม่ฟังเพลงเพราะพวกเพลงนี้เราเอาไปฟังเมื่อไหร่ก็ได้ ยิ่งไงมันก็เหมือนๆ กัน แต่จะฟังช่วงคุณอ้อย เพราะเค้าจัดดี มีการเอาเนื้อหาสาระ

ต่างๆ เก็บเรื่องที่ไปอ่านหรือเคยเจอเอามาเล่าให้ฟัง ฟังแล้วก็ประโยชน์ดี” (ปกฤษชัย ต้นเทพ ประสิทธิ์, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

6. สื่อมวลชนช่วยในการพักผ่อนหย่อนใจ (Aiding emotional release)

ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างมักใช้สื่อและเนื้อหาสาระช่วยในการให้ความบันเทิงเพื่อการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แรงกระตุ้น หรือบรรเทาความเบื่อหน่าย โดยมีการเลือกใช้สื่อและเนื้อหาสาระตามความพึงพอใจของแต่ละคนเช่น เมื่อการจราจรติดขัดมากๆ ผู้ขับรถรับจ้างอาจหันมาหาคลื่นที่ถ่ายทอดรายการเบาๆ สบายๆ เช่น รายการเพลง ที่ตนชื่นชอบ รายการถ่ายทอดสดกิจกรรมสนุกๆ เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดขณะทำงาน เป็นต้น

วิทยุเป็นสื่อที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างเลือกใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด เนื่องจากวิทยุเป็นสื่อที่อยู่ติดตัวกับผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างแทบตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาการทำงานซึ่งเป็นช่วงที่เกิดความเบื่อและความเครียดได้มากที่สุด ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างจึงเลือกเปิดสื่อวิทยุเพื่อใช้ในการผ่อนคลายความเครียดโดยเลือกเปิดฟังเพลงลูกทุ่งมากที่สุด

ในกรณีของคุณอนุพันธ์ ธีรธนกานต์ อายุ 53 ปีที่จะเปิดเพลงฟังในช่วงที่รถติดสัญญาณไฟจราจร กล่าวว่า “ช่วงไหนที่รถติดไฟแดงนานๆ ผมจะฟังคลื่น 95 ฟังเพลงลูกทุ่ง ฟังแล้วมันคลายเครียดดี ทำให้ลืมเรื่องรถติดๆ ไปได้” (อนุพันธ์ ธีรธนกานต์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณเขียน สุขกาย อายุ 32 ปีที่มักเปิดเพลงลูกทุ่งฟังเพื่อคลายเครียด “เวลาที่ขับรถแล้วเครียดๆ ผมจะเลือกเปิดเพลง ผมจะชอบฟังเพลงลูกทุ่ง ทั้งทาง 106 และ 90 ได้ฟังเพลงแล้วที่เครียดๆ มันก็หายไป” (เขียน สุขกาย, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2545)

คุณเทพนิมิตย์ คำนวน อายุ 42 ปีให้เหตุผลในการทำงานเดียวกันว่า “ถ้าช่วงไหนเครียดมากๆ ผมจะเปิดเพลงฝรั่งไปเลย มันฟังไม่รู้เรื่องดี เราไม่ต้องสนใจเนื้อหา ฟังแต่ดนตรี ชอบพวก country ของฝรั่งเค้า” (เทพนิมิตย์ คำนวน, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณลุงนพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 43 ปี “ผมจะเปิดเพลงลูกทุ่งทางคลื่น 95 ฟังแก้เครียดในช่วงที่รถติดมากๆ ฟังแล้วก็รื่นหู ทำให้เครียดน้อยลง” (ลุงนพ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

แต่สำหรับคุณจันทรา ดินาสา อายุ 40 ปีจะเปิดฟังเพลงลูกทุ่งในช่วงที่ผู้ดำเนินรายการอื่น เป็นคนที่ไม่ชอบ กล่าวว่า “ช่วงไหนรายการข่าวมีผู้ดำเนินรายการที่ผมไม่ชอบ ก็จะไม่ฟังเพลง ลูกทุ่งทาง 95 หรือ 106 มันเปิดเพลงฟังแล้วสบายอารมณ์ดี เบื่อๆ เครียดๆ ก็เปิดฟัง” (จันทรา ดินาสา, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากนี้เทปเพลงก็ยังสามารถเป็นสื่อที่ช่วยคลายความเครียดได้เช่นกัน โดยผู้ประกอบการ อาชีพขับรถรับจ้างที่เลือกเปิดเทปเพลงในการคลายความเครียดคือคุณประวี ชันธุ์เดช อายุ 39 ปี กล่าวว่า “เวลาขับรถแล้วมีช่วงไหนที่เบื่อกๆ เครียดๆ ผมก็จะเปิดเทปเพลงเอา ฟังเพลงของนัก ร้องที่เราชอบ มันก็ช่วยได้นะ ฟังแล้วก็สบายอารมณ์ขึ้น มันทำให้อารมณ์ดีขึ้น ลืมเหตุการณ์ รวดตืดๆ ได้บ้าง” (ประวี ชันธุ์เดช, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2545)

เพียงแค่การเปิดรับชมโทรทัศน์ในบางครั้งก็สามารถเป็นการผ่อนคลายความเครียดได้เช่น กัน ผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างที่เลือกเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ในบางครั้งไม่ได้จำกัดเนื้อหา รายการหรือช่องทางสถานีที่เปิดรับ เพียงแต่ขอให้เป็นการเปิดรับชมโทรทัศน์เท่านั้น

ตัวอย่างในกรณีนี้เช่นคุณสุลัยมาน แสงศรี อายุ 37 ปีซึ่งมักจะเปิดโทรทัศน์ไว้คลายเครียด ก่อนเข้านอนเป็นประจำทุกวัน “ผมจะเปิดทีวีไว้ก่อนนอน ดูทีวีมันก็ช่วยคลายเครียด คลาย สายตา คลายสมอง ดูแล้วก็หลับไปเลย เป็นเพื่อนก่อนนอน” (สุลัยมาน แสงศรี, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณสุทัศน์ ปัญญา อายุ 45 ปีที่จะเลือกเปิดโทรทัศน์ไว้เป็นเพื่อนฆ่าเวลาใน ช่วงที่พักผ่อน “สำหรับทีวีจะไม่ได้ติดตามรายการอะไรเป็นพิเศษหรอก แต่ผมจะเปิดทีวีไว้เป็นเพื่อนฆ่า เวลาตอนพักผ่อน” (สุทัศน์ ปัญญา, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2545)

ในบางครั้งการเปิดชมโทรทัศน์โดยเฉพาะรายการประเภทละครก็สามารถช่วยให้ผู้ ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างคลายเครียดได้เช่นกัน

ตัวอย่างเช่นคุณชานนท์ เสกเหมาะ อายุ 47 ปีซึ่งมักติดตามรายการละครเพื่อผ่อนคลาย ความเครียดจากการทำงาน “เป็นคนที่ชอบละครมาก จะต้องติดตามดูตลอด ดูเพื่อผ่อนคลาย ความเครียด ไม่ได้คิดอะไรมาก” (ชานนท์ เสกเหมาะ, สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2546)

เช่นเดียวกับคุณสมศักดิ์ แก้วกิจ อายุ 54 ปีที่ให้เหตุผลในการชมละครว่า “ผมดูละคร ตลอด แต่ต้องเป็นพวกละครตลกนะ ผมจะไม่ชอบละครชีวิตหรือน้ำเน่า ดูแล้วก็ตลก หายเครียดดี” (สมศักดิ์ แก้วกิจ, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณอำนาจ พุทธจักร อายุ 30 ปีที่ใช้รายการละครหรือรายการตลกเพื่อช่วยลดความเครียดจากการทำงาน กล่าวว่า “พวกรายการบันเทิงผมจะชอบมาก อย่างรายการละครหรือพวกตลก ดูแล้วมันสนุกดี ช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการทำงานได้” (อำนาจ พุทธจักร, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2546)

นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างที่ใช้รายการเกมโชว์เพื่อการคลายเครียดในช่วงเวลาที่อยู่ที่บ้านนั้น เนื่องจากลักษณะเนื้อหาและรูปแบบของรายการเกมโชว์ซึ่งเน้นความบันเทิงทำให้ผู้ประกอบอาชีพขายรถยนต์รับจ้างได้ผ่อนคลายความเครียดจากการรับชมได้ทางหนึ่ง

ในกรณีของคุณสมพงษ์ เบญจวงศ์ อายุ 54 ปีผู้ที่ติดตามรายการเกมทศกัณฑ์มาโดยตลอด กล่าวว่า “ที่ติดตามตลอดก็มีเกมทศกัณฑ์ ได้ดูตอนเย็น ดูแล้วก็ได้รับความรู้แล้วก็ความบันเทิงไปด้วย ผมจะชอบ” (สมพงษ์ เบญจวงศ์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากคุณสมพงษ์แล้วคุณสายัน จันทอง อายุ 25 ปีก็ชอบและติดตามรายการเกมทศกัณฑ์ด้วยเช่นกัน กล่าวว่า “เกมทศกัณฑ์ผมต้องตามดูแทบทุกวัน มันได้ความรู้ดี แล้วเราก็ได้ลุ้นไปด้วย ดูแล้วก็สนุกดี คนมาเล่นเค้าก็มีความสามารถ” (สายัน จันทอง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

เช่นเดียวกับคุณชริน (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 35 ปี กล่าวว่า “รายการที่ดูแล้วตลกผ่อนคลายดีก็ต้องเป็นรายการ ช่า ช่า ช่า ของคุณปัญญา ผมติดตามประจำ ดูแล้วไม่ค่อยคิดอะไรมาดี หัวเราะกันไป” (ชริน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2546)

สำหรับอุดรศักดิ์ ฮาดดา อายุ 31 ปีให้เหตุผลสนับสนุนการติดตามรายการเกมโชว์ด้วยว่า “ถ้ามีโอกาสผมจะเปิดดูรายการเกมโชว์บ้าง ที่ชอบดูจะเป็นรายการชิงร้อยชิงล้าน มันตลกดีดูแล้วก็ช่วยคลายเครียดได้” (อุดรศักดิ์ ฮาดดา, สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2546)

รวมถึงคุณแสง วันศรี อายุ 52 ปีผู้ที่ชื่นชอบดูรายการเกมโชว์อยู่เป็นประจำ กล่าวว่า “ผมชอบดูพวกเกม ดูแล้วมันตลก มันสนุกดี เค้าเล่นอะไรกันเราก็ดูแล้วก็เข้าไปด้วย” (แสง วันศรี, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

และสำหรับคุณวิชัย งามเลิศกมล อายุ 43 ปีที่ติดตามรายการเกมโชว์ซึ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิงควบคู่กันไป กล่าวว่า “ผมชอบรายการแฟนพันธุ์แท้ ดูทุกคืนวันศุกร์ รายการนี้ถือว่าดีเลยนะ มันได้ประโยชน์ สนุกดี ได้ความรู้ไปด้วย” (วิชัย งามเลิศกมล, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2546)

นอกจากสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์แล้ว ผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์รับจ้างยังเลือกชมภาพยนตร์เพื่อคลายความเครียดด้วย แต่โอกาสในการรับชมนั้นมีน้อยมาก โดยเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี และจะอาศัยเวลาในช่วงพักกลางวัน

ในกรณีของคุณปรีชา ต้นธนะสาร อายุ 32 ปีที่พอจะมีโอกาสได้ชมภาพยนตร์เพื่อการผ่อนคลายบ้าง กล่าวว่า “ถ้าช่วงไหนมีเวลาด่าง เบื่อๆ ก็จะไปดูหนังตามโรงในช่วงพักกลางวันบ้าง แต่ต้องเป็นเรื่องที่สนใจจริงๆ ดูแล้วก็ได้คลายเครียดหายเบื่อ” (ปรีชา ต้นธนะสาร, สัมภาษณ์ 6 พฤศจิกายน 2546)

7. ช่วยให้หลบหนีจากความเครียดและความแปลกแยก (Providing escape from tensions and alienation)

ข่าวสารที่มีการนำเสนอทางวิทยุนั้นมีเป็นจำนวนมากมายมหาศาล ในบางครั้งข่าวที่ผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์เปิดรับฟังจึงเป็นข่าวที่ไม่ได้อยู่ในความสนใจและถูกมองว่าเป็นข่าวหรือเรื่องราวที่ไร้สาระจนเกินไปนั้น ผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์รับจ้างจึงหาวิธีการในการรับมือกับบรรดาข่าวสารต่างๆ ที่ไร้สาระเหล่านั้น การหลบหนีเป็นหนทางหนึ่งของผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์รับจ้างใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียเวลาในการเปิดรับข้อมูลเหล่านั้น คุณทวี เกาะแก้ว อายุ 41 ปีซึ่งเป็นผู้ที่จะใช้วิธีการเปิดเทปเพลงฟังคั่นในช่วงที่การนำเสนอข่าวที่ไม่น่าสนใจ กล่าวว่า “ปกติผมจะเป็นคนชอบฟังข่าว แต่ถ้าข่าวมันเยอะๆ แล้วอันไหนฟังแล้วมันไม่มีสาระ ไม่น่าสนใจ ผมจะใส่เทปเข้าไปเลย เปิดเพลงฟังแทน บางทีก็เบื่อนะ มีแต่เรื่องที่ไม่ค่อยมีสาระ” (ทวี เกาะแก้ว, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2546)

8. จัดระเบียบให้แก่ชีวิตประจำวัน (Ritualizing our lives)

สื่อมวลชนมีส่วนช่วยในการจัดระบบระเบียบในชีวิตประจำวันให้กับผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์รับจ้างได้ โดยลักษณะในการเปิดรับสื่อมวลชนจะเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์รับจ้างรู้สึกปลอดภัย มั่นใจ และหากไม่ได้เปิดรับสื่อมวลชนดังกล่าวก็จะรู้สึกวิตกกังวล ไม่มั่นใจ เหมือนชีวิตขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบอาชีพซัปรถยนต์รับจ้างมีการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในชีวิตประจำวันในแง่มุมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยรูปแบบวิธีการนำไปใช้ประโยชน์นั้นมีทั้ง การใช้สื่อเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ใช้เพื่อพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง ช่วยในเรื่องของอาชีพ เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือเป็น

ตัวแทนในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ช่วยในการพักผ่อนหย่อนใจ หลบหนีจากความเครียดหรือความแปลกแยก ตลอดจนจัดระเบียบให้แก่ชีวิตประจำวัน

ถึงแม้ว่ารูปแบบในการนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในชีวิตรประจำวันจะมีความแตกต่างกันออกไป แต่ทำดีที่สุดแล้วลักษณะรูปแบบในการใช้ก็นำมาซึ่งความพึงพอใจและความต้องการที่จะเปิดรับสื่อเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันที่ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าการใช้สื่อที่ผู้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์รับจ้างจะเลือกใช้สื่อหรือสารใดนั้นอยู่ที่ว่าได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเปิดรับสื่อและสารนั้นๆ

นับว่า “สื่อ” ทุกประเภท ทุกรูปแบบ สามารถเป็นตัวกลางสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่บุคคลและผู้รับสารได้หลากหลายรูปแบบ โดยศึกษาจากกรณีตัวอย่าง กลุ่มผู้ชมบรรณารักษ์รับจ้างเป็นกลุ่มคนในสังคมส่วนหนึ่ง ก็อาจอนุมานได้ว่า ในกลุ่มบุคคลส่วนหนึ่งสามารถใช้สารจากสื่อไปสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่ทั้งตนเองและสังคมอย่างคุ้มค่า ทั้งการพัฒนาความรู้ ความคิด การพัฒนาไมตรีสัมพันธ์ต่อกลุ่มชน ต่อสังคม และการผ่อนคลายความตึงเครียดของตนเอง อันส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดี อันอาจทำให้สังคมส่วนหนึ่งมีสุข สันติ ได้ด้วยประโยชน์สำคัญจากสื่อส่วนหนึ่ง ซึ่งสื่อพึงตระหนักในหน้าที่อันสำคัญของตนเองต่อการรังสรรค์ คัดสรรสารที่จะนำเสนอเผยแพร่ในสื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้รับสารสืบไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน ของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง ตลอดจนเพื่อเข้าใจลักษณะของการนำสื่อ และเนื้อหาสารไปใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง โดยได้เลือกศึกษาผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง จำนวน 90 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) และการสังเกตการณ์ ใช้การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ในการวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำโดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำมาประกอบการวิเคราะห์ลักษณะแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน รวมถึงลักษณะการนำสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง

แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง

จากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน แบ่งได้เป็นเป็นผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่มีรถเป็นของตนเอง จำนวน 49 คน และกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่ต้องเช่ารถในการขับ จำนวน 41 คน โดยผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีลักษณะการเปิดรับสื่อวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ดังนี้

แบบแผนการเปิดรับสื่อวิทยุ

ด้านการเลือกช่องทางสถานีและเนื้อหาในการเปิดรับสื่อวิทยุ ของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้าง พบว่า กลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีช่วงเวลาในการประกอบอาชีพทั้งในตอนเช้า เย็นหรือทั้งวัน มีลักษณะรูปแบบในการเลือกช่องทางสถานีและเนื้อหาจากวิทยุไม่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยสถานีที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างเลือกเปิดรับฟัง คือ สถานีที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารและการจราจร, สถานีเพลงลูกทุ่ง และสถานีที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬา

สถานีที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารซึ่งกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเลือกฟัง มีทั้งสถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์ (สวพ.91), สถานีร่วมด้วยช่วยกัน (เอฟเอ็ม96) และสถานีวิทยุข่าวสารและการจราจร (จส.100) โดยเน้นการฟังรายงานข่าวเหตุการณ์ประจำวัน, รายงานเหตุการณ์เร่งด่วน รวมถึงข้อมูลเรื่องการจราจรที่ช่วยให้การประกอบอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเป็นไปอย่างสะดวกและง่ายดายขึ้น นอกจากนี้ยังมีการโทรศัพท์ติดต่อกับทางสถานีเพื่อการมีส่วนร่วมหรือการขอความช่วยเหลือบางประการร่วมกับการรับฟังอย่างปกติด้วย สำหรับการเลือกฟังรายการสรุปข่าวประจำวันเพื่อเป็นการประหยัดเวลา นอกจากนี้ยังมีสถานีข่าวสารอื่นที่ผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเลือกเปิดเพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไปด้วย

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเปิดรับฟังสถานีเพลง โดยมีการเปิดรับฟังทั้งสถานีเพลงลูกทุ่งและสถานีเพลงไทยสากลหรือเพลงสากล

สำหรับสถานีเพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมอยู่ด้วยกัน 3 สถานีหลัก คือ สถานีลูกทุ่งเวทีไทย (เอฟเอ็ม90), สถานีลูกทุ่งเอฟเอ็ม (เอฟเอ็ม95) และสถานีวิทยุทหารเรือ (เอฟเอ็ม106) ซึ่งผู้ที่รับฟังโดยมากเป็นคนที่มิภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด การเลือกฟังจึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับลักษณะตัวตนที่แท้จริงนั่นเอง และในบางครั้งเป็นการฟังเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากสภาพการจราจรภายนอกหรือความรู้สึกเครียดจากการติดตามรับฟังเนื้อหาประเภทข่าวสารการจราจรอย่างต่อเนื่องมาจน รวมถึงการเปิดเพลงลูกทุ่งคั่นเวลาจากการที่สถานีข่าวสารที่ติดตามอยู่พูดออกนอกประเด็นที่สนใจเท่านั้น และยังมีผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างที่มีรถเป็นของตนเอง บางรายเลือกเปิดสถานีเพลงลูกทุ่งเฉพาะในช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารขึ้นมาเท่านั้น เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างมีความต้องการฟังรายการดนตรีและเพลงลูกทุ่งแต่ไม่ต้องการให้ผู้โดยสารคิดว่าตนเป็นคนบ้านนอก

สถานีเพลงไทยสากลหรือเพลงสากลเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างโดยสถานีที่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเลือกเปิดรับฟังนั้นจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามรสนิยมความชอบของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเลือกเปิดฟังรายการดนตรีและเพลง

เทปเพลงยังเป็นสื่ออีกชนิดหนึ่งที่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเลือกเปิดฟังแทนการฟังเพลงจากวิทยุหรือแทนการฟังรายการข่าวที่ค่อนข้างเครียด โดยเทปเพลงที่ผู้ประกอบการอาชีพซักรีดยอมรับจ้างเลือกฟังนั้น มักจะขึ้นอยู่กับรสนิยมและความชอบของแต่ละคน

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกเปิดฟังสถานีที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬา คลื่น 99 (Sport Radio) เพื่อเป็นการทดแทนการรับชมการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ที่ไม่สามารถติดตามชมได้เพราะต้องขับรถอยู่ในขณะที่มีการแข่งขัน

อย่างไรก็ตามยังมีผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างบางคนที่ไม่เปิดรับฟังสถานีวิทยุใดๆ เลย แต่จะใช้วิทยุสื่อสารภายในรถแทนการติดตามฟังรายการจากทางสถานีวิทยุเนื่องจากต้องอาศัยวิทยุสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการทำมาหากินอีกทางหนึ่ง

รายการที่ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างให้ความสนใจไม่แพ้รายการประเภทอื่นๆ คือ รายการที่มีการเปิดสายสนทนาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องเครื่องยนต์หรือเครื่องเสียง แต่จากการศึกษาผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างจะฟังเพียงเพื่อเป็นการประดับความรู้เท่านั้น ไม่ได้นำไปใช้หรือปฏิบัติในชีวิตจริง

ผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่มีรถเป็นของตัวเองและจะเลือกเปิดวิทยุเฉพาะในช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการเท่านั้นก็เป็นพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ โดยผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างให้เหตุผลว่าไม่อยากให้เสียงจากวิทยุไปรบกวนสมาธิของผู้โดยสาร

มีลักษณะที่น่าสังเกตอีกด้วยว่าผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเลือกที่จะเปิดวิทยุเพื่อใช้ในเชิงจิตวิทยากับผู้โดยสาร โดยจะเลือกเปิดรายการวิทยุที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจับกุมคนร้ายแล้วชวนผู้โดยสารคุยถึงผลเสียของการกระทำความผิด

แบบแผนการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ช่วงเวลาที่สะดวกในการเปิดรับชมโทรทัศน์ของผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างคือช่วงที่ว่างจากการทำงานซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามกลุ่มของผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างในแต่ละกะ กล่าวคือ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเช้าเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน ทั้งในช่วงเข้าก่อนการขับรถออกไปทำงานและในช่วงเย็นถึงค่ำหลังจากเลิกงานแล้วจนถึงเวลาประมาณ 22 นาฬิกาหลังจากนั้นจะรีบเข้านอนเนื่องจากมีภารกิจในการประกอบอาชีพในตอนเช้า ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเย็นมีทั้งที่มีโอกาสในการเปิดรับและไม่ได้เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ โดยมีช่วงเวลาในการเปิดรับระหว่างเวลา 10 นาฬิกาจนถึง 15 นาฬิกา ก่อนการออกรถในช่วงเย็นและอีกช่วงหนึ่งคือช่วงว่างหลังจากกลับบ้านในตอนกลางคืนแล้วตั้งแต่เวลา 22 นาฬิกาเป็นต้นไป ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ผู้ประกอบการอาชีพมีเวลาว่างเพียงพอในการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ได้สะดวก และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถตลอดทั้งวันมีโอกาสเปิดรับชมโทรทัศน์เป็นประจำแทบทุกวัน และมี

ช่วงเวลาในการเปิดชมทั้งช่วงเช้าระหว่าง 7-8 นาฬิกา ช่วงเที่ยงวันจนถึงบ่าย และในช่วงค่ำจนถึง เวลาเข้านอน โดยมีเวลาเปิดรับชมในแต่ละวันเพียง 2-3 ชั่วโมงเท่านั้นหลังจากนั้นจะใช้เวลาในการพักผ่อน เพื่อเตรียมทำงานในวันต่อไป โดยช่วงเวลาที่เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เป็นช่วงเวลาว่าง ที่มีอยู่ในแต่ละวัน แต่หากรู้สึกเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานหรือมีสิ่งอื่นให้ต้องทำก็จะไม่เปิดรับชม

สำหรับเนื้อหาที่เปิดรับชมพบว่ามีทางเลือกชม แต่สำหรับเนื้อหารายการที่ผู้ประกอบอาชีพ ข้าราชการรับจ้างในแต่ละกะเลือกเปิดรับ พบว่า เนื้อหารายการเหล่านั้นไม่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากลักษณะของสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหารายการที่เป็นลักษณะ เฉพาะของแต่ละสถานี โดยไม่ว่าจะเปิดรับชมช่วงไหน รายการก็จะวนกลับมาเหมือนเดิม โดยรายการที่ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างเปิดรับคือ รายการประเภทข่าวสาร, รายการละครทางโทรทัศน์, รายการภาพยนตร์จิ้งก่าล้างภายใน, รายการเกษตร, รายการกีฬาหรือการถ่ายทอดสดกีฬา, รายการประเภทให้ความบันเทิงทั้งรายการเกมโชว์และรายการตลก, รายการประเภทสนทนาที่ให้ความรู้, รายการประเภทสารคดีหรือรายการสิ่งแวดล้อม ภาพยนตร์ไทยสมัยเก่ารวมถึงเคเบิลทีวี ด้วย นอกจากนี้ยังมีการบันทึกเทปโทรทัศน์รายการที่สนใจไว้และกลับมาชมหลังจากเลิกงาน

แบบแผนการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีลักษณะแบบแผนในการเปิดอ่านหนังสือพิมพ์โดยผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมักซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านเอง โดยซื้อตาม แยกสัญญาณไฟหรือทางบ้านรับหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ โดยกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ที่บ้าน ในรถ ตามสถานที่จอดพักรถและร้านค้าร้านอาหาร รวมถึงตามสถานประกอบการสำหรับผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างที่ต้องเช่ารถ

ลักษณะในการอ่านและประเภทของเนื้อหาจากสื่อหนังสือพิมพ์ของผู้ประกอบอาชีพ ข้าราชการรับจ้าง พบว่า ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีทั้งที่เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ อย่างสม่ำเสมอโดยมีคอลัมน์ที่ติดตามอ่านอยู่เป็นประจำซึ่งจะอ่านลงลึกถึงรายละเอียดของข่าว, ผู้เลือกอ่านแต่เฉพาะหัวข้อข่าวสำคัญเพียงเพื่อให้รู้ข้อมูลในเบื้องต้นว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น และติดตามข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อ และผู้ที่ไม่เปิดอ่านหนังสือพิมพ์เลยเนื่องจากไม่ชอบการอ่าน หนังสือหรือเกิดจากสุขภาพทางสายตาที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการเปิดอ่านหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ซื้อหนังสือพิมพ์กีฬาโดยเฉพาะมาอ่านด้วย รวมถึงการซื้อหานิตยสารที่สนใจ มาอ่านเพิ่มเติมตามความสนใจ

บริบทสภาพแวดล้อมในขณะทำการเปิดรับสื่อ

การศึกษาในครั้งนี้พบบริบทสภาพแวดล้อมในขณะทำการเปิดรับสื่อของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างดังนี้

1. บริบทการเปิดรับสื่อมวลชนร่วมกับผู้โดยสารโดยมีการเปิดฟังรายการวิทยุร่วมกับผู้โดยสารซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างเลือกที่จะปฏิบัติอยู่เป็นประจำและมักเลือกเปิดรายการวิทยุตามใจผู้โดยสารโดยยึดถือคติในเรื่องของการบริการลูกค้าให้ดีที่สุด
2. บริบทการเปิดรับสื่อมวลชนร่วมกับครอบครัว กล่าวคือ ช่วงว่างจากการทำงาน ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมักจะใช้เวลาในการพักผ่อนอยู่ที่บ้านกับครอบครัวและเลือกเปิดรับสื่อมวลชนร่วมกันทั้งโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ซึ่งได้กลายเป็นกิจกรรมในครอบครัวไปแล้ว
3. บริบทการเปิดรับสื่อมวลชนร่วมกับเพื่อนร่วมงานซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ไม่พบลักษณะของการเปิดรับสื่อมวลชนร่วมกันเลย

การนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีนำประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันหลาย แต่ล้วนแล้วแต่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่ทำในแต่ละวัน รวมถึงความต้องการส่วนตัวในเรื่องต่างๆ โดยรูปแบบของการนำสื่อและเนื้อหาสารไปใช้ประโยชน์มีดังนี้ การใช้สื่อมวลชนเพื่อการค้นหาข้อมูลข่าวสาร, พัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง, ช่วยในเรื่องของอาชีพ, เชื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, ทำหน้าที่แทนในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, สื่อมวลชนช่วยในการพักผ่อนหย่อนใจ, ช่วยให้หลบหนีจากความเครียดและความแปลก และเพื่อจัดระเบียบให้แก่ชีวิตประจำวัน

อภิปรายผล

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีลักษณะแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนอันเป็นผลมาจากลักษณะโครงสร้างสภาพทางสังคม ความต้องการ และวิถีชีวิตประจำวัน ซึ่งรวมถึงลักษณะในการประกอบอาชีพ ช่องทางสื่อมวลชนและเนื้อหาสาร ตลอดจนบริบทในการใช้สื่อมวลชน โดยจากการศึกษาจากผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างในครั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพข้าราชการรับจ้างมีการตัดสินใจเลือกช่องทางสื่อและเนื้อหาสารประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางด้านต่างๆ ของกลุ่ม

ผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีบริบทในขณะทำการเปิดรับสื่อซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อและเนื้อหาสาระด้วยประการหนึ่ง

สำหรับในส่วนของการสังเกตเห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างจะสามารถเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สู่อุตสาหกรรมได้หรือไม่นั้น จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างยังไม่มีความสามารถถึงขั้นที่จะเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่อุตสาหกรรมได้ แต่เป็นเพียงกลุ่มทางสังคมกลุ่มหนึ่งที่มีรูปแบบพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนและนำประโยชน์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสนองตอบความต้องการของตนเองเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวิจัยเรื่อง “แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้าง” เป็นการศึกษาที่เน้นตัวผู้รับสารเท่านั้น ดังนั้น จึงควรที่จะมีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อทราบถึงองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ใน “สาร” ที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อมวลชนและการนำไปใช้ประโยชน์ที่แท้จริงด้วย
2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อจำกัดในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างในสถานการณ์ต่างๆ อันอาจมีอิทธิพลต่อความถูกต้องของการวิจัย ดังนั้น จึงควรได้มีการทำการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขายรถยนต์รับจ้างในบริบทสภาพแวดล้อมที่แท้จริงเพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยดังกล่าวด้วย
3. ควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างในเชิงลึกโดยเลือกกลุ่มให้มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในข้อมูล
4. สื่อควรตระหนักในความรับผิดชอบในการจัดสรรสาร และนำเสนอเนื้อหาสาระเพื่อตอบสนองความสนใจของผู้รับสารให้มากขึ้น โดยมีการกระจายการนำเสนอสาระ ในแต่ละช่วงเวลาให้มากขึ้น โดยเฉพาะสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์
5. มหาวิทยาลัยควรเผยแพร่ผลงานการวิจัยต่อสาธารณชนให้มากขึ้น เพื่อผลในการสร้างสรรค์สื่อ และพัฒนาการรับสาร ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากสื่อ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกียรติคุณ ประดับสุข. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.
- เกียรติศักดิ์ วงศา. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- เขียน สุขกาย. สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2545.
- คำนึ่ง พรหมชาติ. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- คำพอง พรหมจารีย์. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- คุณ ปราวภรณ์. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- จันทร์ ดินาสา. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- จารุณี ทรงดี. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.
- จิรศักดิ์ กสิกรรม. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- จุมพล มารศรี. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- ชริน (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.
- ชัยณรงค์ ไวยโกชน์. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- ชานนท์ เสกเหมาะ. สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.
- ชื่อน มะณีรัมย์. สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.
- เชาว์ พรหมมาสา. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- เชียวชาญ ผ่านลำแดง. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.
- ณรงค์ น้อมระวี. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- เตียม (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.
- ทวี เกาะแก้ว. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- ทวี ปัญญา. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2545.
- เทพนิมิตย์ คำนวน. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- ธวัช (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.
- ธีรภู (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2545.
- ธีระ เลิศสกุลรุ่งเรือง. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- นคร ศิวิวัฒน์. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- นนท์ (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- นพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.
- นิคม ศรีสุนนท์. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.

- นิทัศน์ พุ่มพันธ์. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- นุพันธ์ ธิรณกานต์. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.
- บุญทอง สว่างโศก. สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.
- บุญร่วม ขอนโพธิ์. สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2545.
- ปภณชัย ต้นเทพประสิทธิ์. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- ประพล เงินวิสัย. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.
- ประวี ชันธุ์เดช. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2545.
- ประสิทธิ์ นวลอนงค์. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- ประสิทธิ์ นิติประเสริฐ. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.
- ปรีชา ตันธนะสาร. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.
- โปร่ง แสงศรี. สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.
- ฝาง จงแตงกลาง. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.
- พงศ์ศักดิ์ เขตพิจิตร. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.
- พณั กาลังมาก. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- พิจิตร สาระรัตน์. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- เพชร ธีระสาโรจน์. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- วรวิมล ทองสังขาล. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.
- วัฒน์สิน สิทธิมณีกุล. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.
- วันชัย ไชยยา. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.
- วันชัย ดอนวิเศษ. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2545.
- วัลภา วงศ์สารศรี. ความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับรดประสออุบัติเหตุของผู้ขับขี่รถแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร.. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วิชัย งามเลิศกมล. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.
- วิเชียร พิกุลทอง. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- วิฑูรย์ มณีวรรณ. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- วินัย ใจเด็ด. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- วิเศษ สุทธิอาจ. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- ศิริชัย วงษ์ธรรม. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.
- ศิริวรรณ วงศ์ทวีทรัพย์. การประเมินผลนโยบายแท็กซี่เสรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สกลกานต์ อินทร์ไทร. การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มเด็กป๊อปในกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สนั่น (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.

สมจิตร ประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.

สมพงษ์ จันทร์แย้ม. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.

สมพงษ์ เบญจวงศ์. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.

สมศักดิ์ แก้วกิจ. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.

สมศักดิ์ สงวนยิ้ม. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.

สมศักดิ์ สุขแจ่มใส. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.

สมัย ดอกบัว. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.

สมาน เขิดชู. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.

สังวาล บัวศรี. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2545.

สันชัย อินทร์ปัญญา. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.

สันติ เหมือนมี. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.

สามารถ ธรรมโคตร. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.

สายัณห์ จันทอง. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.

สายัณห์ พลุเพ็ง. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.

สำเนียง แสงเจริญ. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.

สำรวย ชินะไพร. สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2546.

สิทธิโชค ชัยจันดา. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.

สุขวุฒิ บุญเลิศ. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.

สุคนธ์ คมหอม. สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.

สุดท่า ทองจรัส. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2546.

สุทัศน์ ปัญญา. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2545.

สุเทพ (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.

สุนัย แชมทิพย์. การศึกษาโครงการจัดตั้งศูนย์บริการแท็กซี่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

สุพจน์ มั่นยืน. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2546.

สุรพงษ์ ชัยศิริโชค. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.

- สุระชัย ไชยศรีศักดิ์. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- สุลัยมาน แสงศรี. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2546.
- เสมอ ธงชัย. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- แสนประเสริฐ ศรีชัยยา. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- แสง วันศรี. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- เหม่ง สันติชัย. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2546.
- อรรถพร สุริยเลิศ, ว่าที่ร้อยตำรวจเอก. พฤติกรรมของคนขับรถแท็กซี่กับปัญหาจราจรใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546.
- อ้วน (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, กรกฎาคม 2546.
- อำนาจ พุทธิจักร. สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2545.
- อุดรศักดิ์ ฮาดดา. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.
- อุทิศ พูลทรัพย์. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2546.

ภาษาอังกฤษ

- Denis McQuail. Audience Analysis. London : Sage Publications, 1997.
- Denis McQuail. Mass Communication Theory. 3rd edition. London: Sage Publications, 1994.
- Denis McQuail. McQuail's Mass Communication Theory. 4th edition. London : Sage Publication, 2000.
- Ien Ang. The Nature of the Audience., Questioning the Media a Critical Introduction, 155-165. London : Sage Publications, 1995.
- Sven Windahl and Benno H. Signitzer with Jean T. Olson. Using Communication Theory. London : Sage Publications, 1992.
- Thammawit Seddha-udom. The Economic Rent in Taxi Business. Master of Economics Faculty of Economics Thammasat University, 1995.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพัฒน์ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์ เกิดวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2521 สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หลักสูตร นิเทศศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย